ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1293

5 динара

8.10.1976. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XXXVII

КОМПЛЕТАН СТРИП
КОМАНЧА
I ДЕО

Ripley

Веровали или не!

ЕЛМЕР ФИШЕР

ИЗ ГРЕНД ХЕВЕНА (САД)

РЕДОВНО ДОЛАЗИ У ЛОВ НА ЈЕЛЕНЕ ИАКО НЕ МОЖЕ ХОДАТИ. ФИШЕР ПУЦА НА ДИВЉАЧ ИЗ СВОЈЕ СТОЛИЦЕ НА ТОЧКОВИМА.

КАТЕДРАЛА

СВ. ЕТИЈЕНА У ЛИМОЖУ (ФРАНЦУСКА) ПОЧЕТА ЈЕ 1273. А ЗАВРШЕНА 603 ГОДИНЕ КАСНИЈЕ.

У ПЛЕМЕНУ ИГОРОТА, КОЈЕ ЖИВИ НА ФИЛИПИНИМА, ТЕЛА ПРЕМИНУЛИХ ОДНОШЕНА СУ НА ВРХ ПЛАНИНЕ ГДЕ СУ ОСТАЈАЛА СВЕ ДОК ИХ СУНЦЕ И ВЕТАР ПОТПУНО НЕ МУМИФИЦИРАЈУ.

НОВАЦ ЗА ИГЛЕ

ИЗРАЗ КОЈИ СЕ У ЕНГЛЕСКОЈ УПОТРЕБЉАВА У СМИСЛУ: ЏЕПАРАЦ, НОВАЦ ЗА КУПОВАЊЕ СИТНИЦА, ПОТИЧЕ ИЗ ВРЕМЕНА КАДА ЈЕ ЗАКОН ДОЗВОЉАВАО ПРОДАЈУ ИГАЛА САМО ПРВА ДВА ДАНА ЈАНУАРА МЕСЕЦА. ЖЕНЕ СУ ТАДА ТРАЖИЛЕ ОД МУЖЕВА НОВАЦ ДА КУПЕ ИГЛЕ ЗА ЦЕЛУ ГОДИНУ.

ГАЈ ГИЛБЕРТ

ИЗ САНТА АНЕ (КАЛИФОРНИЈА) ПРОГУТАО ЈЕ ИГЛУ КАД ЈЕ ИМАО 6 ГОДИНА. 76 ГОДИНА КАСНИЈЕ ТА ИГЛА ИЗВАЂЕНА МУ ЈЕ ИЗ НОГЕ!

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● крсташи су полазећи на своје походе узимали са собом голубове-писмоноше и помоћу њих слали писма својим породицама.

● жаба је била прво биће на свету с гласом.

● Солун спада у најстарија градска насеља на Балканском полуострву.

● научници су на основу опита утврдили да боја повећава снагу. На пример, при деловању светлосног зрака наранџасте боје, човек стеже руку један и по пута јаче но при обичним условима.

● телевизијски торањ на Авали има конструкцију од армираног бетона на којој се налази челични стуб за телевизијске антене. Бетонска конструкција висока је 135 метара, а челична 60. Укупна висина објекта је 195 метара. Торањ је пуштен у рад 1965. године.

● прве калдрмисане улице појавиле су се у Кордоби у Шпанији 850. године.

● неке птице прелећу без одмора и до 4.000 километара, а пењу се и на висину преко 7.000 метара. Од инсеката најсавршенији летач је вилин коњиц.

● опсадна круна звало се војно одликовање које су стари Римљани додељивали генералу који би после херојске опсаде заузео неки утврђени град. Круну би исплели од траве убране у заузетом граду.

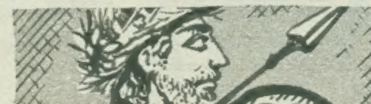

● атлета Бутус, који је живео у трећем веку, јео је целог вола за један оброк и зализао га вином из мешине која је била начињена од коже тог истог вола.

● још у старом Риму знали су за такси, истина не за такси-аутомобил, већ за такси-двоколице. За осовину двоколице

причвршћиван је „бројач" који се састојао из две бакарне посуде. После сваког пређеног стадијума (стара мера за дужину од 125 корака), из мале посуде падао је у врећу по један камичак. Вожња се наплаћивала према броју камичака.

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

ЗАМКА ЗА „ПУСТИЊСКУ ЛИСИЦУ"

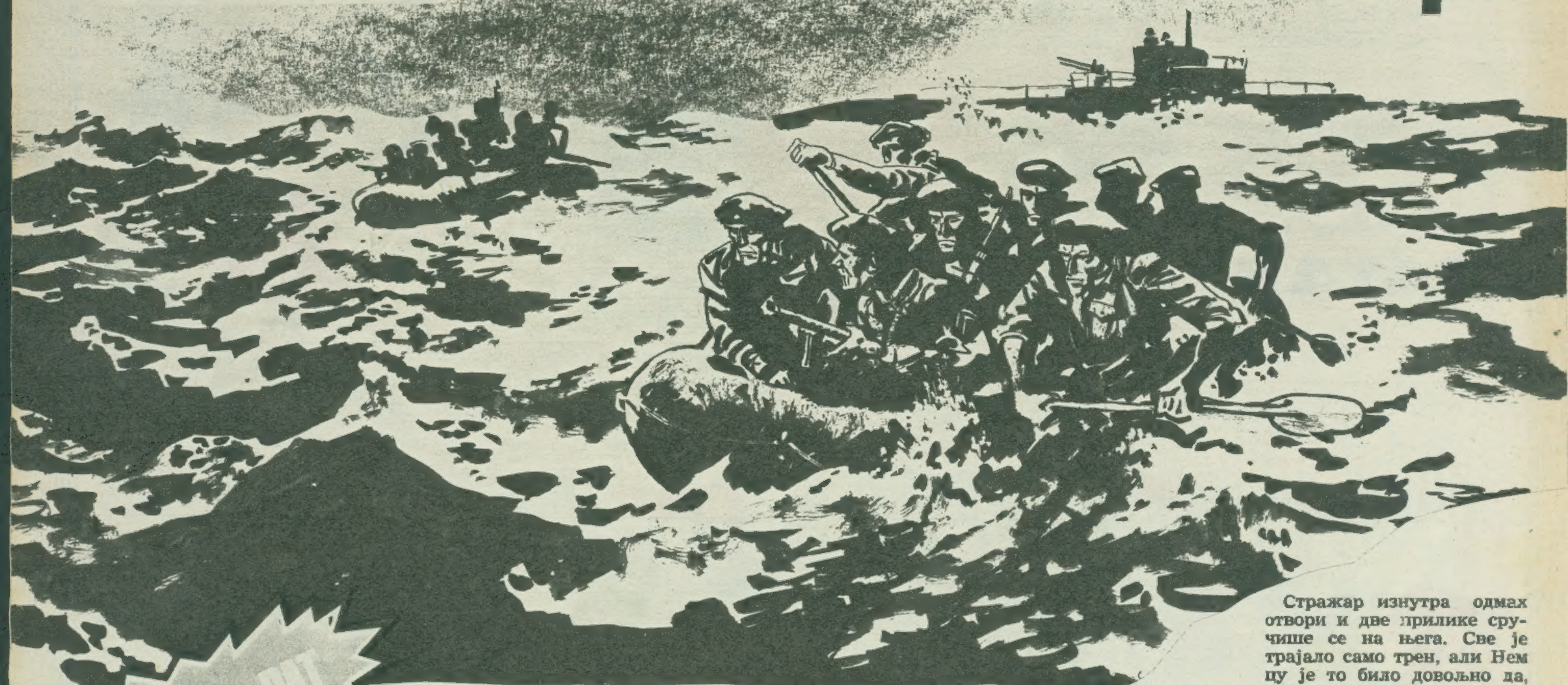

ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ

УЛОГА ТАЈНИХ СЛУЖБИ У II СВЕТСКОМ РАТУ БИЛА ЈЕ ОГРОМНА, НЕКАДА ЧАК ОДЛУЧУЈУЋА. АЛИ, НИ ОНЕ НИСУ НЕПОГРЕШИВЕ.

Десетог новембра 1941. године две подморнице кренуле су из Александрије са два одреда енглеских војника. После четири дана пловидбе, у мрачној, олујној ноћи, изрониле су на пучини крај Сиренаике. Са обале, у даљини, жмигала је светлост: био је то уговорени знак да искрцавање може да почне.

Шибани леденим ветром, у мраку густом као тесто и по таласима који су њихове гумене чамце бацали тамо-амо, Енглези су једва успели да се докопају обале. Било им је за тај подухват потребно пуних шест часова — шест пута више него да је искрцавање обављено по бољем времену.

Команданте Киза и Лејкока дочекала је на обали висока прилика једног Арапина. Обојица су га одмах препознали. Био је то Џон Хазелден, потпуковник енглеске војске који је, прерушен у Арапина, успео тако добро да се увуче међу мештане и са таквом тачношћу говори њихов језик да се ни пред Немцима није скривао.

Хазелден је ове крајеве познавао као свој длан, а имао је доушнике међу становницима и од њих сазнао где се тачно налази немачки главни штаб у Африци. **Рекао је Кизу да фелдмаршал Ромел борави у месту Беда Литориа, двадесетак километара удаљеном одатле, у згради коју тамо свако зна као „Ромелхаус".**

Пошто је укратко објаснио Кизу топографију области кроз коју треба да прође, Хазелден се повукао. Било је боље да се не излаже непотребној опасности јер су његове услуге савезницима биле драгоцене.

Само посматрач

Лејкок је остао на обали са тројицом људи, а Киз се са осталима упутио према унутрашњости. Тако је почела једна од најважнијих акција енглеских командоса на почетку другог светског рата.

Немачки фелдмаршал Ервин Ромел задавао је много мука Енглезима, не само као генијални војни стратег. Његово име као да је утицало на њих неком чудном моћи и стварало у њиховим редовима психозу несигурности. **У једној поверљивој ноти највише британске команде каже се: „Штета је што наши људи приписују Ромелу натприродне моћи".**

У кабинету адмирала Киза, шефа за специјалне акције енглеског главног штаба, родила се због тога једног дана замисао која је требало да Енглезима улије самопоуздање, а Немцима разбије морал: отети или чак убити „Пустињску лисицу", како су сви називали овог Хитлеровог фелд маршала.

Киз је одмах приступио разрађивању подухвата. Одабрано је шест официра и педесет три војника који ће учествовати у овом важном задатку. Сви су били припадници такозване „Леј форс", специјалних снага пуковника Лејкока. Занимљиво је ипак да сам Лејкок није много веровао у успех овог опасног подухвата, па се тако није одлучио да пусти своје људе саме. Укрцао се заједно са њима у једну од подморница, са одлуком да остане на обали као посматрач.

Сатима је Киз корачао на челу својих командоса. Шибали су их ветар и киша у хладној новембарској ноћи. Када је свануло, расули су се и пут наставили кришом. Хазелденов водич, Арапин, напустио их је па су сада морали да се сналазе сами.

Уснула »Ромелхаус«

Следећу ноћ командоси су провели у једној пећини осам километара удаљеној од Беда Литорије. Поподне 16. новембра Киз је издао последња наређења својим људима: имали су да се поделе у три групе. Прва, коју ће предводити он лично, увући ће се у Ромелову вилу. Друга ће подићи у ваздух телефонске водове на непријатељској линији за комуницирање у близини места Сирен, а трећа је имала задатак да надгледа пут који води у немачки главни штаб и да поред тога изврши диверзију на немачка возила која су се налазила у Беда Литорији.

У шест часова после подне наставили су пут: да стигну у Беда Литорију биће им потребно шест сати.

НЕМАЧКИ ФЕЛДМАРШАЛ ЕРВИН РОМЕЛ

У десет минута до поноћи Киз је са својим људима стигао на трг Беда Литорије и одмах препознао „Ромелхаус". Изгледало је да сви у њој спавају мртвим сном. По ветру који му је загушивао глас капетан Кемпбел упита на савршеном немачком:

— Има ли кога овде?

Стражар изнутра одмах отвори и две прилике сручише се на њега. Све је трајало само трен, али Немцу је то било довољно да, ако већ није могао да се одбрани од сечива које је севнуло испред његовог гркљана, успе макар да крикне што је јаче могао. **Тај урлик стајаће веома скупо Киза и његове људе.**

Рафали и ветар

У тренутку када је Киз улазио у двориште виле, друга група управо је обављала свој задатак. Пошто су дигли у ваздух телеграфске и електричне водове, „Ромелхаус" је одједном утонула у потпуни мрак и Киз је опрезно почео да се приближава улазу. Три човека послао је да се увуку у вилу са стражње стране.

Унутра нико није чуо ни експлозију која је прекинула водове ни стражарев урлик. **Ветар је завијао, а грмљавина била тако јака, да они који су спавали нису у сну могли да разлуче ове звуке. Али, нису сви спавали!**

Наредник Кауфхолц мучио се у својој соби на првом спрату са несаницом. Када је чуо крик, излетео је у ходник. Сударио се са Кемпбелом и његовим помоћником и настало је гушање. Када је наишао Киз, схватио је да је пропао ефекат изненађења и у магновењу се одлучио да пуца. Рафал је одјекнуо у мрачном ходнику. Једна врата су се одмах отворила и зачуо се митраљез: Киз се срушио смртно погођен.

Уместо да ухвате Немце у ступицу, Енглези су, када је настала паника у вили и почели да одјекују митраљески рафали — што није било предвиђено, схватили да је акција пропала и сместа нестали из двори-

шта. Немци су одмах почели да претресају сваки кутак, али од командоса није вишу било ни трага. Осим убијеног Киза и четири убијена Немца, није било никога.

Изиграо их

Целе ноћи и следећег дана Енглези су се узајамно тражили и скупљали. Најзад, касно поподне, група од двадесет и нешто људи међу којима се налазио и капетан Кемпбел приспела је на обалу где су се искрцали. **Од оних што су подигли водове у ваздух није било ни трага ни гласа. Тек касније сазнало се да су заробљени сви до једног!**

Када је пала ноћ, једна од подморница изронила је на површину, али, људи у њој као да нису видели или схватили знаке које су јој Лејкок и Кемпбел упућивали са обале: чамци се нису појављивали! Када је почело да свиће, свима је било јасно да се евакуација неће обавити пре наредне ноћи. Неки су тада одлучили да не ризикују чекајући: повукли су се да се сакрију по арапским селима.

Али, то није помогло. **Ускоро су сви били иза немачких брава, осим Лејкока и једног наредника који су успели да се извуку: њих ће прихватити британска Осма армија — после равно четрдесет и једног дана . . .**

Енглеска акција ипак није сасвим пропала. Напад на вилу у Беда Литорији унео је приличну пометњу у немачке редове, али главни циљ не само да је пропао, него није ни могао да буде постигнут: Ромел се уопште није налазио у вили! Он је у њој боравио само једном и тада је названа „Ромелхаус". То је била сва њена веза са „Пустињском лисицом". У тренутку напада ту је била смештена само интендантура главног штаба који се налазио негде између Тобрука и Бардије.

М. К.

МИНИ-КВИЗ

1. Шта су страто-кумулуси?
2. Ко је компоновао оперу „Бајаци"?
3. Кад је откривен Тутанкамонов гроб?
4. Који је чувени француски писац рекао: „Историја је само ексер о који ја качим своје романе"?
5. Ко је према легенди основао Картагину?

ОДГОВОРИ:

1) Страто-кумулуси су прелазна или комбинована форма облака стратуса и кумулуса на висини од 2000 метара; 2) Руђеро Леонкавало (1873—1941) италијански композитор и либретист, председник веристичког правца; 3) Године 1922, у Долини краљева пронађен је гроб фараона из 18. династије (XIV век пре н. е) и у њему велики број драгоцености које се сада налазе у музеју у Каиру. Гроб су пронашли лорд Карнавон и Х. Картер; 4) Александар Дима Отац (1802—1870). 5) Картагину је према легенди основала Дидона или Елиса, краљица Тира и сестра Пигмалионова.

ЛЕГЕНДЕ О МЕСТИМА

КРВАВИ ДУКАТИ

— Даћу ти све што си овде стекао, па иди — рече са сузама у очима стари Аврам Рајi, сину свога побратима. Од тада је доста времена прошло, а од Раје ни трага ни гласа.

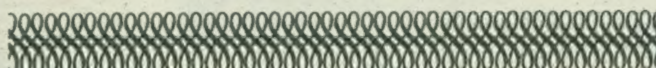

Пре много година у једном селу разболе се удовац Марјенко. Судњи час се приближавао а још није знао коме да остави сина јединца, четворогодишњег Рају. Како није имао никог ближег решио је да Рају пошаље свом побратиму Авраму у суседно село Бегаљице.

Честити Аврам са сузама прими амане побратима и поглади куштравог, збуњеног дечкића. Тада се обрати двојици синова:

— Ја сам данас добио трећег сина а ви млађег брата. Пазите га и чувајте ко зеницу ока јер ако му било ко од вас учини нешто нажао пут за уши и да ми никад изиђете пред очи.

ПРВИ У СЕЛУ

Лета су минула а Раја је у дому новог родитеља одрастао у лепог и кршног момка. Био је први и у пољу и у колу. Надбацивао је све момке из села у бацању камена с рамена, а нико није могао ни да доскочи колико он. А кад би прошао селом, чуо би се чежњив уздах девојака.

Једног поподнева, док се сељани седели поред извора и приповедали, заподенуо се разговор и о Раји:

— Видиш, Авраме, овај твој Раја израсте у кршног момка. Време је и да се жени а и треба му наћи добру прилику. У свом селу има и добро имање а кућа му је у коров обрасла. Штета је, кажу људи, такав момак а кућу му коров заробио — рече једна седа старица Авраму.

— Да, да. И мене те мисли море — одговори Аврам замишљено.

Тешко беше Авраму али ипак кроз неколико дана позва преда се Рају и погнуте главе стаде му говорити:

— Видиш, Рајо сине, дошло је време да се и ти кућиш. Радан си и поштен момак а и грех је да ти очеву кућу коров пустоши. Ред је да и на твом огњишту запуцкета ватра радосница. Узми мајсторе па уреди кућу како је ред и како таквом момку доликује. Даћу ти све што си овде стекао, па иди. Треба и на женидбу мислити. Празна је сва кућа без цике и вриске деце.

Тешким кораком старина оде до дрвеног сандука гвожђем окованог и завуче руку у благо годинама стицано. Узе Рајину торбу и напуни је дукатима:

— Узми, шта се нећкаш, зарадио си ти и више за ове године. Ујутро порани, па пут под ноге и нека ти је са срећом!

Синови Аврамови који се ту затекоше не могоше се уздржати те запиташе:

— Бабо, колико се из сандука одујмило?

— Колико се одујмило, велите? — зграну се Аврам. **— Да је и слуга био за ових шеснаест година, скоро да му ни ајлук не бих мањи дао, вукови једни ненасити.**

Ујутро, Раја оде свом селу.

ЗЛА СЛУТЊА

Прођоше дани и лету се виде крај а од Раје ни гласа. **„Послови су многи па момак не главу вальда не може да дигне"**, тешио се стари Аврам. И лето прође, време се окиши, а од Раје ни трагу ни гласа. Тешка мора притиште Аврама и он не могаше издржати него отпреми слугу да оде у Рајино село и да се распита зашто се момак не јавља већ толико времена.

Не прође много а ето ти слуге натраг.

— Сељани се зачудише кад их приупитах за Рају — рече слуга. **Нити су га видели, нити знају за њега.**

Поскочи старац к'о опарен. Нека зла слутња ошину га. **— Није могуће. Нијеее! Он мора да је гамо па га нико није видео** — поче да се гуши Аврам. **— Како сам могао да га пошаљем самог с оноликим дукатима . . . Можда... можда га је неко убио и опљачкао** — покушавао је старац да проникне у оно што је наслућивао.

Већ су пролетње воде топиле снег и кравиле тврду смрзнуту земљу, а Аврам се и сам истопио. Није више личио на оног снажног и крепког човека који је и бесне бикове кротио.

Једног дана, при крају зиме, вучен нечим необјашњивим оде до сандука у којем беху дукати. Откључавајући га поче проклињати и злато и људску похлепу. Одједном заста. Протрља шаком по челу и промрмља:

— Авраме, јеси ли ти то умом скренуо или ти се само чини?

У сандуку је било више дуката него онда када је Раји одвојио његов део. Сумња се одмах родила и он позва своје синове:

— Кад сам Раји дао његову злехуду зараду, ви рекосте да се много одујмило. Па како је сада више дуката него што је ономад остало?

— Па, бабо, продавало се. Те шљиве, жито и . . . па се напунило — муцали су они пред очевим погледом не подижући главе с пода.

Отац их отпреми не рекавши више ни речи. Ћутао је и венуо.

ВИ СТЕ ГА УБИЛИ!

Дође и пролеће. Чобани истераше стада на пашњаке. И једног дана пуче по селу глас да су козе у шуми откриле леш.

Скупише се и људи и препознаше Рају. Дође и стари Аврам и лелечући баци се преко мртвог Раје.

Ноћ покри село. Свуда мрак само у Аврамовој кући светлост.

— Ви сте га убили, злотвори једни! — јецаше Аврам пред немим синовима. **— То цело село зна, сви знају и ћуте. Чекају да ја по правди пресудим, да ја понесем највећи терет. Али, нећу вам ја судити. Нека вам суди виша сила. Отац сам вам и не могу вас гледати на вешалима мада сте заслужили и више од њих. Ноћ је, а свет је велики. Идите и да вас моје очи више никад не виде.**

Сутрадан Аврам доведе неимаре рекавши им да жели да ту, у Бегаљици сагради манастир који ће носити име Рајин новац. Народ касније споји ове две речи и остаде Рајиновац.

Легенда каже да је несрећни човек добро платио главног мајстора да га овај у току једне ноћи живог узида у зидине манастира.

Манастир Рајиновац у Бегаљици, код Гроцке, први пут се помиње почетком 18. века. За време аустроугарског рата 1788—1790. теже је страдао. Обновио га је обор-кнез Бегаљице, Стеван Андрејић Палалија 1793. године. За време сече кнежева 1804. године Палалија је погубљен и сахрањен у Рајиновцу.

Бранислав Јовановић,
Београд
Леле Рибара 18/IV
(Хонорар 300 дин.)

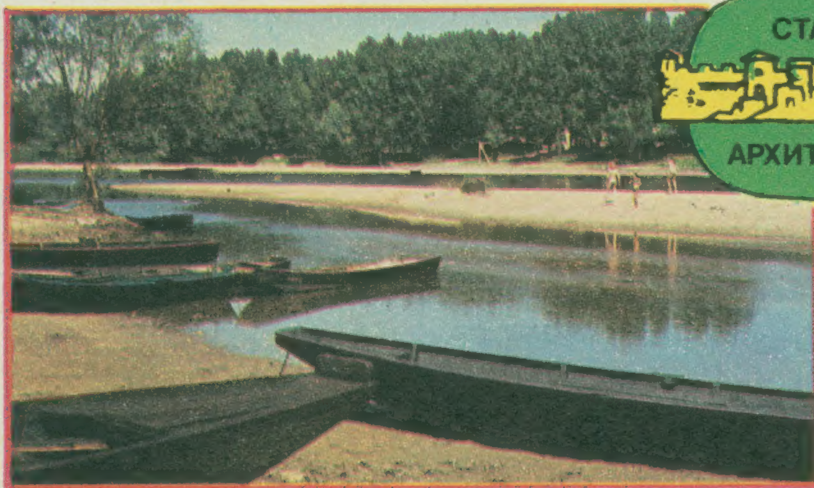

ДРАГУЉИ ДОЛИНЕ ЛОАРЕ

У долини широне, мирне реке, у питомом амбијенту брежуљака засађених виновом лозом, леже замкови Лоаре. Грађани тоном читавих седам стотина година, служили су у разне сврхе. Као јака утврђења у време стогодишњег рата (вођеног с прекидима од 1337. до 1453), ловачке куће, резиденције француских и енглеских краљева. Временом и све већим богаћењем земљопоседника и вештих финансијера и банкара, подижу се замкови који као да се такмиче својом лепотом и раскоши.

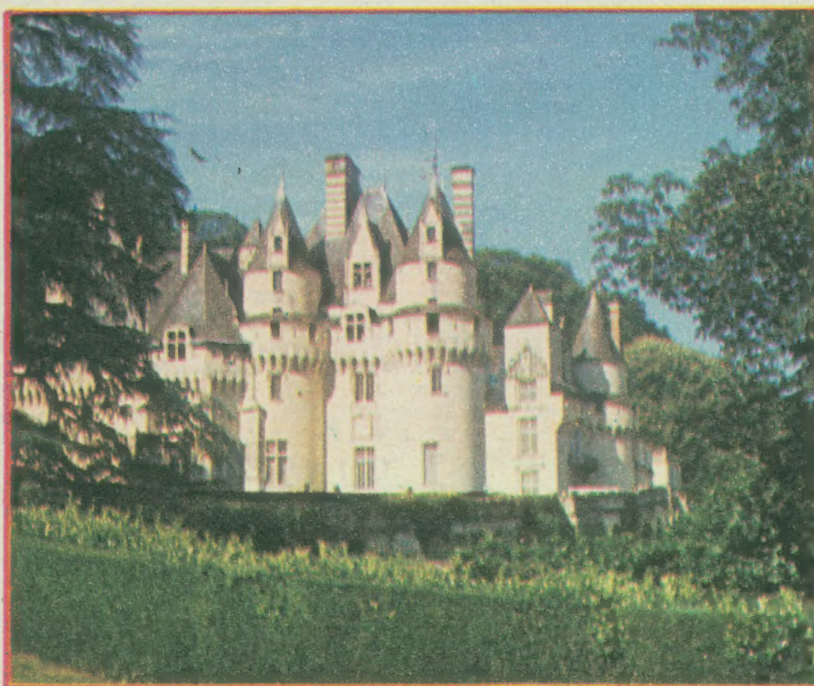

КУЛЕ ОД БЕЛИХ СТЕНА — На обронцима брега, опкољен са свих страна шумом, лежи **замак Усе**, импозантна грађевина сазидана од масивних белих стена. Као и многе друге грађевине тог времена и овај замак носи одлике више стилова. Источно крило сазидано је у готском стилу, западно у ренесансном, а јужно у готском и класичном. Унутрашњост замка украшена је ренесансним мотивима. Саграђен почетком 15. века, послужио је као уточиште породици Буел за време стогодишњег рата.

400 СОБА ШАМБОА — По површини коју покрива и својих 400 соба, ренесансни **замак Шамбо** представља највећи дворац у долини Лоаре. Његова основа послужила је архитектима као узор за пројектовање дворца у Версају. Овај замак, сазидан у шуми пуној дивљачи, који је требало да служи као ловачка кућа, представља прави драгуљ међу грађевинама тог времена. Колико је коштала изградња Шамбоа тешко је рећи, али познато је да је потпуно испразнила државну касу. Па ипак, од градње се није одустало. Да је краљу Франсоа I био необично стало до Шамбоа показује и податак да није успео да скупи новац за откуп заробљеног сина, али је зато нашао средства да настави изградњу замка. Шта је све требало урадити у самом замку, али и око њега, види се из пројеката којим је било предвиђено скретање тока Лоаре да би се њене воде довеле до под саме зидине. Међутим, због недостатка новца овај план није остварен: уместо Лоаре, до зидина Шамбоа доведена је речица Косон. У овом велелепном замку боравиле су многе знамените личности: Франсоа I, Хенри II, Карло V, Франсоа II, чувени писац Молијер који је управо у њему и написао неколико познатих дела, међу којима и позоришни комад „Грађанин племић".

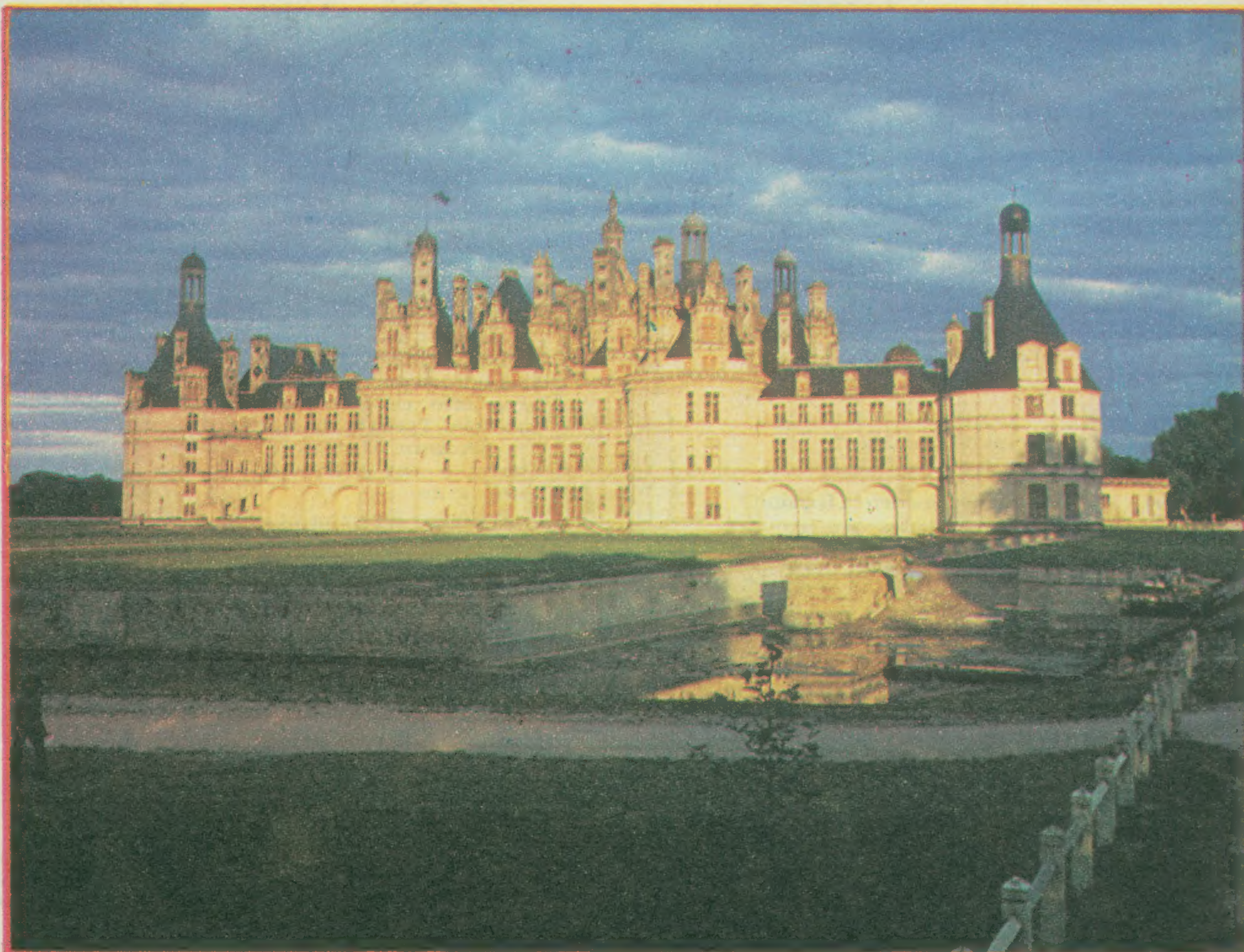

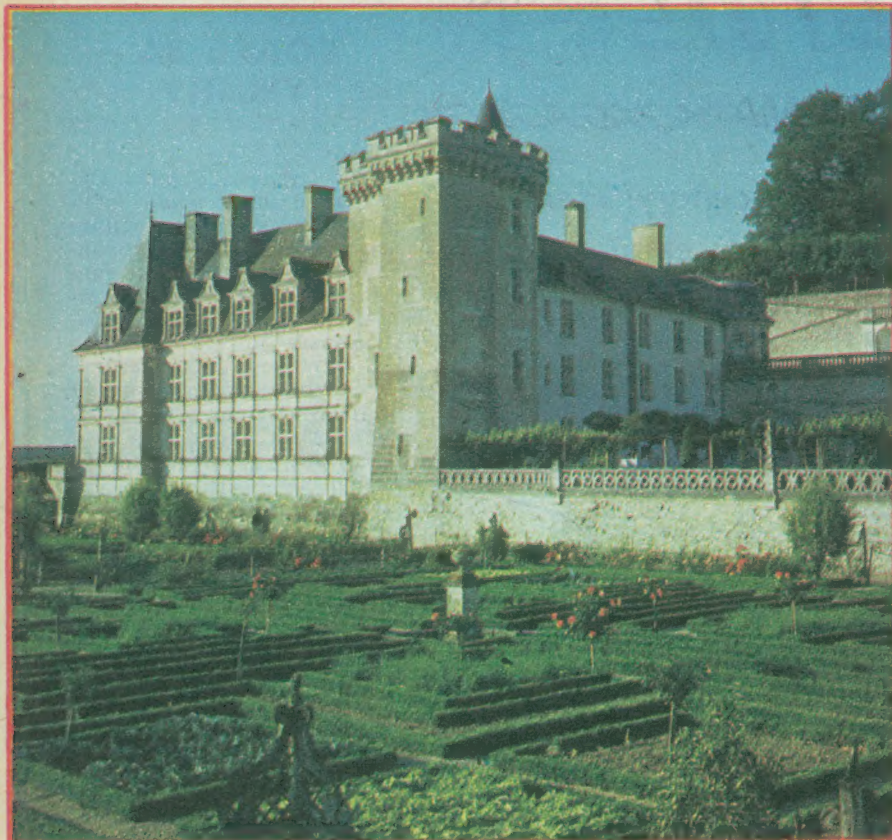

УЗОР ФРАНЦУСКИХ ВРТОВА — Ако би неко желео да тражи узор француских вртова из 16. века пут би га одвео до **Виландрија, замка који је саградио Жан Бретањски,** државни секретар за време владавине Франсоа I. Ретко складна архитектура се просто утапа у вртове чије алеје геометријских форми симболизују разна осећања. У Виландрији се налази и неколико радова шпанског сликара Гоје.

ОВДЕ ЈЕ РАДИО БАЛЗАК — Мали **ренесансни замак Азе л Ридо** несумњиво садржи и неке елементе готске архитектуре. Саградио га је вероватно највећи финансијски шпекулант 16. века Жили Бертело, човек који је имао подједнако смисла и за новчане трансакције и за лепу архитектуру. Са много укуса и љубави он је уредио свој замак, али није дуго живео у њему: пао је у немилост Франсое I и због тога био приморан да напусти Француску. Непосредно по Бертеловом бекству у иностранство краљ је Азе л Ридо прогласио крунским добром. У замку је врло често боравио и Балзак чија је радна соба и до данас остала очувана.

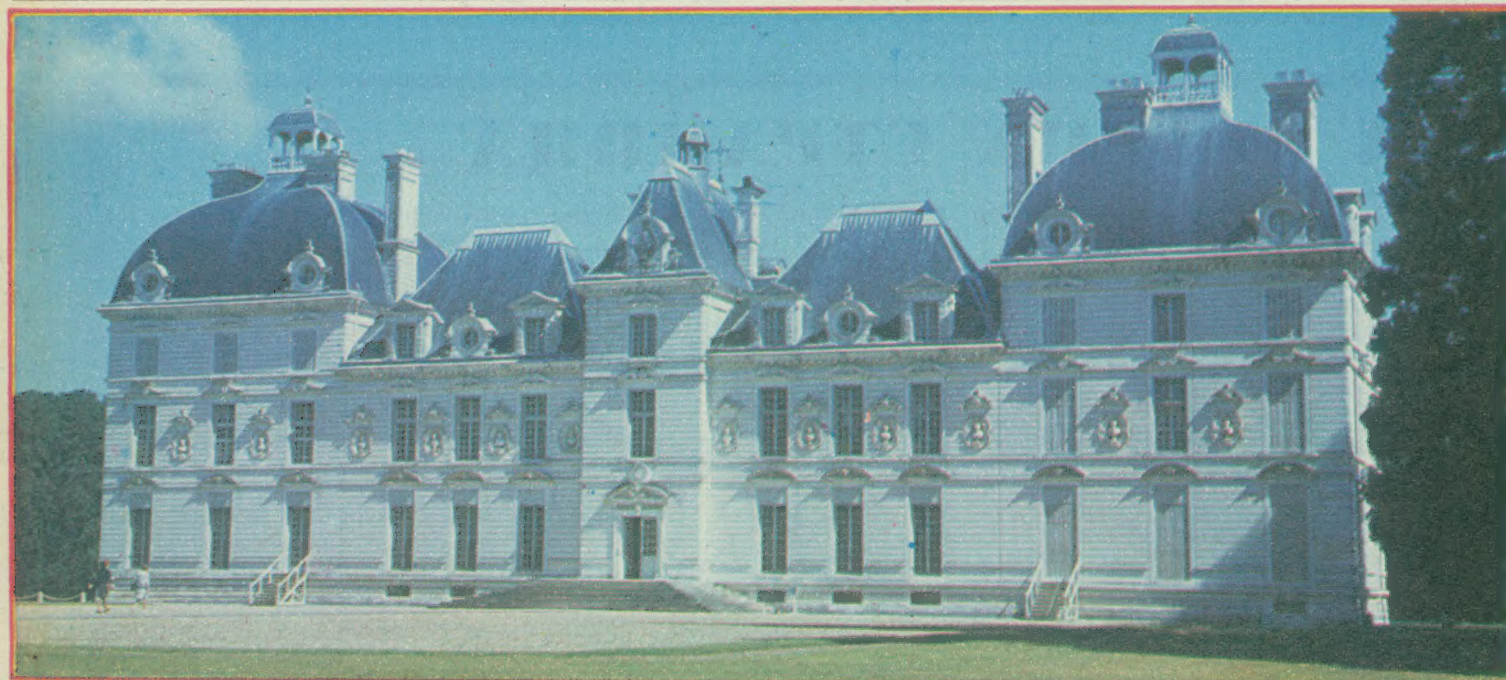

ЗАМАК ДВЕ ХИЉАДЕ РОГОВА — Саграђен 1634. године скромним средствима, али са много осећања за меру, **замак Шаверни** представља узор француске класичне архитектуре. У овом дворцу необично хармоничне фасаде остале су до данас сачуване бројне таписерије и гоблени који се убрајају у најбоља остварења 17 века. Зидове Шавернија украшава и 2000 пари јеленских рогова. То су све трофеји јелена одстрељених током 300 година у шуми која окружује замак.

ГАБРИЕЛ ПРАЗНИ КАСУ — Замак Менар сатрадила је на самој обали Лоаре миљеница Луја XV мадам Помпадур. Радовима је руководио дворски архитекта Габриел чији је недостатак смисла за штедњу врло брзо испразнио државну касу. Као особа префињеног укуса мадам Помпадур је захтевала да се замак и имање око њега посебно уреде: тако су подигнути маштовити вртови украшени бројним скулптурама, вештачким потоцима и малим пећинама.

Текс и снимци: М. Вујовић

МАМАЦ ЗА ЛАКОВЕРНЕ

БИЉКЕ СА ЗУБИМА

И биљке моıу да осећају! Неке обавијају листове око инсеката чим слете на њих и почињу да их — варе!

Слично животињама, и неке биљке хране се — инсектима. Оне их прво „жваћу", ситне, а онда варе и тако себи омогућују живот. И на нашем тлу живе те чудне грабљивице које по облику и изгледу не делују нимало застрашујуће. Напротив, веома су ситне и јарко обојене, чиме и примамљују инсекте.

Неки тврде да те биљке за један оброк могу да поједу човека! На срећу, то је само плод маште аутора фантастичних прича, јер највећи залогај који могу да „прогутају" је скакавац или мања птица.

Претпоставља се да постоји око 450 различитих фамилија ових чудних биљака. Њихови листови су зелене боје, тако могу да стварају шећере, а беланчевине добијају из сварених животиња. Готово све врсте живе на каменом тлу сиромашном солима, па варењем масне хране и беланчевина уносе у себе азот који је веома важан за њихов раст.

Ове биљке не хватају животиње на исти начин. Неке врсте намамљују инсекте лепљивим и мирисљавим соковима, друге их, пак, хватају брзим покретима листова, а треће имају мешкове или кантице препуне фермената у које упадају животиње.

ЛИСТ СА ПИЈАВКАМА

Росуља или Drosera rotundifolium која живи и код нас, има на листовима пипке, на чијем врху се из посебних жлезди лучи лепљива материја. Када инсект слети на тај лист који подсећа на раширен цвет, у његовој средини додирује једну врсту квржице. Тада се остале пијавке, готово тренутно савијају око жртве, из средине „цвета" луче се ферменти и инсекти је ускоро сварен. Чим је храна усисана, лист се ствара, а крила и чврсти хитински делови животиње остају на његовој површини све док их ветар одатле не однесе.

И лист меснице (Pinguicula vulgaris) која такође живи код нас, перед планинских потока и на влажним ливадама, одмах се уврће око плена и вари га.

На Флориди живи једна врста ових биљака, названа Венерина мухоловка (Dionaea muscipula), висока око 30 сантиметара. Њени листови састоје се из две половине које се могу преклопити дуж средњег нерва. На лиоци се налази шест бодљи, а по ивици зупци. Када инсект падне на лист и додирне бодљу, половине се преклапају, зупци улазе један међу други и заробљена животиња ускоро је сварена.

ГОЛУБ ЗА УЖИНУ

На острвима Борнео, Суматра и Јава живи жбуnаста биљка која припада врсти Nepenthes. Њени листови су претворени у кантице, а свака има поклопац на врху. Они не дозвољавају да вода улази у те лончиће и тако разблажује ферменте за варење.

Неке кантице дугачке су и до 30, а широке 12 сантиметара, до половине су напуњене ферментима па могу да сваре и птице, чак и мање голубове. Ивице кантице превучене су воском и упадљиво обојене, а посебне шаре у унутрашњости намамљују инсекте. Чим животиња стане на клизаву ивицу, одмах се стропошта у унутрашњост, а многобројне чекиње које тамо постоје спречавају је да изађе.

Једна врста ових биљака има и практичну примену! Тако Drosophyllum lusitanicum која живи на Пиринејском полуострву становници гаје на балконима и прозорима зграда. Оне спречавају улазак инсеката у станове, јер највише воле да једу — муве и комарце.

Б. Ј.

СА СТАРИХ СТРАНИЦА

ШЕШИРИ ЗА КОЊЕ

Лондонски дописник „Келнских новина" јавља да се у Енглеској озбиљно планира снабдевање коња у жарким данима — шеширима од сламе. Подстицај за ово био је извештај енглеског конзула у

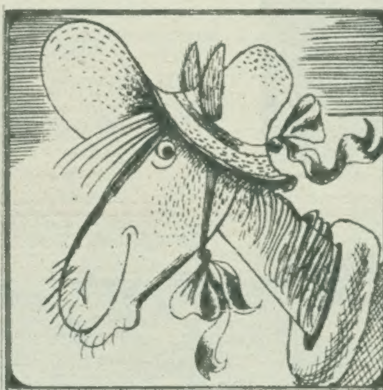

Бордоу, где се шешири такви за коње у општој употреби налазе. Као доказ о корисности њиховој конзул саопштава да је једна тамошња ергела пре њиховог увођења сваке године за време жега губила у просеку по 12 коња који од удара сунчанице страдају. Међутим, откако су сламни шешири уведени у употребу, још ниједан коњ с тог разлога угинуо није. Обрасци шешира што их је конзул у Енглеску послао, влада је сместа отпослала трговачкој комори у Лутон, град који се центром енглеске производње сламних шешира сматра. Шешири су снабдевени широким ободима за уши коња и тракама што се испод чељусти везују. Енглеско друштво за заштиту животиња већ је учинило велику поруџбину за ову врсту шешира.

(1898)

СУЗЕ ПРОТИВ МИКРОБА

Према саопштењу листа »Itali«, један познат научник тврди да су сузе човечје изванредно средство против микроба уопште, а против бацила туберкулозе нарочито. Према његовим испитивањима изгледа да у састав суза улазе разноразне материје које најпогибељније дејствују на размножавање свих могућих микроба, бацила и разних штеточина. Пишући о томе, лист каже да се од сада нико више уздржавати не треба од суза изазваним осећањем огорчења, љутње, гануһа или радости; напротив, треба плакати што се више може и сузе у нарочите посуде скуп-

љати ради лечења од различитих болести страдајућег човечанства.

(1893)

УСАВРШАВАЊЕ ТЕЛЕФОНА

У садашње време човек који жели телефоном служити се, мора се великим стрпљењем наоружати и суздржан бити иначе ће десет пута на дан употребити такве изразе који нежне уши „телефонских госпођица" утврдити могу. Окрећеш ручицу, окрећеш, а теби уопште не одговарају или те с погрешним заводом споје кад ти је бабица нужна!

Из Сједињених Држава стиже нам сад проналазак који сваком претплатнику могућност пружа спојити сам себе са сваким другим претплатником без посредовања трећег лица. На располагању вашем налази се диск чија је половина круга заузета бројкама од 0 до 9. Ако је вама сад потребно с господином број 567 поразговарати, то ви и изаберете тај број на свом диску чиме се и веза између вас и господина који на располагању има број телефона 567 успоставља. Веза та одржава се све док ви свој „пријемник" на куку не скачите, тако да ваш разговор не ризикује да на најзанимљивијем месту прекинут буде. У исто време, ниједан други претплатник не може се спојити с особом с којом ви у датом тренутку разговарате, што лица која разговор воде спасава разних случајности и индискреција.

(1897)

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

БЕСПОМОЋНИ У ЈЕЗЕРУ

Смело и без размишљања, Милић Рацић је скочио у понор дубок десет метара, а затим у хладну воду. Тад је почела огорчена борба за пет живота.

Све се догодило у тренутку, брзо и неочекивано. Аутомобил вартбург ЧА 322-22, којег је возио тридесет петогодишњи Мирко Драмићанин, најпре се мало занео, а затим је у оштром завоју нагло скренуо на леву страну. Возач је изгубио контролу над аутомобилом који се преврнуо на бок. Дошло је до још једног превртања, а затим се аутомобил са висине од десетак метара суновратио у хладну воду Овчарско-кабларског језера које је на том месту дубоко преко 30 метара.

За путнике у вартбургу, у којем су се поред возача налазиле и његова супруга Стана, трогодишња кћерка Ивана, Зорица Рацић и деветогодишња Светлана Костић, крај је изгледао неизбежан.

На опасном путу

Био је ведар и јасан октобарски дан кад су њих петоро кренули из Ивањице на свадбу рођацима у Слатину крај Чачка. Сви су били весели и једва су чекали долазак у Слатину. Са њима је пошао и двадесет петогодишњи студент Милић Рацић. Милић се са својим очухом возио аутомобилом који је такође био пун и ишао је испред вартбурга.

На уласку у Овчарско-кабларску клисуру, којом кривуда пут Титово Ужице — Чачак уз сам руб осам километара дугачког акумулационог језера, пооштрили су пажњу јер се на том делу пута догодило неколико несрећа.

На самом изласку из клисуре, недалеко од велике хидроелектране „Међувршје", у сусрет им је долазио црвени аутомобил. Данас сви мисле да је то био „фиат 1300", али нико није успео да запамти његов регистарски број. Зна се једино да је јурио великом брзином и да је тешко савладао кривину из које је изашао идући у сусрет Милићу Рацићу. Студент је седео на задњем седишту и пажљиво пратио црвени аутомобил који се приближавао новој кривини из које је требало да изађе вартбург са петоро путника. Успео је да види како се вартбург заноси на леву страну, а затим је својим сапутницима викнуо:

— Оде Мирко у језеро!

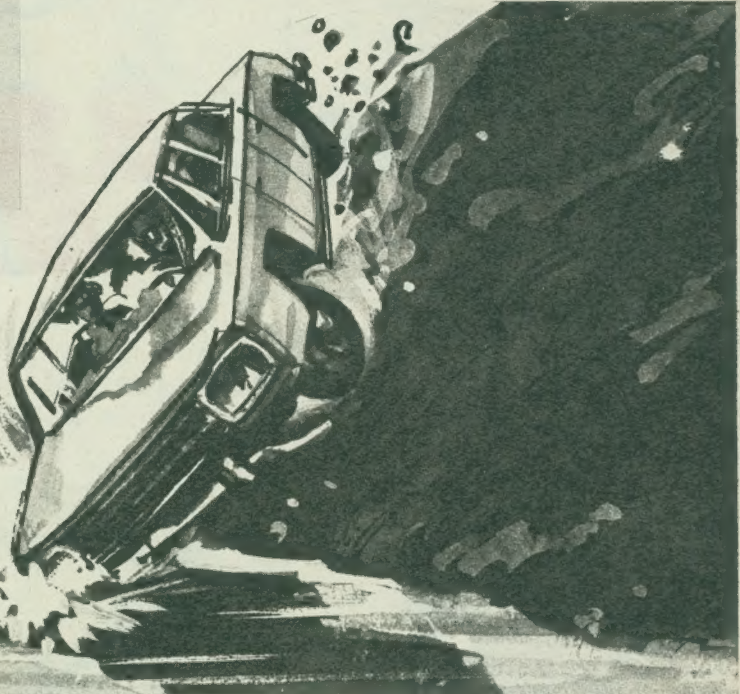

Бескрајних 70 метара

Вартбург се зауставио у води 20 метара од обале, преврнут, и одмах је почео да тоне. Све то посматрало је десетак риболоваца са обале, али нико није запливао ка унесрећенима.

И док су они посматрали шта ће се догодити, у преврнутом аутомобилу, који је већ прекрила вода, одиграла се права драма. **Кад је увидео да су у питању секунди, Мирко Драмићанин је главом разбио стакло на аутомобилу и из њега извукао девојчице Ивану и Светлану. Зорицу и супругу Стану нигде није видео. Мислећи да су већ изашле из олупине или да су испале при тумбању, извукао се из аута, који се већ налазио пет-шест метара испод површине језера.**

У међувремену, док су се путници потонулог аутомобила борили с водом, Милић је трчао ка месту несреће. Тих 70 метара, које је требало да претрчи, чинили су му се бескрајни. Када је задихан стигао на место одакле се аутомобил сурвао у језеро, скочио је у понор дубок десетак метара од обале и зауставио се на самој обали.

На површини воде није било ничега. Кад је збацио са себе капут, на двадесетак метара од обале угледао је нејако тело како се свом снагом бори да остане на површини. **У том тренутку, сећао се касније, осетио је неку натчовечанску снагу. Без размишљања је скочио у хладну воду и брзо запливао. Тад је пред собом угледао деветогодишњу Светлану како на леђима држи трогодишњу Ивану која је чврсто стегла око врата.** Деца су млатарала рукама покушавајући да се одрже на води.

Дохватио је девојчице и запливао према обали. Враћајући се ка котну, угледао је и сестру Зорицу, која је машући рукама, тонула, поново изроњавала и непрестано дозивала:

— Светлана! Ивана!

Кад је децу изнео на обалу, Милић се поново отиснуо на воду и упутио ка Зорици. Држећи је за косу, успео је да спасе и њу. А када се и трећи пут вратио на место где је потонуо аутомобил, из воде су изронили возач Мирко и његова жена Стана. Коме пре да помогне, прострујало му је кроз главу.

Велики испит храбрости

Ипак му се учинило да Мирко више нема снаге. Похитао је к њему, верујући да ће неко од присутних ипак скочити у воду по Стану. То је учинио Рацићев очух Томислав Костић, који се бацио у воду чим је стигао до обале језера.

Плачући од среће и узбуђења, седам мокрих и промрзлих људи пало је на обали језера једно другом у загрљај. На путу их је касније прихватио један зубар из Чачка, возач мерцедеса ЧА 70-071, пружио им прву помоћ и пребацио их у градску болницу одакле су већ сутрадан кренули кући.

Дан после догађаја у којем је спасао четири живота, Милић је полагао испит на Факултету за физичку културу у Београду. Положио га је као и два раније у клисури између Овчара и Каблара.

За своју храброст Рацић је поред неизмерне захвалности спасених добио и сребрну плакету као другопласирани на традиционалном конкурсу за најплеменитији подвиг године.

Забележио:
Урош Ђурчић,
М. Николића 71,
32250 Ивањица
(Хонорар: 300 дин.)

ПРОСЈАЦИ НАУКЕ

Сенат Сједињених Америчких Држава дуго се противио стварању академије наука иако је група научника то упорно тражила. У групи су били пионири електромагнетизма и секретар Смитсонове задужбине Џозеф Хенри, зоолог Луис Егасис, математичар Бенџамин Перс и још неколико познатих умова Америке. Због одбијања Сената да усвоји њихов пројект, чланови групе називали су себе „просјацима науке"! Ипак, били су упорни: 1863. изашли су с предлогом о оснивању академије наука пред Конгрес.

Џозеф Хенри је упозорио своје колеге да њихов план неће преживети разматрање у Конгресу, али је, срећом, те године Конгрес журио да заврши рад 3. марта, управо оног дана када је требало да буде одржана расправа о поднетом предлогу. Сенатори су се журили кућама и нису желели да због расправе остају још који дан у Конгресу. Тако су „ухваћени" на брзину! Трећег марта 1863. године презапослени Сенат је усвојио законски предлог о оснивању Америчке националне академије наука без пребројавања гласова и представнички дом без примедби и исте вечери председник Абрахам Линколн га је потписао.

БАТИНЕ КОЈЕ СЕ ПАМТЕ

ДЕДИН ПЕВАЦ

ХТЕО САМ ДА МИ ПОРАСТЕ УГЛЕД МЕЂУ ДРУГОВИМА, А ВИЗА ЗА УСПЕХ БИО ЈЕ ДОСТОЈАНСТВЕНИК ИЗ ДЕДИНОГ КОКОШАРНИКА.

Већ данима смо уживали у нашем тајном склоништу. Колиба направљена од прућа и покривена лишћем наслањала се на дебло столетног храста. Сунце је прешло свој зенит и ми смо осећали неутољиву глад. Од купина и шљива у околини већ нам се смучило а од куће овог пута нико ништа није донео.

— Другови Индијанци — огласио се Мате, најстарији међу нама. — **Наши преци не само што нису трпели глад него су јели само и једино месо. А ми?**

Кликери ми у тренутку прорадише. Недалеко од [illegible] вигвама налазио се дедин кокошињац. Идеја је одмах прихваћена...

МАТЕ РАЗМИШЉА

Школски распуст дочекали смо циком. Ослобођени свих обавеза које собом носи школа предали смо се игри. Свакодневна јурњава мале лопте, крађа воћа из суседних башта, све је то постало једнолично. Стално једно те исто. Требало је смислити нешто ново, дотад невиђено.

— Сећате ли се Пере Квржице и његове дружине? — гракну мој први комшија. — **Е, па можемо и ми нешто слично да направимо.**

Идеја нас је погодила попут грома.

Па то је генијално! — није издржао Коста, мој пар из разреда. — **Одмах почињемо, зар не?** — обратио се Мати, нашем коловођи.

Мате је попут каквог правог поглавице уздахнуо и важно се замислио. Сви смо замукли очекујући реч главног.

— Одмах почињемо — прекиде тишину Матин мутирајући глас. — **Данас после ручка.**

Набавили смо алат: поломљене секире, зарђале српове, ножеве...

Ускоро се у хладовини старог храста родила тајна кућица — наш дом доколице. Осећали смо се као одрасли. Ненад, најмањи члан нашег „племена“, донео је на наговарање и дуван од деде.

Прекрстивши ноге као Индијанци пушили смо луле мира са учитељем, попом од кога смо крали јабуке, птицама, са свима ..

И тако је дошао дан кад смо кренули ка дедином кокошињцу у потрази за правим залогајем.

СИЛУЕТА У ГРМУ

Као сенке привлачили смо се дому кокошака. Мате, сав црвен у лицу од суздржаног напора да не направи издајнички шум, грчевито је притискао кажипрст на уста упозоравајући нас на опрез.

Већ смо стигли до кокошарника, али од наших жртава ни трага ни гласа. Тек сада смо се сетили да се кокошке још нису вратиле на починак. Шта сад?

— Ено једног певца — дрекну неко иза мене. — **Ено га доле, код винограда.**

Више нисмо обраћали пажњу да ли ће нас неко чути или видети. Сјурили смо се низ падину у незајажљивој жељи да певца видимо очерупаног, да се сладимо његовим батацима и крилцима.

Достојанствени шетач није стигао ни да се огласи а Мате га је поклопио џемпером. Узбуђени и зајапурени од трчања стигли смо у наше склониште. Певац је тек сада успео да кукурикне. Требало га је заклати, али ко има храбрости за тако нешто?

— Дајте, ја сам стручњак. И ујак ми је касапин! — јавио сам се у жељи да се истакнем.

Патрљком од секире успео сам тек четврти пут да нађем врат певцу који је скакао као помаман. Но, ускоро је запливао у канти са кипућом водом где је требало да наступи шурењу.

Са задовољством смо се сладили полупеченим месом. Како сам само важно глодао крилце дединог певца!

Гозба је била у пуном јеку кад се у шипражју појавила огромна силуета мога деде Стефана. Залогај ми је застао у грлу. Нисам успео да померим ниједан мишић када ме ручерде шчепаше за кошуљу.

Зажмурио сам кад је први ударац пао на моја леђа. Писка се проломила шумом. На жалост, нико осим деде и мене није ништа чуо, остали су успели на време да се изгубе.

— Мог певца, мог најбољег певца! — урлао је деда. — **И то ко да ми дође главе: син мога сина...**

Ударци су пљуштали свуда. Моји јауци, чинило се, досезали су само небо. А спаса ниоткуд.

Напокон се и деда уморио. Ухвативши ме за уво одвукао ме у кућу. А на прагу ме је дочекао син мога деде са свежњем прутова у руци.

Милан Глумичић,
Станка Опсенице7,
48201 Лички Осик
(Хонорар: 200 дин.)

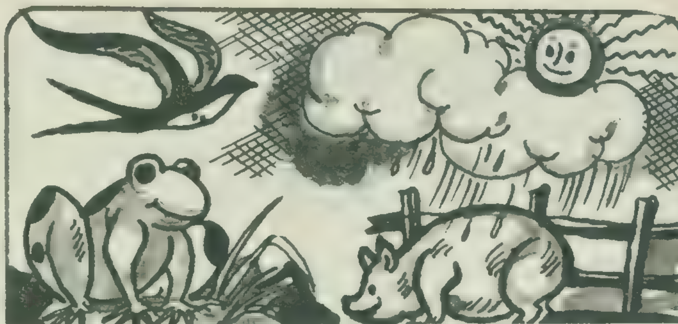

ЖИВОТИЊЕ — ПОУЗДАНИ МЕТЕОРОЛОЗИ

КАД ЛАСТЕ НИСКО ЛЕТЕ

ГНЕЗДА НА СУНЧАНОЈ СТРАНИ ДРВЕТА И ПРИ ВРХУ КРОШЊЕ ЗНАЧЕ ХЛАДНО И СУВО ЛЕТО.

Многе животиње у стању су да предосете када ће се време променити и са тачношћу метеоролошких стручњака погађају када ће падати киша или снег, сијати сунце или дувати ветар. Тако је познато: ако жабе по цео дан проводе у води и гласно крекећу — кише неће бити. У обрнутом случају, ако излазе на обалу и скривају се у трави ускоро треба очекивати праву провалу облака.

Објашњење за ову појаву дали су биолози. Кожа ових водоземаца увек мора да је влажна, јер преко ње и дишу, а по лепом времену квасе је по барама или „џеповима“ река. Међутим, пред кишу, ваздух је засићен влагом, што жабе одмах осете, па безбрижно излазе на обалу јер им је свеједно да ли ће бити у води или на влажном ваздуху.

Биће кише!

Када се нека птица, као кос, гугутка, славуј или кукавица изненада распевају — многим љубитељима природе то је сигуран знак да ће десетак дана бити лепо време, топло и сунчано. И мали врапци су добри метеоролози. Они се често одмарају на телефонским жицама, па ако безбрижно седе и пребирају по перју — ветра неће бити. Али ако су поређани „под конац“, мирни и окренути према једној од страна света, знак је да ће за највише два сата почети да дува ветар и то из правца према којем су окренули кљунове. Тако ће им јако струјање ваздуха ићи низ перје, иначе би ветар могао да их одува.

Сваке године птице не граде гнезда на истој страни дрвећа јер то зависи какво ће време бити тог лета. Ако су гнезда направљена на сунчаној страни дрвета и при врху крошње лето ће бити хладно али без кише.

— Ласте ниско лете, биће кише! — већ је постала и изрека. И заиста, тај њихов лет предсказује кишу. Ове брзе летаче веома замара недостатак кисеоника на већим висинама, јер је тамо пред кишу ваздух засићен воденом паром, па се у нижим слојевима до кисеоника лакше долази.

Добри учитељи

На крилима и по телу многих инсеката налазе се длачице које се, ако има влаге у ваздуху брзо поквасе па им тело знатно отежа. Зато они и траже спас на кори дрвећа или беже под камење. Лептирови, чак и неколико часова пре пљуска, престају да лете по пољима и улећу у разне пукотине или се сакривају под велико лишће биљака .

Прошле јесени кртице и хрчци су у своје подземне ходнике уносили доста хране јер су предосетили да ће зима бити дуга и оштра. А када у пролеће кртице направе излазе из својих ходника на већој удаљености од река него што то обично раде, са сигурношћу може се тврдити да ће бити великих поплава.

И неке домаће животиње могу да предосете долазак кише. Кокошке и пси се ваљају по песку, а квочке и ћурке окупљају пилиће и ћуриће под своја крила и воде их у заклоњени део дворишта, у жбуње или под стрехе.

Када наслуте невреме коњи постају немирни, почињу да се ритају а магарци — њачу. Тада и свиње престају да буду лење, узнемирено се шетају по оборима и чешу о дрвене греде.

Б. Ј.

ПОТОМА

1 **ИСТИНА ЈЕ У ЛЕГЕНДИ** — Боравећи на Полинезијским острвима 1936. године норвешки археолог и етнолог Тор Хејердал приметио је да су тамо људи беле пути и антрополошки различити од становника осталих острва у Тихом океану. Чуо је и легенду да су се њихови преци пре 1500 година доселили из Перуа где су живели у близини језера Титикака и имали своју државу. Њихов поглавица и бог сунца Кон-Тики побегао је с групом људи на обичном сплаву пред најездом Индијанаца који су дошли са севера.

2 **ОНИ ЋЕ ТО ДОКАЗАТИ** — Тор је изнео теорију да су Полинежани потомци Индијанаца и да су на обичном сплаву дошли из Перуа на ова острва. Његове тврдње најученији људи тог времена дочекали су с подсмехом говорећи да је пре толико година било потпуно немогуће на тај начин прећи око 8000 километара. Са још петорицом другова Хејердал је одлучио да докаже своју претпоставку, па су направили сплав од балза-дрвета према нацртима које су пронашли Шпанци када су у 15. веку стигли у Перу и назвали га „Кон-Тики".

3 **ПРЕМА ДРЕВНИМ НАЦРТИМА** — Приликом израде сплава који ће их понети на далек и неизвестан пут шесторица смелих су се потпуно придржавали древних нацрта: дебелим конопцима саставили су девет балвана које су донели из непроходних прашума Еквадора. На сплаву су саградили колибу од бамбуса и прекрили је лишћем банана, а на јарбол од манго-дрвета разапели једро широко 4 и дугачко 5 метара. Необичан сплав поринут је у море у луци Каљао у Перуу, 28. априла 1947. године.

4 **БЕЗ БЛАГОДЕТИ ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ** — Многи су сумњали у успех Тора Хејердала и његових другова, јер су на примитивном сплаву били предати на милост и немилост Хумболтове струје, за коју су претпоставили да ће их однети до Полинезијских острва, и ветру. Пошли су без икакве пратње иако нису могли да управљају и маневришу сплавом. Чланови експедиције хранили су се рибом које је било у изобиљу, и пили воду коју су скупљали после кише. Једне ноћи ухватили су до тада непознату врсту рибе која је касније названа — gempylus.

К КОН·ТИКИЈА

5 **КАКО СЕ ОДРЕЂУЈЕ БРЗИНА** — Ношен југоисточним пасатом, Кон-Тики је добро напредовао — око две морске миље на сат. Брзину су лако утврђивали, јер су са прамца сплава у море бацали комадиће дрвета и мерили штоперицом док не прође кому. На сплаву је свако имао понеко задужење: свакодневно су водили дневник, а ретке животињске врсте које су хватали остављали су у тегле са формалином да би их касније проучили. Преко малог радио-одашиљача слали су својим пријатељима поруке о положају и курсу.

6 **ДА ЛИ ЋЕ УСПЕТИ?** — Ипак, како је време пролазило, пловидба је постајала све непријатнија и напорнија. Често се дешавало да огромна јата китова, делфина и морских паса круже око њиховог сплава. Неколико пута експедиција је упала у јаке олује, таласи су се сурвавали на палубу и носили све са ње: у једном снажном налету поломили су кормиларско весло и срушили кућицу. Међутим, сплав је све то добро издржао, балвани су и даље чврсто били повезани. Људи су подносили невреме много теже, а неки су добили и мороку болест.

7 **КОПНО НА ВИДИКУ** — После 93 дана путовања угледали су птице на хоризонту, поуздан знак да је копно пред њима. Затим су у даљини приметили корални гребен који су ускоро пронашли на карти: звао се Пука-Пука и припадао Полинезијским острвима. Али, Кон-Тики је прошао поред тог копна, јака струја га је незадрживо носила даље. Поново су се нашли на отвореном мору, све док се осам дана касније сплав није приближио новом острву око којег су се налазили оштри корални спрудови.

8 **ПОСЛЕ 101. ДАНА** — Било је то острво Рароја до којег су стигли после 101. дана, 7. августа 1947. године. Управо када су се спремили да пристану, дунуо је јак ветар и њихов сплав се разбио о коралне гребене. Ипак, успели су да скупе сву опрему, а пошто су поправили радио-станицу јавили су свету да су стигли на полинезијско острво. Тако су доказали да су становници из Јужне Америке мигрирали на обичном сплаву до Полинезијских острва, о чему је Тор написао неколико научних студија.

НАДОХВАТ НЕБА

У тихо јутро, 3. јуна 1950. године, двојица француских алпиниста Морис Херцог и Луј Лашенал налазили су се надомак изузетног подвига: освајања врха Анапурна (8.075 метара) на Хималајима.

Били су тако близу циљу, а неспособни и да се помере. Луј Лашенал је крајњим напором скинуо рукавице и почео да хукће у прсте покушавајући да их угреје.

— Морамо... морамо! — избезумљено је у себи понављао Херцог покушавајући да се дочепа клина који је успео још раније да укопа у ледену плочу. Мало затим осети да му рука пропада. Зар је то крај? Рука се млитаво спусти и...

Морис Херцог подиже поглед и угледа нестваран призор: изнад њега није било ничег, само зараван не већа од два-три метра у пречнику. Заплакао је од среће мада су сузе усахле на хладноћи. Анапурна је пала! Ускоро му се придружио и Луј Лашенал

Девет одважних

Хималаји, кров света, представљали су и првих поратних година велику загонетку. Ледени и маглом обавијени висови мамили су својом неприступачношћу. О њима се знало, или боље рећи наслућивало, само на основу прича енглеских пилота који су 19. априла 1933. успели да их прелете на висини од 9.860 метара.

Сан свих алпиниста да досегну магичну границу од преко 8.000 метара био је само пуста жеља: двадесет две експедиције су безуспешно покушавале да пободу заставицу своје земље на врховима Долагирија (8.167 м) и Анапурна (8.075 м).

Првих дана маја 1950. у сеоцету Тикиши, у подножју непалских Плавих планина Нилигирија, обрела се француска експедиција од осам чланова. Ускоро им се придружио и аташе француске амбасаде у Њу Делхију **Франсис де Ноајел**. Експедицију коју је предводио **Морис Херцог** сачињавали су: двадесет седмогодишњи **Жан Кузи**, две године старији **Марсел Шац**, професор скијања **Луј Лашенал**, водич из Шамонија Лајонел Тери, Гастон Ребиф, Марсел Ишак, сниматељ и ветеран Хималаја и лекар екипе **Жак Удо**.

У освит 19. маја становништво Тикишија пожелело је експедицији много среће на путу у неизвесност. Деветорица одважних кренули су ка циљу — Анапурни, пределима обраслим ретким растињем. У даљини су се назирали обриси врха коме су хитали када су наишли на предео у вечитом леду. Почео је мучан успон препун скривених опасности.

На висини од 5.100 метара направљен је први бивак, где су се одморили и прикупили снагу за даље успињање. У логору су остали Ишак, Де Ноајел и лекар Удо. Два дана касније подигнут је и други логор (на 5.900 метара). Кузије и Шац пожелели су пуно среће четворици који су наставили пут.

Успон је био све тежи. Напредовали су само помоћу клинова и специјалних ужади, метар по метар. Хладноћа им је често одузимала дах, а повремено би улетели у ковитлац снежне прашине јежећи се од убода оштрих ледених иглица. Ноћи су проводили у врећама за спавање.

Триколора на Анапурни

Оставивши на висини од 6.700 метара Ребифа и Терија, Херцог и Лашенал крећу последњом деоницом на путу ка 8.075 метара.

Ледени ветар залеђује им дах, речи не истичу. Споразумевају се једино помоћу ужета. А врх је још далеко, скривен непрозирним облацима. Већ три дана се боре са негостољубивим ледом. Одједном почиње снажна олуја. Херцог и Лашенал очајнички су се прибили уз стену. Вејавица не престаје и они морају натраг. Сваки покушај даљег успињања не само да је раван самоубиству него је и немогућ.

У логору су их Ребиф и Тери три сата враћали у живот трљајући им снегом смрзнуто и помодрело тело.

Олуја не престаје. Нервоза се увлачи попут неке подмукле бољке: већ је 28. мај, а монсунски период почиње 5. јуна. Да ли ће овај ђаво престати, лебди питање над четворицом најистуренијих алпиниста француске експедиције.

И онда, 31. маја пробудило их је чисто, прозрачно јутро. Још има наде.

Анапурна, predaћеш се, понављају у себи Херцог и Лашенал висећи на конопцима који воде циљу. Ноћи проводе у издубљеним леденим заклонима. Са жаљењем су се лишили фото-апарата јер су се сочива маглила од хладноће. У нестварној белој тишини пробијали су се гоњени жељом да успеју.

Циљ се налазио само неколико метара испред њих, а они нису могли ни да се покрену.

И 3. јуна 1950. Анапурна је освојена... Први пут у историји алпинизма човек се домогао висине од преко 8.000 метара.

Морис, твоје руке!

Исцрпљени, кренули су ка логору. И спуштање је изискивало изузетан напор. На пола пута их пресрећу Тери и Ребиф који су им пошли у сусрет. Ледене сузе неми су сведок сусрета неустрашивих.

— **Морис, твоје руке!?** — глас Лајонела Терија пресекао је опијеност успехом. — Па оне су п... промрзле — прискаче слеђеном Херцогу и очајнички почиње да му трља руке.

Ускоро га замењује Гастон Ребиф. Херцог, међутим, не реагује, не осећа додир. У освајачком заносу, када се испео на врх, Морис је изгубио рукавице, а да није ни приметио.

Лашенал баца укочен поглед на своје руке: па и оне су без рукавица. И модре. Нема ни тамних наочара.

Зар цена мора бити тако висока, говорило је мукло ћутање алпиниста?

Журили су ка подножју, свесни да тренуци одлучују. Мучно спуштање прекинула је ноћ. А онда је наишла олуја.

Јутарње сунце затекло их је као четири полуслеђена кипа изгубљена у белом беспућу. Нису успевали ни да се покрену. Анапурна као да се светила због оскрнављења.

— **Упомоћ!** — једва је успео леденим дахом да јекне Ребиф. Ехо његовог полугласа ломио се тишином „Крова света".

Тишина је почела да боли, нада да усахњује. Херцог и Лашенал ћутали су беспомоћни. Као привиђење у белој пустињи појављује се Шац. Његов радостан узвик схватао је једино Тери који покушава у грчу да се осмехне.

Ускоро се у логору, у коjем су остали Ишак, Удо и Де Ноајел појавило шест прилика, измршавелих, усана натечених и испуцалих до крви...

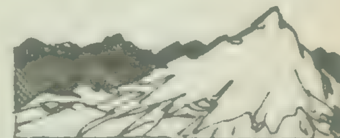

После месец и по дана 29. јуна, експедиција је стигла у Тикиши. Биланс успеха био је трагичан: Херцогу су ампутирани прсти на рукама и ногама, Лашеналу се исто догодило. Тери је прошао нешто боље: запаљење очију, Ребиф такође.

Ј. Ш.

СТРАХ ОД ВОЗА

Рађање првих железничких пруга пропраћено је многим сумњама и противљењима. Како се уопште та незграпна гвожђурија, питали су се многи, може кретати по шинама? Њени точкови ће се окретати у месту јер гладак метал клизи по глатком металу.

Возови су ипак кренули. Но, борба ни издалека није била добијена. „Учени" људи почели су да шире страх убеђујући збуњени народ о величини опасности коју са собом носе та челична чудовишта. Најактивнији су били чланови Краљевске баварске високе медицинске школе у Минхену. Они су „научно" објашњавали и упозоравали све оне који се преваре да путују возом да се излажу добијању потреса мозга. Ништа мања опасност, тврдили су учењаци, не прети ни онима који посматрају како се локомотива са вагонима креће неслућеним брзинама.

У циљу спасавања ових других, учени лекари Краљевске медицинске школе захтевали су од надлежних да се дуж железничких пруга, са обе стране, подигне ограда у висини вагона. Можда од тада и датирају ограђени пружни прелази.

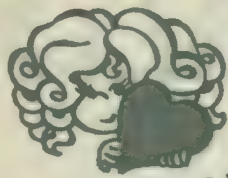

КУТАК ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ

НАПРАВИТЕ САМИ

ТОРБИЦА ЗА ОЛОВКЕ

Оловке, пенкала, гумице и остале ситнице за школу често се губе а и прљају торбу. Да бисте били уредни и прибор имали увек при руци предлажемо вам да направите торбицу коју видите на нашем цртежу. Од материјала можете узети чвршће платно, чоју или, ако у кући имате, скај.

На **цртежу 1** дата је шема торбице. Део А је део саме торбице и преграде у њој. Исеците један део А за преграду и један два пута већи за спољашњи део торбице **(црт. 2)**. Део В је џеп, а део С поклопац на џепу, на спољашњем делу торбице док део D — два парчета — представља странице на торбици.

Ако кројите од скаја онда кројите према горњим упутствима, а ако кројите од платна или чоје онда кројите сваки део по два пута, па их саставите Va аличја и прошијте **(црт. 2)**. Прошина делове преврните и пажљиво по отвору преко кога сте преврнули зашијте **(црт. 3)**. Ово радите да вам се торбица на шавовима не би осипала. Делове А саставите као што видите на **цртежу 4**. Затим на спољашњу страну ушијте џеп **(црт. 5)**. Делове са стране D пресавијте по цртицама и зашијте као што видите на **цртежу 6**. На крају направите траку од истог материјала (дужине према жељи) **(црт. 7)**, па траку и рајсфершлус зашијте по ивици **(црт. 8)**. Рајсфершлус треба да буде дугачак 18 сантиметара.

Напомена: ова торбица може да послужи и за шминку или неке друге ситнице.

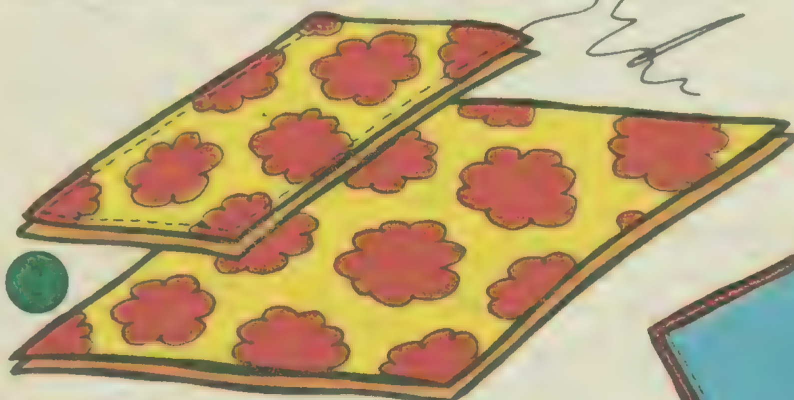

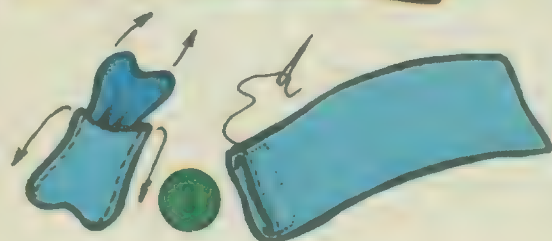

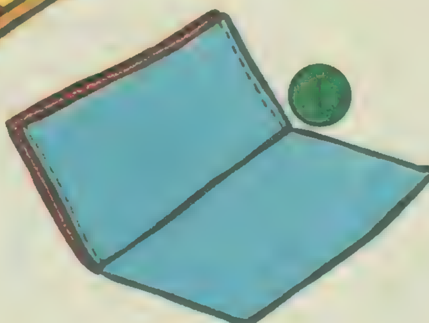

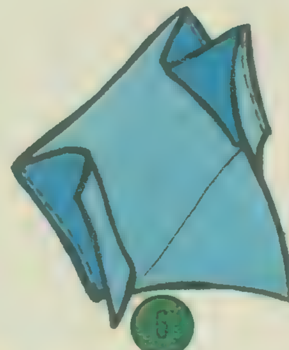

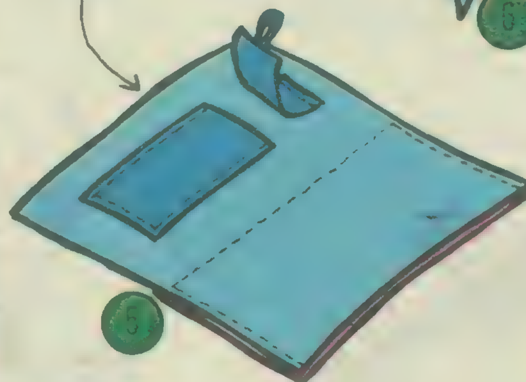

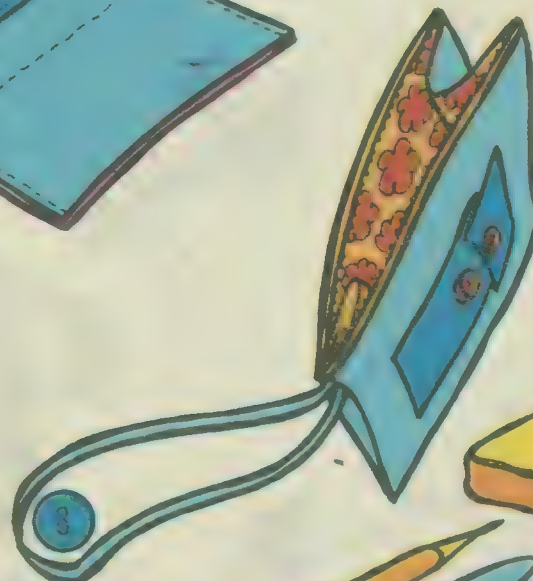

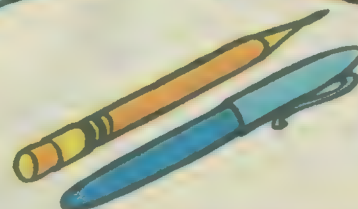

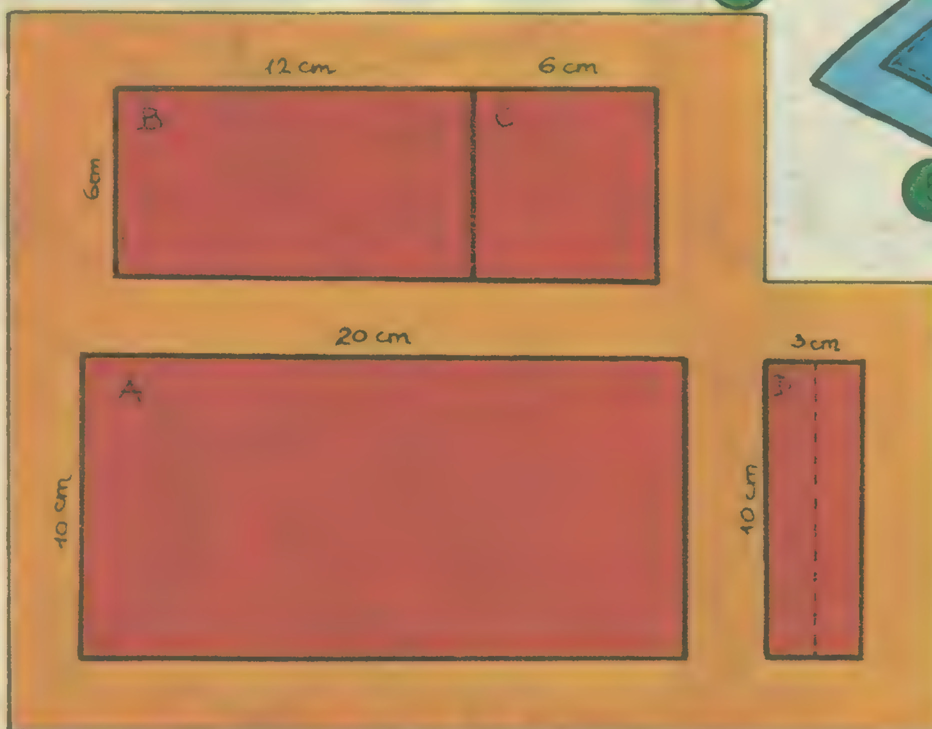

У ОСИЊЕМ ГНЕЗДУ

ФЕЛИКС ЕДМУНДОВИЧ ЂЕРЖИНСКИ ЋУТКЕ СЕ ПРОБИЈАО КРОЗ ГОМИЛУ ПОБУЊЕНИКА. БИО ЈЕ САМ ПРОТИВ ЊИХ СТОТИНУ ПИЈАНИХ И РАЗУЗДАНИХ.

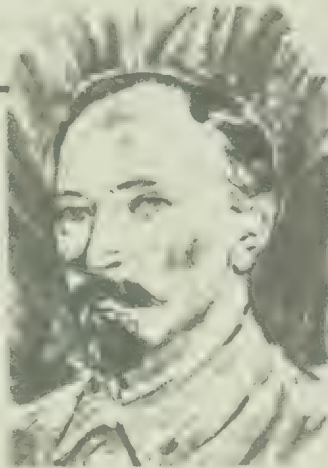

У канцеларији комесара Совјетске службе безбедности те немирне 1918. године, у подне 6. јула, зазвонио је телефон.

— **Ало, алооо! Овде немачко посланство!** — урлао је неки успаничени глас. — **Посланик Мирбах је убијен. Двојица... двојица** су била...

Веретилин, помоћник и десна рука Ђержинског, оснивача и руководиоца совјетске службе безбедности, познатије као ВЧК, обавестио је свог претпостављеног о злочину у згради немачког посланства.

Феликс Едмундович Ђержински немо је зурио у град обасјан летњим сунцем: још није прошло ни десет месеци нове социјалистичке власти а анархисти све више узимају маха.

Ускоро се обрео у згради немачког посланства. Гроф Мирбах лежао је изрешетан крај камина. Укочени прсти стезали су комадић папира: мандат који је гласио на име неког Блумкина са фалсификованим потписом Ђержинског. Убица се издао, али ко је био други?

РАСКРИНКАТИ НАПОЛЕОНЧИЋЕ

На вратима Ђержински се сударио са Васјом, Веретилиновим помоћником. Овај је сав збуњен покушао да салутира али није успео.

— **Говори, шта се десило, говори!** — шчепао га је Ђержински за подбрадак. — **Говори, чујеш ли?**

— **Побуна!** — једва је успео да процеди Васја... — **У пуку којим командује Попов избила је побуна. Попов је сам себе прогласио командантом свих побуњеника Русије.**

Васја је управо стигао са Чистих прудова и Јаузког булевара. Побуњеници заустављају аутомобиле и пролазнике, отимају им новац, оружје, и одводе их у Тросветитељску улицу, у вилу Морозова, где су сместили свој штаб.

— **Идем у Тросветитељску, код тих бандита** — обратио се Ђержински Веретину. — **Тамо треба све решити. Са побуњеницима ће Владимир Иљич завршити брзо, банда ће се предати, али коловође ће се провући улицама, кроз подруме и нестати. Па онда поново. Те наполеончиће треба сад раскринкати.**

— **Друже Ђержински, идем са вама** — одлучно рече Веретилин. — **Не можете сами у ту разуларену банду.**

— **Не дозвољавам!** — су во је процедио Феликс Едмундович. — **Идите одмах у Чеку, тамо има много посла.**

Црни „мерцедес" споро се провлачио улицама пуним рупчага.

ПРИ БЉЕСКУ МУЊЕ

Сумрак је почео већ да се увлачи у московске улице када се „мерцедес" приближио Чистим прудовима. Ђержински је с напором покушавао да кроз први мрак назре побуњенике.

Одједном, блеснула је муња и осветлила распојасане војнике, митраљез на преврнутим чезама, једног брадоњу како гура пиштољ у лице неком дугајлији.

Шофер успори али га пресече глас отпозади:

— **Возите даље. Ваљда не чекате со и погачу као добродошлицу.**

Кола подскочише и јурнуше на изненађену групу, која безглаво потражи заклон. Одјекнуше и два пуцња чија танад запрашташе по стражњем делу аутомобила који ускоро налете на неку препреку и стаде. Била је то импровизована барикада од гомиле цигли и десетине преврнутих сандука. Даље се није могло.

Вратима „мерцедеса" при скочи погрбљен човек са качкетом навученим до ушију. У руци се поигравао огромним „смит-весоном".

— **Склони то, будало!** — бесно повика Ђержински отварајући прозор. — **Могао би да се упацкаш...**

Човек са качкетом за тренутак збуњено устукну. Уто колима притрчаше и остали. Једна мршава глава увуче се кроз прозор до самог Ђержинског па се онда нагло повуче:

— **Охохооо!** — пуцну језиком. — **Па то је сам грађанин Ђержински изволео доћи нама у посету. Ко би се томе надао!** — подсмешљиво је лактом гуркао другa до себе.

— **Где вам је штаб?** — мирно запита комесар. — **Како да стигнем у то легло протува?**

— **Клименко, покажи** — јави се из гомиле један глас.

Издвоји се једна грдосија у сивој, умашћеној кошуљи и пође напред, осврћући се.

Ускоро се Ђержински обрео у једној већој просторији.

— **Хоћу да видим Попова** — стрељајући погледом обрати се окупљеним. — **Јесте ли чули — одмах!**

Иза леђа комесара Совјетске службе безбедности чу се кратко шкљоцање. Нагло се окренувши он угледа онижег плавокосог Финца који је дизао огромни пиштољ.

— **Пуцај, шта оклеваш!** — дрекну на нишанџију. — **Или знаш само у леђа?**

НЕЋЕ ЈОШ ДУГО!

Финац устукну а Ђержински му приђе и бесно му отевши из руке пиштољ баци га у угао. Истог часа неколико људи се са леђа бaци на њега. Ђержински је ускоро лежао на поду везаних руку.

Уведоше га у бочну просторију. За великим храстовим столом седео је блед човек дебелих усана, одевен у кожу. Био је то Попов.

— **Како је, друже Ђержински?** — подсмешљиво се исцерио. — **Док сте ви овде агитовали, ми смо и пошту заузели. Ускоро ће и читава Русија бити у нашим рукама. Имамо више од две хиљаде бораца.**

— **Или преварених или криминалаца и злочинаца** — саркастично примети Ђержински. — **Али, нећете још дуго. Но, реците ми где је Блумкин, убица грофа Мирбаха!**

— **Мораћете сами да га потражите** — рече Попов и упути се ка излазу. — **Семјоне Сергејевичу, чувајте грађанина Ђержинског. Он ће нам, ако пригусти, послужити као таоц. Ако нешто покуша, метак у чело!**

ОФАНЗИВА ЈЕ ПОЧЕЛА

— **Па, баћушка, изгледа да вам је одзвонило!** — подсмешљиво се Семјон Сергејевич Јевстингејев унесе у лице свезаном Ђержинском.

— **Не будали** — обрецнуо се Феликс Едмундович. — **Зар не видиш да ћеш главом платити ову авантуру?**

— **А, грдно се варате, баћушка** — одврати Јевстингејев. — **Ми смо врло јаки. Убиство Мирбаха је само епизода која треба да изазове сукоб између вас, црвених и Немаца. Мудро, шта велиш?**

— **А ко вам је главни?** — упита Ђержински.

— **Зашто вас то интересује?** — осмехну се Јевстингејев. **Овако, за сваки**

случај? Или мислите да ћемо вас пустити? — Хоћете да сарађујете са нама?

Ђержински се презриво осмехну.

— Потребни су нам људи као ви! — настави овај. — Ви сте храбар, одлучан човек.

И наједном као да нешто провали из Јевстингејева: поче да говори брзо, халапљиво, не контролишући се. Помињао је имена, структуру организације, иностране дипломате који нуде помоћ, оружје које ће стићи из иностранства...

Ђержински се завалио у фотељи. Чинило се као да дремуцка.

— Ви ме не слушате? — љутито му се обрати Семјон Сергејевич.

— Па, нисте баш много занимљив — одмахну главом Ђержински. — Занима ме ко вам још помаже споља. С ким сте се споразумели?

У том тренутку испред прозора експлодира граната. Црвена армија је отпочела са офанзивом. Са таванице поче да отпада малтер. Рески рафали су се приближавали.

— Ви мене саслушавате — уплашено јекну Јевстингејев. — Ви то не можете. Ја треба то да радим јер ви сте ухапшени.

— Брзо ми реци све што си малопре испустио, — заповеднички му се обрати Ђержински. — Почни ако мислиш главу да сачуваш!

Одјекну страховита експлозија, као да је нека од граната Црвене Армије погодила део Морозове куће. Јевстингејев пада са столице. Попуцаше стакла на прозорима.

— Још ниси почео? — настави Ђержински као да се ништа није догодило. — Шта чекаш?

Скрхан, Јевстингејев поче причу. Ђержински га је пажљиво слушао. Већ је добио жељене податке кад нешто грмну, бљесну наранџаста светлост и заслепи Ђержинског. Затим потону у мрак...

... Бол у глави га је пробудио. Протрљао је очи покушавајући да се одупре навали свитаца који су му играли пред очима. Окрену се око себе и запрепашћење смени бол у глави: нигде није било ни кабинета Попова, ни Јевстингејева, само гомила рушевина која се још димила. Немо је посматрао призор пред собом.

Отресавши прашину са блузе и панталона упути се Чистим прудовима.

Ускоро су из канцеларије комесара Совјетске службе безбедности уследила наређења о хапшењу учесника побуне који су деловали иза паравана. Верепалин је с дивљењем посматрао свог претпостављеног. И овог пута био је јачи од гомиле анархиста.

М. Ч.

пурпурна грозница

ВЕЋ ЧЕТРНАЕСТ ДАНА КРАЉ ЈЕ ЛЕЖАО ОЗБИЉНО БОЛЕСТАН И НИКО ВИШЕ НИЈЕ ВЕРОВАО ДА ЋЕ ПРЕЖИВЕТИ. АЛИ, ТАДА СЕ ДОГОДИЛО ЧУДО.

Луј XIV је допутовао у Кале да посети своје трупе које су се управо спремале за опсаду Данкерка. Било је то 20. маја 1658. године и краљ је још требало да прими британску мисију на челу са лордом Фалконбрицом. Годину дана раније Француска и Енглеска су закључиле споразум о заједничком нападу на Шпанију, на тврђаве које је она држала у Холандији: Гравлин, Данкерк, Берг и Фурн.

Кардинал Мазарен, у жељи да свом младом суверену који је тада имао само двадесет година покаже како изгледа бојиште, повео га је у Кале где се налазио главни штаб француске војске. Кардиналу, додуше, није било ни на крај памети да изложи краљев живот опасности, али десило се оно чему се нико није надао.

НЕСПОРАЗУМ ЗБОГ ОБЛОГА

После чувене битке код Дина, у којој је командант победничке стране био виконт од Турена, Луј XIV је тријумфално ушао у Данкерк. **Док је јахао кроз бојно поље пуно жртава, младом краљу је позлило од мириса лешева и крви. Али, он то нипошто није желео да покаже и вратио се у Кале тек после четири дана, уздигнуте главе, иако је имао високу температуру. Сутрадан је пао у постељу и више није био у стању да прикрива болест.**

Први дворски лекар Вало применио је сва средства којима је тадашња медицина располагала да излечи краља: пустио му је крв по три пута из сваке руке, окупао га, истрљао му леђа и предео око срца.

Поред свега, краљево стање брзо се погоршавало. Дворски лекари нашли су се у „небраном грожђу", неспособни да помогну Лују који је бунцао, падао у несвест, тресао се. Одједном се сав осуо црвеним пегама и непрестано тражио да пије. Грло му је било запаљено, језик отекао и црн а удови ледени. Краљ је с времена на време губио контролу чак и над природним рефлексима.

Најзад је, 4. јула, Вало поставио дијагнозу краљеве болести: у питању је било тровање, а отровне материје нису могле да нађу пут којим би изишле из организма.

Краљ је, у ствари, имао тифус, или, како се у оно време говорило, „пурпурну грозницу" и то је Вало тек накнадно утврдио, па је краљу прописао пургирање једном дневно и облоге на рукама и ногама. Имао је много муке да свој утицај и мишљење пренесе на друге лекаре који су одмах дотрчали да се „нађу" у близини краљевог узглавља. Хроничар је забележио да их је у једном тренутку било осам.

Мишљења су се нарочито поделила и претворила у жучну дискусију када је на ред дошла врста облога. Не могавши да се сложе, лекари су одлучили да позову Мазарена да пресуди. А он, захваћен паником, није имао речи!

ОТРОВ КАО ЛЕК

Стање Луја XIV постајало је све горе. У ноћи између 6. и 7. јула изгубивши сваку наду да ће краљ оздравити, лекари су донели одлуку да доведу свештеника. Од тог часа очи целе Француске биле су упрте на Кале у којем се „краљ на прагу живота борио са смрћу".

А краљ је, у часовима кад није имао грозницу, храбро гледао истини у очи и мрмљао кардиналу:

— Пошто сте ви једини пријатељ којег имам, молим вас да ми кажете када будем на крају јер од мајке то не могу да очекујем. Она се исувише плаши да ми тиме не нанесе још више зла.

Краљица-мајка није напуштала свог сина, а његов брат Филип Анжујски био је удаљен да не би и сам навукао заразу. Кардинал Мазарен, мада уплашен и ожалошћен, ипак није пропустио прилику да свој намештај и драгоцености изнесе из краљевог дома и пошаље у Венсен.

У исто време против кардинала се на другој страни ковала завера која је имала за циљ да и њега, у случају краљеве смрти, смакне са власти, а на његово место доведе кардинала од Реца. Овај би већ умео да наметне своју вољу престолонаследнику Филипу Анжујском који није баш „сијао неком памећу".

СВЕ ИЛИ НИШТА!

У току јула вест о краљевом стању пренела се и по читавој Шпанији која је одмах почела да га сматра мртвим. Француску је захватио страх, а у дому Александра Рола где је Луј лежао, непрестано су се налазили свештеници за тренутак последње причести.

Четрнаестог дана болести лекари су сасвим отворено почели да слежу раменима на питање краљице-мајке. Видећи сву ту пометњу, Рол је предложио да се позове лекар по имену Балтазар де Сосуа.

Остали лекари су сматрали да то није потребно, али краљица-мајка желела је све да покуша и тако се Де Сосуа нашао крај умирућег Луја. Сео је пријатељски на ивицу његове постеље, натенане га прегледао и рекао:

— Дечко је озбиљно болестан, али умрети неће!

Де Сосуа је препоручио Лују једно средство за повраћање на бази антимона. Међутим, остали лекари опет су се успротивили. Сматрали су то средство обичним отровом и изјавили да би се пре одлучили да одмах убију краља него да му то дају да попије!

Али, како друге наде за краљево оздрављење није било, Гено, краљичин лични лекар, одлучио се на све или ништа: упркос жестоком противљењу Валоа дао је младом Лују тај лек.

Краљ је повраћао 22 пута. То га је страховито исцрпело, али — спасло! Грозница је попустила и он је ускоро оздравио.

У жељи да умањи успех колега, Вало је написао да је „краљ оздравио чудом, захваљујући највише својој младости". Ипак, до краљевих ушију допрле су вести, како о озбиљној приправи за време његове болести тако и о начину на који је оздравио, и он је позвао Де Сосуа да се захвали његовој свити. Овај је то скромно одбио, изговарајући се својим годинама. Ипак, добио је високу пензију.

М. К.

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ШРАФКО

КОМАНЧА: ПУСТИЊА БЕЗ СВЕТЛОСТИ I ДЕО

БРОЈ 717!

ОБУЦИТЕ СЕ ПРИСТОЈНО! ИДЕТЕ КОД ДИРЕКТОРА!
АХ! ДОБРО...

ЗАТВОРЕНИК 717, ГОСПОДИНЕ ДИРЕКТОРЕ!
ОСТАВИТЕ НАС САМЕ, НАРЕДНИЧЕ!

ДАСТ РЕД! ПЕТ ГОДИНА ЗБОГ УБИСТВА! ЖРТВА: РАСЕЛ ДОБС, ЗА КОЈИМ СЕ ТРАГАЛО ЗБОГ МНОГИХ ЗЛОЧИНА! ПОРОТА ЈЕ ЗАТО ДОНЕЛА БЛАГУ ПРЕСУДУ! ДЕСИЛО СЕ ТО ПРЕ ДВАДЕСЕТ МЕСЕЦИ! ТАЧНО, 717?
ДВАДЕСЕТ МЕСЕЦИ КАО ДВАДЕСЕТ ГОДИНА... ДА, ТАЧНО ЈЕ!
717

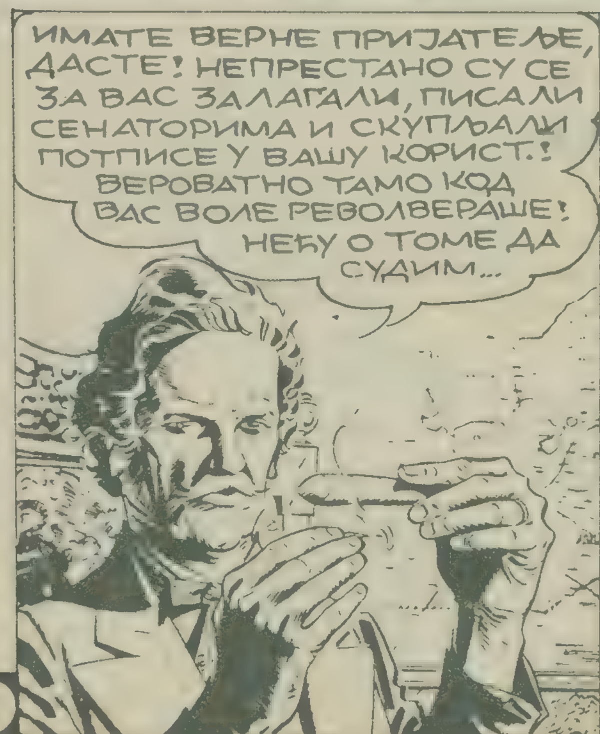
ИМАТЕ ВЕРНЕ ПРИЈАТЕЉЕ, ДАСТЕ! НЕПРЕСТАНО СУ СЕ ЗА ВАС ЗАЛАГАЛИ, ПИСАЛИ СЕНАТОРИМА И СКУПЉАЛИ ПОТПИСЕ У ВАШУ КОРИСТ! ВЕРОВАТНО ТАМО КОД ВАС ВОЛЕ РЕВОЛВЕРАШЕ! НЕЋУ О ТОМЕ ДА СУДИМ...

БИЛО КАКО БИЛО, УСПЕЛИ СУ! ЈУТРОС ЈЕ СТИГЛО НАРЕЂЕЊЕ! ЕВО НАЛОГА ЗА УСЛОВНО ПУШТАЊЕ НА СЛОБОДУ! ПОТПИШИТЕ ГА И ПОДИГНИТЕ СВОЈЕ СТВАРИ! ДОБИЋЕТЕ И ВОЗНУ КАРТУ! ВРАЋАТЕ СЕ КУЋИ, ДАСТЕ!
!

НАД ИСТОЧНИМ ЛИВАДАМА ЛЕБДИ МАГЛА! ПРИ ПОВРАТКУ НА РАНЧ БИЋЕ ВРУЋИНА, ДЕСЕТ ГАЛОНА...

ЗНАЧИ ДА ДОЛАЗЕ НОВЕМБАРСКЕ КИШЕ, МАЛИ МОЈ! ДОБРО ЈЕ ШТО ЋЕ ЗИМУС РЕДПОНОВО БИТИ С НАМА...

666 ПОСТАЈА

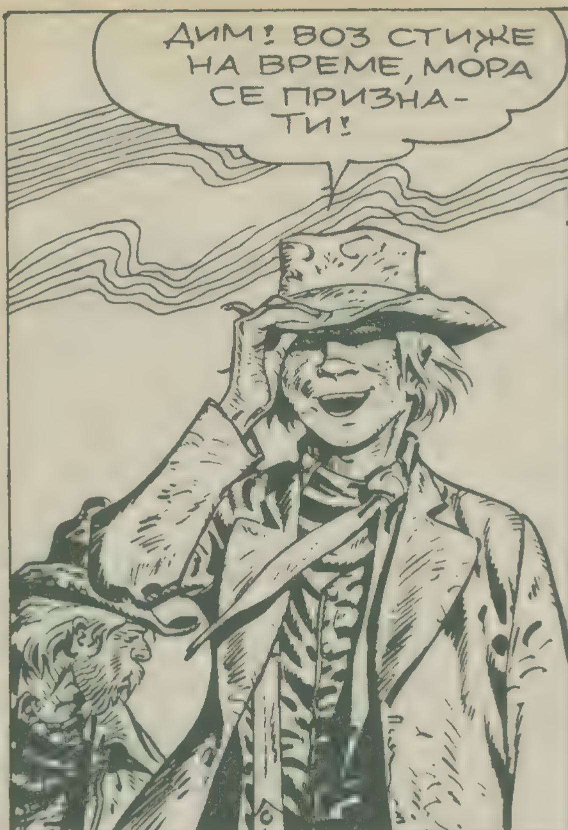
ДИМ! ВОЗ СТИЖЕ НА ВРЕМЕ, МОРА СЕ ПРИЗНА-ТИ!

НЕ СТИЖЕ САМО ОН...

ОН ЈЕ! ЈА-ХУ! ЦРВЕНОКОСИ СЕ ВРАТИО! УРААА!
РЕД! НЕКА МЕ ГРОМ УДАРИ, КАКВО ЗАДО-ВОЉСТВО ШТО ГА ПО-НОВО ВИДИМ!

ДЕСЕТ ГАЛОНА! И КЛЕМ! КЛЕМ ЧУПАВКО! УВЕК НА МЕСТУ, А?
ЗДРАВО, СКИТНИЦЕ! НЕДОСТА-ЈАО СИ НАМ!
КОСТ И КОЖА СИ, КАУБОЈУ! ВИДИ СЕ, ДА СИ ЗАБОРА-ВИО КАКО МИРИШЕ МОЈА СУПА! ХА! ХА!

РЕД ДАСТ?

ПОДИГНИ-ТЕ РУКЕ, МОЛИМ ВАС!

АЛИ,
ТО ЈЕ НЕДО-
ПУСТИВО
!
ПУСТИ,
ЧИНИ МИ СЕ
ДА ЈЕ РЕД
НА ТО НАВИ-
КАО!
У РЕДУ!
НЕМА
ОРУЖ-
ЈА!

ДОБРО ЈЕ,
ДАСТЕ! ЕВО
ВАШЕ КОНТ-
РОЛНЕ
ЛИСТЕ ...

... И ПОТВРДЕ
ДА СТЕ СТИГЛИ!
ЈАВЉАЋЕТЕ СЕ
ШЕРИФУ У ГРАДУ
СВАКОГ УТОРКА
И ПЕТКА У ДЕ-
СЕТ САТИ! КРОЗ
ШЕСТ МЕСЕЦИ
КОМИСИЈА ЋЕ
ОДЛУЧИТИ ШТА
ЋЕ БИТИ ДА-
ЉЕ!

И ДА ВАС
ПОДСЕТИМ: НИ
ОРУЖЈЕ, НИ
АЛКОХОЛ, НИ КАР-
ТЕ! ПУШТЕНИ
СТЕ УСЛОВ-
НО!
ЗНАМ!
ХВАЛА,
ГОСПО-
ДИНЕ!

„ХВАЛА, ГОСПОДИНЕ!"
ПРОМЕНИЛИ СУ НАМ РЕДА!
ТО НЕДОНОШЧЕ СА ЗВЕЗ-
ДОМ ЗАСЛУЖУЈЕ ШАМАР-
ЧИНУ,
ЈА...
ЋУТИ
!

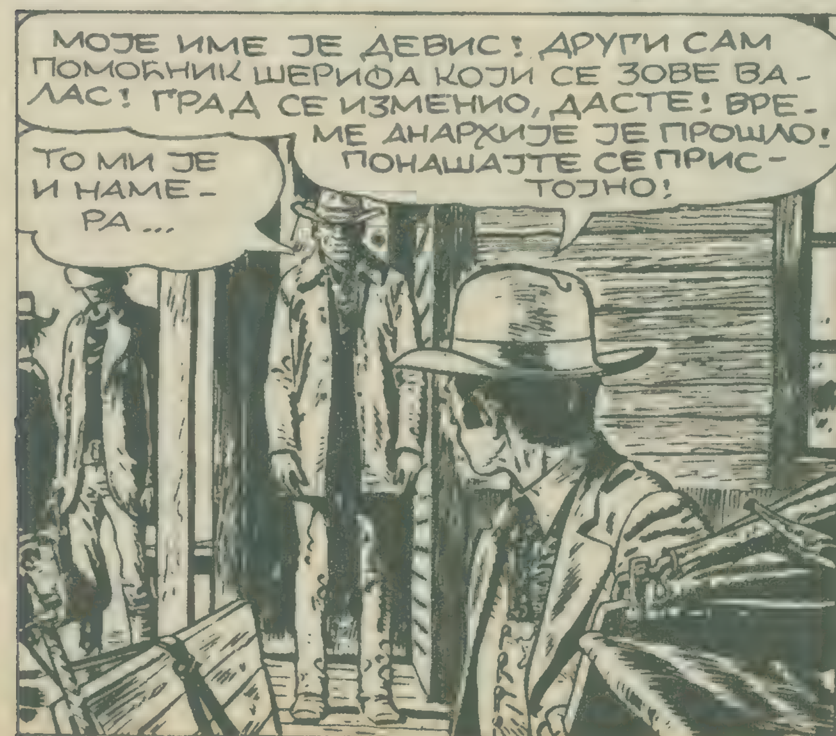
МОЈЕ ИМЕ ЈЕ ДЕВИС! ДРУГИ САМ
ПОМОЋНИК ШЕРИФА КОЈИ СЕ ЗОВЕ ВА-
ЛАС! ГРАД СЕ ИЗМЕНИО, ДАСТЕ! ВРЕ-
МЕ АНАРХИЈЕ ЈЕ ПРОШЛО!
ПОНАШАЈТЕ СЕ ПРИС-
ТОЈНО!
ТО МИ ЈЕ
И НАМЕ-
РА ...

...ГОС-
ПОДИ-
НЕ!

ДА, СИНКО, МНОГО СЕ ТОГА ПРОМЕНИЛО ДОК СИ БИО ОДСУТАН! ШТО СЕ ТИЧЕ ТВОЈИХ ДРУГОВА... ТАМНОПУТИ ТОБИ ЈЕ САДА НАДЗОРНИК! АЛИ, СИГУРНО ЈЕ ДА ЋЕ ТИ УСТУПИТИ МЕСТО ЧИМ СЕ ОДМОРИШ! РЕКАО ЈЕ ТАКО!

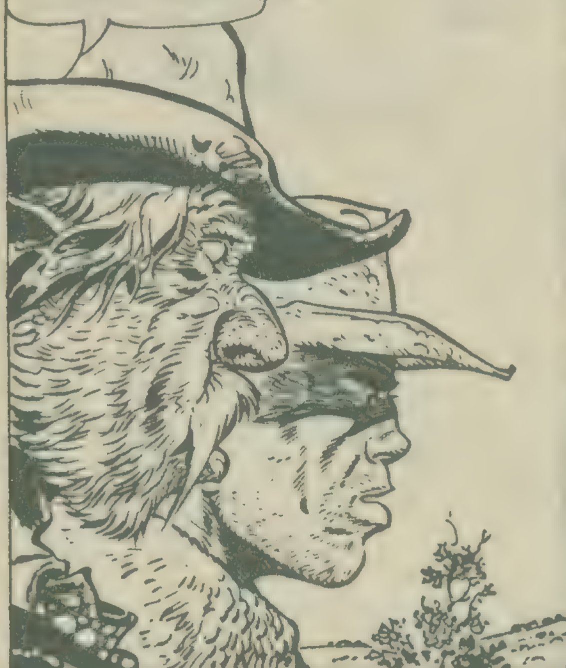
АЛИ... СВАКАКО ЋЕШ СЕ ПОНОВО ЗАПОСЛИТИ КОД КОМАНЧЕ, ЗАР НЕ?

РАНЧ НАПРЕДУЈЕ! НАЈВЕЋЕ УЗГАЈАЛИШТЕ С ОВЕ СТРАНЕ ЗЕЛЕНЕ РЕКЕ! ИМАМО ВИШЕ ОД ПЕДЕСЕТ КАУБОЈА!
ХЕЈ! ОВО ЈЕ РАНЧ!

МАЛА КОМАНЧА СВЕ ТО ДРЖИ У РУКАМА?

ДОБРО ДОШАО КУЋИ, РЕДЕ! ВЕЋ ДУГО ЈЕ ЈЕДНО МЕСТО ЗА СТОЛОМ ПРАЗНО! ДАНАС ЋЕ НАМ РУЧАК БИТИ ВЕСЕО!
!?

ДА, СТАРИ! А ГАЗДАРИЦА СЕ ЗБОГ ЊЕГА ДОТЕРАЛА! КАКО САМО КУХИЊА МИРИШЕ!
ДАКЛЕ, ТО ЈЕ ТАЈ ЧУВЕНИ РЕД ДАСТ? ТО СТРАШИЛО?

ПРИЧА СЕ ДА СЕ ХЕРОЈ МАЛО ОТРЦАО! МОРА ДА ЈЕ ТАКО ЧИМ СЕ ВРАТИО...

НЕМА ВИШЕ ОРУЖЈА, НИ ЧАШИЦЕ! НЕ МОЖЕ СЕ МАКНУТИ БЕЗ ДОЗВОЛЕ... А ЈА ЋУ БИТИ ДАЛЕКО... У КАНАДИ, МОЖДА...

БАХ! ТРЕБА ИМАТИ МАЛО САЖАЉЕЊА! УВЕК ЋЕ МОЋИ ДА НОСИ ВЕДРА СА ИНДИЈАНЦЕМ...

ПАЗИ ШТА ГОВОРИШ, КЕНЕ! РАТНИКУ СЕ ТО НИЈЕ ДОПАЛО...

ШТА ЈЕ, РЕДЕ? САМО БРЉАШ! ЗАР СИ У... ХМ... ТАМО ИЗГУБИО НАВИКУ ДА ЈЕДЕШ?
МОРАМ ДА ИДЕМ! ДАНАС ОДВАЈАЈУ МЛАДУ ТЕЛАД! АКО ХОЋЕШ, РЕДЕ, ДА ВИДИШ...

ТОБИ! НЕКО СЕ НАПОЉУ ТУЧЕ! ЉУДИ!

МЕСЕЧЕ-
ВА ПЕГА!
КЕНЕ!

ПУСТИТЕ, НАДЗОРНИЧЕ! БИЛО ЈЕ ВЕЋ ВРЕМЕ ДА СЕ ОВА ДВОЈИЦА ОБЈАСНЕ!
ДОСТА! СТАНИТЕ! ОТПУСТИЋУ ПРВОГА КОЈИ...

ПУСТИ МЕНЕ, ТОБИ!

САЧЕКАЈТЕ СУБОТУ И ПЛАТУ И ТУЦИТЕ СЕ У ГРАДУ! КЕНЕ, ЈОШ ЈЕДАН ПОКРЕТ И САСУЋУ ТИ МЕТАК У НОГУ!

ПА ШТА? ХТЕЛИ СМО САМО ДА ПОКАЖЕМО ДА И У НАМА ВЛАДА ДУХ „ТРОСТРУКЕ ШЕСТИЦЕ," ДА СМО ДОСТОЈНИ ВЕЛИКОГ ДАСТА КОЈИ НИ ПРЕД ЧИМ НИЈЕ УСТУКНУО! СРЕЋАН САМ ШТО САМ ТЕ УПОЗНАО, СТАРИ...

ТАКО ДАКЛЕ! МЕСЕЧЕВА ПЕГА СЕ ЗАУЗЕО ЗА РЕДА! ЖАО МИ ЈЕ, КЕНЕ, АЛИ ЈОШ ВЕЧЕРАС ЋЕМО ВАС ИСПЛАТИТИ! МАНГУПИМА КОД МЕНЕ НЕМА МЕСТА!

НЕ! ПАЗИ!

САМО ЧОВЕК ТВОГ ИСКУСТВА ИЛИ СТАРАЦ КАО ЈА УМЕ ТАКО ДА СЕ САВЛАДА! ПРАВИ „ДАСА" НИЈЕ ТАЈ МАЛИ КАВГАЏИЈА БЕЗ МОЗГА, ВЕЋ ТИ!

ТАКО ЈЕ ТО САДА, КОМАНЧА! УВЕК ЋЕ БИТИ ТАКО!
ТАЧНО ЈЕ, РЕДЕ, ВИ...

ДА! БИЋЕ ТАКО! БИЋЕ ТАКО СВУДА... ЈЕДНО ИЗВЕСНО ВРЕМЕ, КАУБОЈУ! НА ВАМА ЈЕ ДА ИЗАБЕРЕТЕ! ИЛИ ЋЕТЕ ПРОЋИ СТИСНУТИХ ПЕСНИЦА КРОЗ ПУСТИЊУ ИЛИ ЋЕТЕ СЕСТИ НА ЗЕМЉУ И ПЛАКАЋЕТЕ НАД СВОЈОМ СУДБИНОМ! МОРАТЕ САДА ДА ОДЛУЧИТЕ!

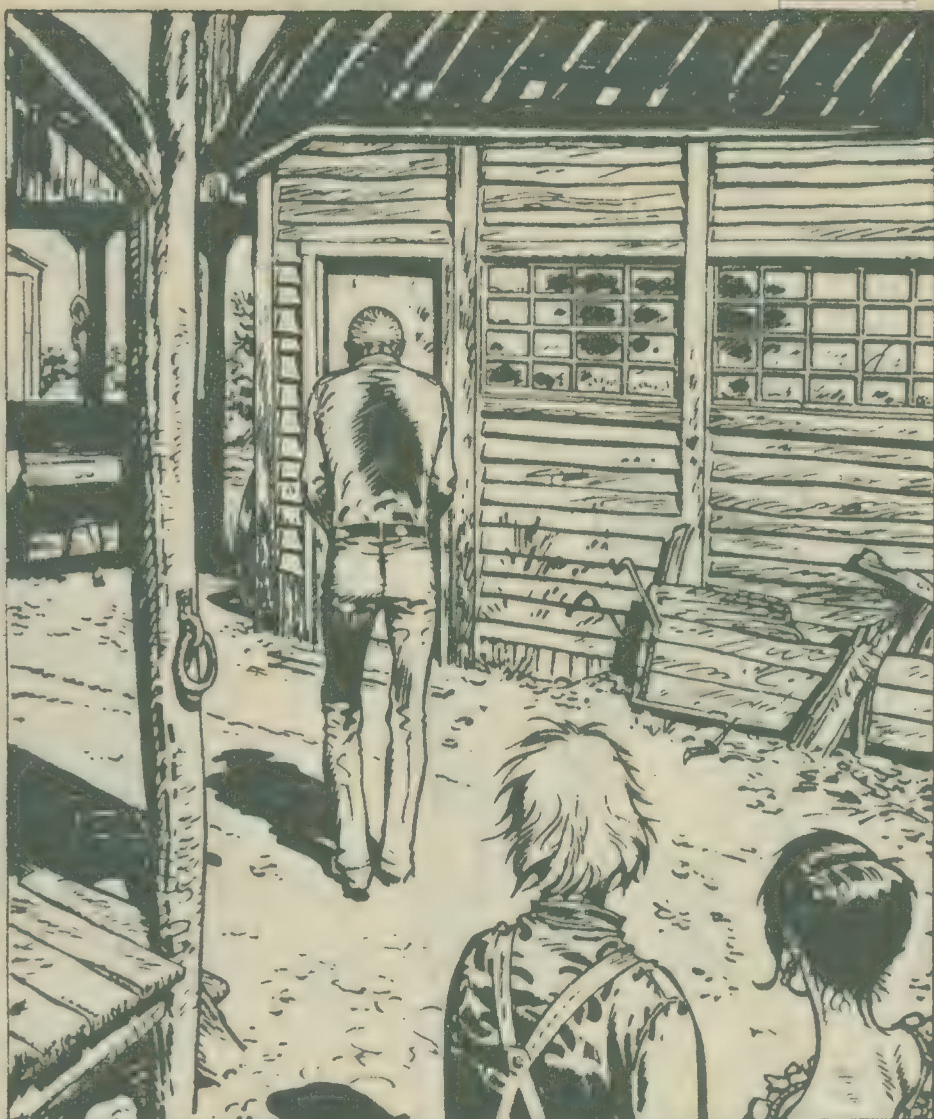

ОСТАВИЋЕМО ГА САМОГА? ИЛИ ИДЕМ ЗА ЊИМ...
ПУСТИ ГА! ПОТРЕБНО МУ ЈЕ ДА БУДЕ САМ!
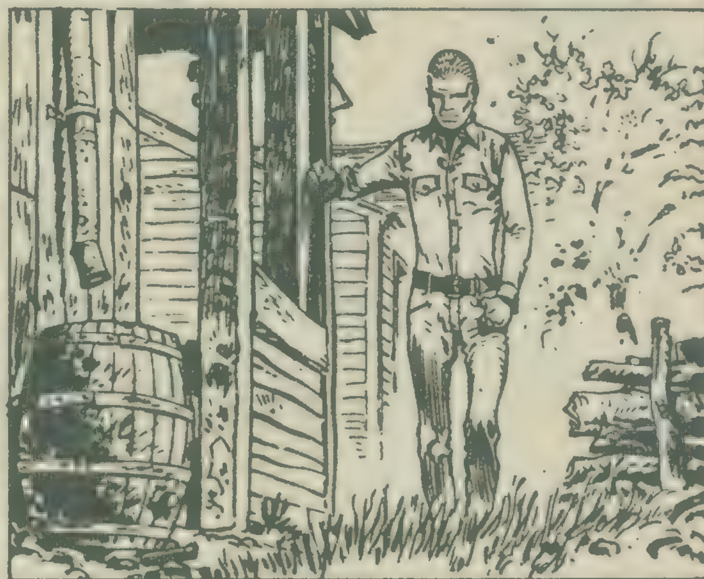

ХИИИИИИХРРХХ

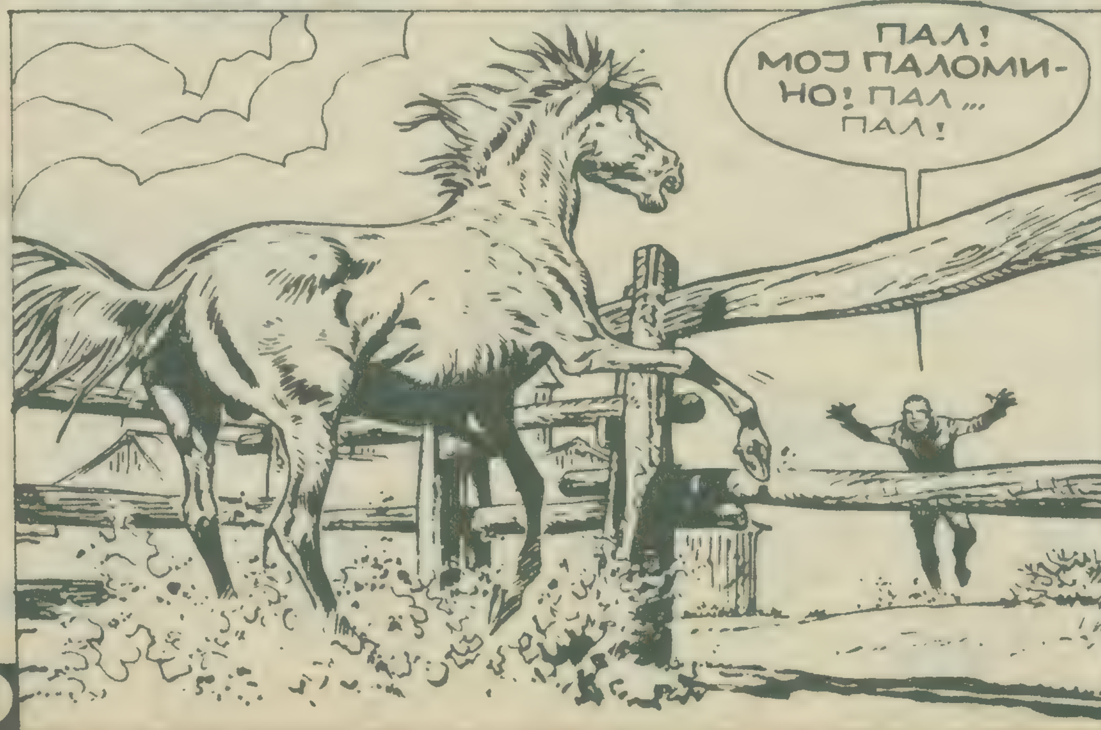
ПАЛ! МОЈ ПАЛОМИНО! ПАЛ... ПАЛ!

У ПРИЈАТЕЉСТВО ЉУДИ ПОВЕРОВАЋЕ МАЛО КАСНИЈЕ! ДА БИ СРЦЕ ПОЧЕЛО ДА КУЦА, ПОТРЕБНО ЈЕ НЕШТО ДРУГО... ВИДИТЕ... ОВО...

СА РЕДОМ ДАСТОМ НЕЋЕ БИТИ ПРОБЛЕМА, ШЕФЕ! ОДРЖАО САМ МУ ЛЕКЦИЈУ ЧИМ ЈЕ СИШАО СА ВОЗА! БИЋЕ МИРАН! ЛИЧИ НА ДОБРО УКРОЋЕНОГ МУСТАНГА ОД КОГА ЈЕ ПОСТАО ТЕГЛЕЋИ КОЊ!
АХ!

УОСТАЛОМ, БИЋЕ ТО ДОБАР ПРИМЕР ЗА МЛАДЕ У ГРАДУ! КАДА ВИДЕ ШТО ЈЕ ОСТАЛО ОД ДАСТА, НЕЋЕ ИМАТИ ЖЕЉУ ДА ИЗИГРАВАЈУ ХЕРОЈЕ!
А СВЕ ТО СТЕ ВИДЕЛИ НА ПРВИ ПОГЛЕД, ДЕВИСЕ ?

...ЈАКИ СТЕ!

СВЕ САМ НАУЧИО У ФЕДЕРАЛНОЈ ШКОЛИ, ШЕРИФЕ! ПОХАЂАО САМ КУРСЕВЕ ПСИХОЛОГИЈЕ! КРИМИНАЛЦИ СУ РАЗВРСТАНИ ПО КАТЕГОРИЈАМА...

ДАСТ ЈЕ ЈАСАН СЛУЧАЈ! ТО ЈЕ ТИП ПОСРАМЉЕНОГ РОБИЈАША! НЕЋЕ ДА НАПУШТА РАНЧ...
АХ, ТАКО?

...ОНДА СУ ГА СИГУРНО ПРИСИЛИЛИ! ЕВО ГА!

ДА, ГРИНСТОУН ФАЛС СЕ МНОГО РАЗВИО, РЕДЕ! ВИДЕЋЕТЕ, СВУДА ЈЕ НАПРЕДАК...

ИМАМ ЧИТАВ СПИСАК НАБАВКИ, РЕДЕ! ДА СЕ ПОНОВО НАЂЕМО У СЕДАМ САТИ! ИМАЋЕТЕ ВРЕМЕНА ДА РАЗГЛЕДАТЕ ГРАД...
СЕДАМ САТИ! У РЕДУ!

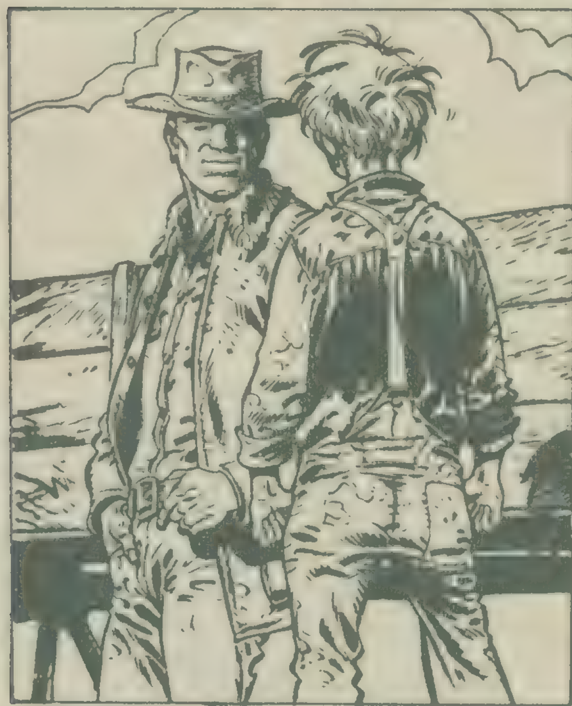
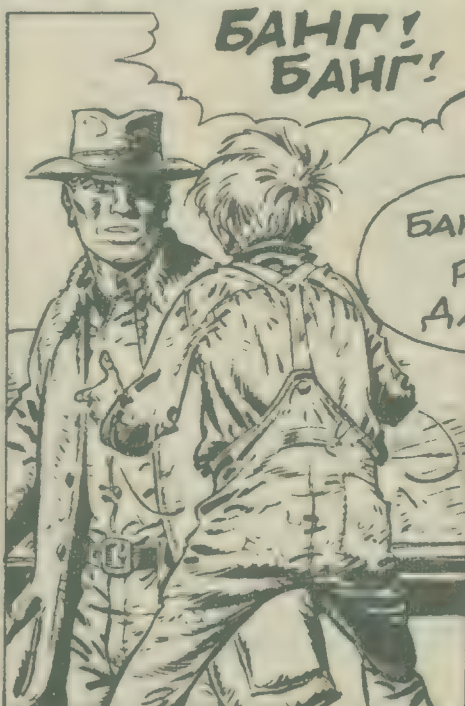
БАНГ! БАНГ!
БАНГ, БАНГ, РЕД ДАСТ!

АХ! АХ! БАНГ! БАНГ!

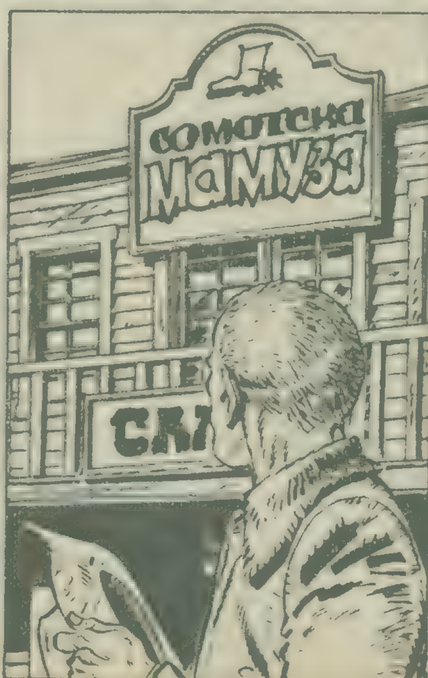
СОМОТСКА МАМУЗА

САЛУН

ОХО!

... ЗА ВАС, СТРАНЧЕ?

ЗДРАВО, КОНТЕСО! МАЊЕ СТЕ СМРШАЛИ ОД МЕНЕ! ЗАДОВОЉСТВО ЈЕ ВИДЕТИ НАЈЗАД НЕКОГА И НЕШТО ШТО СЕ НИЈЕ ПРОМЕНИЛО... ВАС И ВАШ БАР!
РЕД ДАСТ!

ДАСТ! НИСАМ ВЕРОВАЛА ДА ЋУ ДОЖИВЕТИ ДА ТЕ ЈОШ ВИДИМ! ПУСТИЛИ СУ ТЕ, ДАКЛЕ! ПОКВАРЕЊАЦИ!
НИСУ СА МНОМ ЛОШЕ ПОСТУПАЛИ! ГОВОРИМО О ТЕБИ, КОНТЕСО...

ОХ, ЈА... ГУРАМ! САДА ПОСТОЈЕ У ГРАДУ ЈОШ ДВА БАРА! ЗА ОТМЕНЕ ЉУДЕ! ДА ТИ ОДМАХ КАЖЕМ, ДА ПРИДОШЛИЦЕ РЕТКО ВИЂАМ!

МЕНИ НЕ! ХВАЛА!

ШТА ТО ЧУЈЕМ? ПОНОС ГРАДА СЕ ВРАТИО А НЕЋЕ ДА ПОПИЈЕМО ЧАШИЦУ У ЊЕГОВО ЗДРАВЉЕ? КОНТЕСО, ДВА ПУТА ПО ДУПЛИ! ЈА ПЛАЋАМ!

ШТА ЈЕ, КОНТЕСО? ХЕРОЈ ЈЕ ЖЕДАН, А ЈА ИМАМ ПАРА ДА ГА ЧАСТИМ КАО ШТО ЈЕ И ЗАСЛУЖИО!
ХВАЛА! РАДО ЋУ ПОПИТИ ШОЉУ КАФЕ!
КАФУ? КАФА УНИШТАВА НЕРВЕ! ЗАШТО НЕ ЈЕДНОСТАВНО ТОПЛУ ВО-ДУ? ДА ЛИ СИ ИКАДА ЗА-ДРХТАО, ДАС-ТЕ?
ДА, ЧЕСТО! ЗБОГ ЗИМЕ ... ИЛИ ОДВРАТНОСТИ, НА ПРИМЕР!
ТА ТОПЛА ВОДА ЈЕ, УОСТАЛОМ, ДОБРА ИДЕЈА! ДАЈ МИ, КОНТЕ-СО, ЈЕДНО ЛОНЧЕ! МОРАМ ДА ОПЕРЕМ КАПУТ НА РАМЕНУ!
НЕ ДОЗВОЉАВАМ ДА МЕ ВРЕЂА ЈЕДАН ПРЉАВИ РО-БИЈАШ! ВАДИ ОРУЖЈЕ, ОБРИ-ЈАНА ГЛАВО! СИГУРАН САМ ДА ГА КРИЈЕШ!
БОБЕ ДАГАНЕ! ПИЈАН СИ!
СКЛОНИ ТО У ФУТ-РОЛУ! УМЕМ И ЈА ДА ПУ-ЦАМ...
ТИ, ДЕБЕЛА ЛУДО...

ОСТАВИ ТУ СТАРУДИЈУ! ДОВОЉНО САМ БРЗ ДА ТИ ЈЕ ИЗБИЈЕМ ИЗ РУКУ И ИСТОВРЕМЕНО СРЕДИМ ТВОГ ШТИЋЕНИКА!
У ТОМ СТАЊУ ПОГОДИЋЕШ СВОЈ ПАЛАЦ НА НОЗИ, ПИЈАНДУРО! ИЗЛАЗИ! ПИЋЕ ИДЕ НА МОЈ РАЧУН!

Е, БАШ НЕ ИДЕ! УВЕК ПЛАЋАМ СВОЈЕ ДУГОВЕ! МА КАКВИ БИЛИ...

БАНГ!

МОЈА РУКА! УЧИНИЛИ СТЕ МЕ БОГАЉЕМ ЗА ЦЕО ЖИВОТ!
ЈЕДНОГА ДАНА ДОНЕЋЕМО ЗАКОН О ЗАБРАНИ НОШЕЊА ОРУЖЈА! ЖАО МИ ЈЕ, ДАГАНЕ...

ИМАЛИ СТЕ СРЕЋУ ШТО ЈЕ ЈЕДАН ПОЛИЦАЈАЦ БИО ПРИСУТАН! УДАРАЦ БОЦОМ, СА ИЛИ БЕЗ РАЗЛОГА... ДОБИО БИ ПОВРАТНУ КАРТУ ЗА ЋЕЛИЈУ 717!

ТО СЕ МОГЛО ОЧЕКИВАТИ! РЕВОЛВЕРАШ ОСТАЈЕ УВЕК РЕВОЛВЕРАШ!
САЛУН
АКО ГА ЗАТЕКНЕМ С ОРУЖЈЕМ У РУЦИ, ПУЦАМ БЕЗ УПОЗОРЕЊА!
РЕД!

РЕЦИТЕ МИ, ДОК ЈЕ ШЕРИФ БИО ЗАУЗЕТ ОКО ОВЕ „НЕЗГОДЕ", КОЛИКО ЈЕ ВИСКИЈА ПОПИО ДАСТ?

ЖАО МИ ЈЕ, РЕДЕ! ВАШ СУСРЕТ СА ГРИСТОУН ФАЛСОМ НИЈЕ БИО БАШ...
МАЊЕ МЕ ТО ПОТРЕСЛО НЕГО ШТО САМ СЕ ПРИБОЈАВАО!

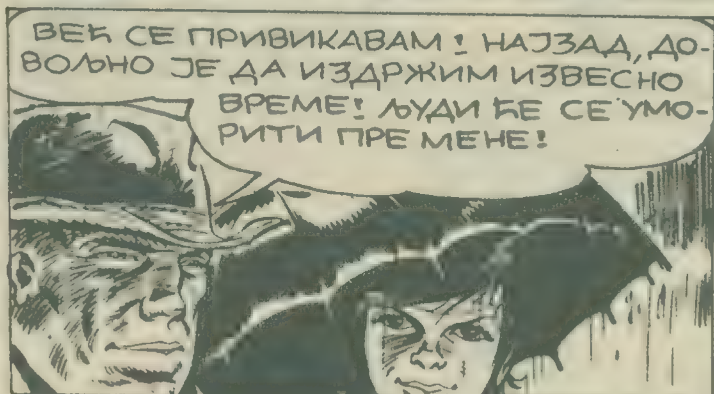
ВЕЋ СЕ ПРИВИКАВАМ! НАЈЗАД, ДОВОЉНО ЈЕ ДА ИЗДРЖИМ ИЗВЕСНО ВРЕМЕ! ЉУДИ ЋЕ СЕ УМОРИТИ ПРЕ МЕНЕ!

ПАЗИ! НОВА ПОШТАНСКА СТАНИЦА?
АЛИ... НЕ!

ТО ЈЕ ПОШТАНСКА ЛИНИЈА СИНА О'НИЛА... АЛИ ВАН ПУТА ЈЕ И... ГДЕ ЈЕ СИН?
НЕ МИЦИТЕ СЕ!

РЕДЕ! НЕМАТЕ ОРУЖЈЕ! ЧЕКАЈТЕ!

РЕДЕ! УЗМИТЕ ОВО! НЕШТО СЕ ДОГОДИЛО!
РЕКАО САМ ВАМ ДА НЕ ПРИЛАЗИТЕ! НЕ ГЛЕДАЈТЕ!

ГОСПОДИНЕ ДАСТ! ТО ШТО ПОКУШАВАМ ДА ЛИЧИМ НА ЦИВИЛИЗОВАНУ ОСОБУ НЕ ЗНАЧИ ДА САМ ЗА ВРЕМЕ ВАШЕГ ОТСУСТВА, ПОСТАЛА ОД ШЕЋЕРА! УДАЉИТЕ СЕ, НАРЕЂУЈЕМ ВАМ!

УПОЗОРИО САМ ВАС...
СИЈ О'НИЛ... И ЊЕГОВ СПРОВОДНИК... КАКАВ УЖАС!

МНОГО НЕ МОЖЕМО УЧИНИТИ! ИСПРЕГНУЋУ КОЊЕ И СКЛОНИТИ ИХ НА РАНЧ! ЗАТИМ ЋЕ НЕКО ОТИЋИ ДА ОБАВЕСТИ ШЕРИФА ВАЛАСА! О'НИЛ И МИСУРИ МОГУ ДА ПРИЧЕКАЈУ!

ОНИ КОЈИ СУ ТО ИЗВЕЛИ, КАО ДА СУ ПУЦАЛИ ИЗ ТОПА! ЗАР СЕ ТАКВЕ СТВАРИ ДЕШАВАЈУ ОТКАДА ЈЕ ПОКРАЈИНА ЦИВИЛИЗОВАНА?
КАО ДА СУ СЕ ПОТПИСАЛИ! ВИ НЕ ЗНАТЕ... АЛИ ОВДЕ СУ СВИ СТРЕПЕЛИ ОД ЊЕГОВОГ ДОЛАСКА... ТО ЈЕ МАРЛОУ „САЧМАРА"!

СТО МУ ГРОМОВА! ПРЕСТАНИ ДА ЦВОКОЋЕШ ЗУБИМА И ПОПИЈ ОВАЈ ГРОГ, КОМАНЧА! ТОБИ ЋЕ СЕ О СВЕМУ ПОСТАРАТИ!
ДА СИ ИХ САМО ВИДЕО, ДЕСЕТ ГАЛОНА... ОБОЈИЦА СУ ИМАЛИ РАЗНЕТЕ ГЛАВЕ!
ДА! ТО ЈЕ ЈЕДНА ОД МАРЛОУВИХ МЕТОДА ЗАСТРАШИВАЊА! ОНИ У НЕВАДИ О ТЕБИ НЕШТО ЗНАЈУ! А ЕВО ГА САДА КОД НАС!
УЗЕЋУ ВЕЛИКОГ ДОРАТА! АКО КИША НЕ ПРЕСТАНЕ ДА ПАДА, ПОШТО ОБАВЕСТИМ ШЕРИФА, ОСТАЋУ ДА СПАВАМ У ФОЛСУ!
НЕ ВОЛИМ ШТО ИДЕШ САМ, ТОБИ...
НЕМА ОПАСНОСТИ! МАРЛОУ ЖЕЛИ ДА СЕ НОВОСТ РАЗГЛАСИ! АЛИ ТИ ТРЕБА ДА СВИМА ПОДЕЛИШ ПУШКЕ...
ТЕБИ НЕ! ЖАО МИ ЈЕ, РЕДЕ, АЛИ ОБЕЋАЛИ СМО!
НЕМА УВРЕДЕ! СРЕЋАН ПУТ, ТОБИ!
ТО ЈЕ ОНАЈ ЦРЊА! ТИ ТИПОВИ СУ СУВИШЕ ГЛУПИ ДА БИ СЕ ПЛАШИЛИ!
САМО ДА СВЕ ДОБРО ИСПРИЧА... ТО ЈЕ ОНО ШТО ЖЕЛИ „САЧМАРА"...

ПОБРИНУЋЕМО СЕ ЗА ВЕЛСОВЕ КОЊЕ! БИЋЕМО НОЋАС МИРНИ! МОћИ ЋЕМО ДА СЕ НАСПАВАМО!
ШТА ЗНАШ, КЛЕМЕ О МАРЛОУ?

НА ЧЕЛУ ЈЕ ПРАВЕ БАНДЕ ОД ДВАДЕСЕТАК ТИПОВА! СВЕ УБИЦЕ! СПУСТЕ СЕ НА НЕКО МЕСТО КАО СКАКАВЦИ! ПОУБИЈАЈУ СВЕ ШТО СЕ МИЧЕ, ОПЉАЧКАЈУ БАНКУ И НЕКОЛИКО РАДЊИ И ИЗГУБЕ СЕ...

РАНИЈЕ СУ ЗА СОБОМ ОСТАВЉАЛИ ДЕСЕТ ДО ПЕТНАЕСТ ЖРТАВА! САДА СЕ ЉУДИ КРИЈУ!
И ПУШТАЈУ ИХ ДА НА МИРУ ОБАВЕ ПОСАО? ХМ!

БЛЕДОЛИКИПОНЕКАД ВИШЕ ВОЛЕ ДА ЖИВЕ ЛЕЖЕЋИ НЕГО ДА УМРУ СТОЈЕЋИ!

ЊИХОВА РУКА НАУЧИЛА ЈЕ ДА ПОТПИСУЈЕ ПАПИРЕ И ДА БРОЈИ НОВАЦ! ЗАБОРАВИЛА ЈЕ НА ПОНОС...

КАДА ШАКАЛ ЛАЈЕ НА ВРАТИМА, НЕЋЕ ГА УЋУТКАТИ ШУМ ПАПИРА, ВЕЋ ГВОЖЂЕ КОЈЕ УДАРА!
НЕКАД ЈЕ БИЛО ТАКО, МЕСЕЧЕВА ПЕГО! И ЈА САМ ТАКО НЕКАД МИСЛИО И ЗАРАДИО ОКОВЕ!

ШЕРНО
МАРЛОУ „САЧМАРА"! ВИДЕО САМ ГА НА ДЕЛУ!

РАДИ БРЗО: ОСТАВИ ДОВОЉНО ВРЕМЕНА ДА ЗАВЛАДА ПАНИКА, АЛИ НЕДОВОЉНО ДА ДОЗОВЕМО ПОМОЋ!
ДА ЛИ ЋЕТЕ АНГАЖОВАТИ ДОБРОВОЉЦЕ МЕЂУ СТАНОВНИЦИМА?

МОРАЋЕМО! НАС ДВОЈИЦА НЕ МОЖЕМО ДА СЕ СУПРОТСТАВИМО НАОРУЖАНОЈ БАНДИ! МОРАЈУ СЕ ЗАБАРИКАДИРАТИ ПРИЛАЗИ У ГРАД! НАОРУЖАТИ ЉУДЕ! ЗАТРАЖИТИ ПОМОЋ!

ГРИНСТОУН ФОЛС, УТВРЂЕН ГРАД? ДА ВИДИМО... ТО ЋЕ БИТИ... ШЕСТ... СЕДАМ... И НА ЈУГУ ЧЕТИРИ...

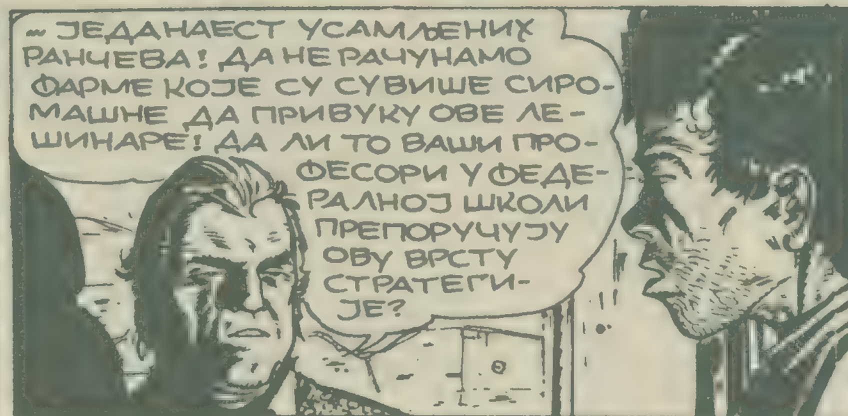
... ЈЕДАНАЕСТ УСАМЉЕНИХ РАНЧЕВА! ДА НЕ РАЧУНАМО ФАРМЕ КОЈЕ СУ СУВИШЕ СИРОМАШНЕ ДА ПРИВУКУ ОВЕ ЛЕШИНАРЕ! ДА ЛИ ТО ВАШИ ПРОФЕСОРИ У ФЕДЕРАЛНОЈ ШКОЛИ ПРЕПОРУЧУЈУ ОВУ ВРСТУ СТРАТЕГИЈЕ?

„ТРОСТРУКА ШЕСТИЦА" МОЋИ ЋЕ ДА ПОШАЉЕ СВОЈЕ ЉУДЕ КОД СУСЕДА, ШЕРИФЕ! АЛИ ШТО СЕ ГРАДА ТИЧЕ, ЖАО МИ ЈЕ! МОРАЋЕТЕ ДА АНГАЖУЈЕТЕ ОВДАШЊЕ ЉУДЕ!
ТРГОВЦЕ И ЧИНОВНИКЕ?

ЈЕДИНИ СПАС ЗА ГРАД ЈЕ ВОЈСКА! МОРАМО ОДМАХ ТЕЛЕГРАФИСАТИ У ТВРЂАВУ ГРАФОС...

ДОБРО ЈУТРО, ДЕЧКО! МОГАО СИ ДА СПАВАШ ?..

А ЗАШТО ДА НЕ? НЕ УЧЕСТВУЈЕМ У ИГРИ, ДЕСЕТ ГАЛОНА! МА ШТА СЕ ДОГОДИЛО, ЈА САМ ИЗВАН ТОГА!

ХМ! ИПАК СМО ЗАДОВОЉНИ ШТО СИ У ОВОМ ТРЕНУТКУ СА НАМА! СА СВОЈИМ ИСКУСТВОМ, ЗНАМ ШТА ГОВОРИМ, ХЕ! ХЕ!

ГОВОРИ! ШТА ТО МУЋКАШ, СТАРИ?

ХЕ! ХЕ!

... ДА ЛИ СЕ СЕЋАШ?

НОСИО СИ ГА КАДА СИ ДОШАО КОД НАС! КАСНИЈЕ, КАДА СИ ОТИШАО... ЈА САМ ТВОЈ АЛАТ ПОДМАЗИВАО СВАКЕ СУБОТЕ! ЧЕКАО САМ...

А САДА ЗБОГ ТОГ МАРЛОУА МИСЛИШ ДА ЈЕ ДОШЛО ВРЕМЕ ДА ГА УПОТРЕБИМ ПРОТИВ „САЧМАРЕ" ?

ПРЕВАРИО СИ СЕ! ПРЕПУШТАМ ТАЈ ПОСАО МЛАДИМА! СУВИШЕ САМ СКУПО ПЛАТИО! ЗАРЂАО САМ! НЕЋУ ДОК САМ ПОД КОМАНЦИНИМ...

ГОВОРИТЕ О МЕНИ, РЕДЕ ?

!

НАСТАВАК У ИДУЋЕМ БРОЈУ !

У КРУГУ ПОРОДИЦЕ:

СВАКОМ СВОЈЕ

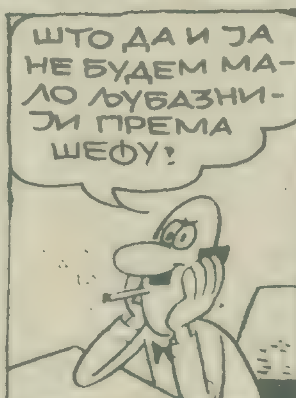

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **КОМАНЧА !!**

ПОПАЈ
By
BUD SAGENDORF

МНОГО ЈЕ ТЕШКО БИТИ МАЛО ДЕТЕ!
КЛАДИМ СЕ ДА МАТОРЦИ НЕ МОРАЈУ ТОЛИКО ДА ИЗМИШЉАЈУ ШТА ДА РАДЕ!

!

!
ПОПАЈ ИДЕ НА ПЕЦАЊЕ!

!
!
ПОПАЈ ИДЕ НА ПЕЦАЊЕ!

ПОПАЈ ИДЕ НА ПЕЦАЊЕ!
!

ТРА-ЛА ЛА!

?
?

ОСВЕТА ИЛИ ЗАВЕРА?

ПУЦЊИ У КОШУТЊАКУ

НИКО НИЈЕ ПРИМЕТИО КАКО, КРИЈУЋИ СЕ ИЗА СТАБАЛА, ЖУРИ ПОГУРЕН ЧОВЕК, ТРУДЕЋИ СЕ ДА НА ВРХ БРДА СТИГНЕ ПРЕ КНЕЗА МИХАИЛА И ЊЕГОВЕ ПРАТЊЕ. А ГОРЕ, НАОРУЖАНИ РЕВОЛВЕРИМА И НОЖЕВИМА, АТЕНТАТОРИ СУ ЧЕКАЛИ СПРЕМНИ.

Готово цео Београд шапутао је 1868. године да се против тадашњег кнеза Србије Михаила Обреновића припрема завера. Чак је и сам кнез често добијао анонимна писма у којима су га непознати, њему одани људи, опомињали да се чува, јер се против њега сигурно спрема нешто страшно.

Али, кнез је, као и толико пута до тада кад је био у опасности, мислио и понашао се другачије него што би свако други чинио да је на његовом месту. И даље се и поред озбиљних опомена, кретао и путовао без оружане пратње. Кад су му рекли да ће га смакнути, мирно је одговорио:

— Ја Србима ако добра нисам учинио, зла заиста нисам, и ако ме убију, убиће само Михаила, а кнеза српског неће.

И тога дана, 29. маја 1868, кнез Михаило је предвече кренуо на своју уобичајену шетњу у Кошутњак. Нико од његове пратње по кнежевој заповести, није био наоружан. И нико, сем неколико завереника и атентатора, није знао да Михаило полази у своју последњу шетњу.

СЛОЖНА БРАЋА

Незадовољство против Михаилове политике и начина живота достигло је врхунац оног дана када је кнез одбио да помилује адвоката Љубу Радовановића из Ваљева који је у мају 1867. осуђен на седам година робије под оптужбом да је правио лажне исправе.

Његов брат Коста, који је у Шапцу вредно водио познату радионицу за израду сапуна, молио је кнеза да му ослободи брата, али Михаило је ћутао и Љуба је отишао на робију.

Овај млади ваљевски адвокат био је понос целе породице, и његово хапшење огорчило је Косту који га је бескрајно волео. Сматрајући да му је брат невин и да је то најобичнија политичка сплетка у коју је престо умешао и сам кнез, Коста Радовановић се заклео:

— Платиће ми кад-тад тај тиранин... Осветиће мо се!

Рекавши жени да опет иде у Београд да кнеза моли за милост, кришом је под капут ставио велики јатаган и отпутовао у престоницу.

Ни трећи брат Радовановић, Павле, није мировао.

И он се свим силама трудио да докаже да је Љуба невин и неправедно оптужен. Кад је у мају 1869. пресуда за Љубу Радовановића ступила на снагу, Павле је брзо отишао у Пешту код Александра Карађорђевића, централне личности у раније свргнутој династији. Тако је завера против кнеза Михаила добила нова обележја: кренула је од обичне породичне освете, а сад се све више разгранавала и јачала.

Ускоро су се, под чудним околностима завереничкој групи придружили и сам Љуба Радовановић, Лазар Мирић, бивши председник пожаревачког суда који је осуђен на двадесет година робије због убиства своје жене и Станоје Рогић, пропали трговац из Пожаревца. Сва тројица су се налазила у топчидерској тамници којом је управљао Светозар Ненадовић, брат песника Љубе Ненадовића и син Проте Матеје Ненадовића. Њега је у једној парници заступао Љуба Радовановић, и Светозар му је сада узвраћао пажњу и пријатељство на тај начин што га је, заједно са Мирићем и Рогићем, често пуштао у слободне шетње ван тамничких зидова и без присмотре.

Тако су се браћа Радовановићи и њихови познаници и истомишљеници из затвора удружили са циљем: да по сваку цену убија кнеза Михаила.

ПОЗДРАВ НА СТАЗИ

Поред Михаила у кнежевским кочијама, које су из дворског дворишта кренула ка Кошутњаку, била је и Анка Константиновић са својим деветнаестогодишњом кћерком Катарином, у коју је кнез био смртно заљубљен, иако му је она била синовица, односно кћерка његове рођене сестре од стрица. Кнежевој упорној намери и жељи да је ожени, њиховим сусретима, љубавним писмима, и међусобним нежностима, што је било јавна тајна, противила се готово цела Србија, а највише црква и ранији противници кнеза Михаила.

Дошла је и сестра Томанија Обреновић, још чврста и окретна седамдесет двогодишња старица, мајка Анке Константиновић и Катаринина баба.

Са расположеним кнезом такође су били и дежурни ађутант, капетан Светозар Гарашанин, син старог и уваженог Илије Грашанина. Сам Илија је био огорчен кнежевом жељом да младу Катарину, која му је близак род, учини кнегињом.

Од послуге је у кочију сео Мита Тимарчевић, момак с кнежевог двора.

Ускоро су стигли у шуму и упутали се новопросеченом стазом. Пели су се узбрдо: напред је ишао кнез занесен разговором с Катарином, двадесет шест година млађом девојком. За њима, пратећи их у стопу као и увек дотад, корачала је Анка, а двадесетак корака иза њих стара Томанија коју је водио ађутант Грашанин. Десетак корака од њих пратио их је слуга Мита.

Нико од њих није приметио како с њихове десне стране, кријући се иза стабла, жури погурен човек, трудећи се да на врх стигне пре кнеза и његовог друштва. Био је то Ђорђе Радовановић, Костин и Љубин брат, који је у завери имао задатак да нападаче извести о наиласку Михаила, Катарине и пратње.

Атентатори, наоружани

ТАЈНА НАПУШТЕНОГ БРОДА

ОТМИЦА без Д

Енглески једрењак „Део грацијас" налазио се 4. децембра 1873. на повратку за Гибралтар када му се на видику указао брод који се некако чудно љуљао на таласима. Погледавши кроз свој доглед капетан Мурхаус зачудио се што не види на том броду ни осматрача, ни крманоша, ни морнара. Изгледало је да је брод потпуно празан. На позиве упућене кроз рог нико није одговарао. Тада је капетан, како је касније испричао, одлучио да пошаље три своја човека у чамцу да виде у чему је ствар.

Били су то Чарлс Манинг, Том Мофа и Били Холи. Пошто су се попели на једрењак који се звао „Марија Целеста" и претражили га до последњег кутка, ова тројица су донела чудне вести: **на броду није било ни живе душе осим једне мачке. Али, што је било запањујуће,** нашли су сто управо постављен за четири особе, а у кухињи се крчкао тек припремљен гулаш! На палуби се сушио веш, сви чамци за спасавање били су на броју и, уопште, по свему је изгледало као да је посада пет минута раније још била ту. Али, где је нестала?

Највећу забуну уносио је пронађени бродски дневник. У њему је последњи убележени датум био 24.

револверима и ножевима, чекали су спремни.

На Ђорђев знак, пошли су као обично пролазници у сусрет кнезу и осталима, и кад су их видели на стази, стали су и склонили се у страну, скинувши капе у знак поздрава. Лазар Марић и Станоје Рогић стајали су с десне, а Коста Радовановић с леве стране стазе. Ђорђе је остао у шуми. На брегу изнад њих чекали су Павле и Љуба — требало је да одмах после убиства одјуре у Београд и изврше преврат.

СТАРИЦА БРЖА ОД КУРШУМА

Кад је угледао три човека, кнез је одмах стао. Можда је и препознао Марића, који је до одласка на робију био позната личност, а можда га је зауставио и бес из сјајних, љутитих очију Косте Радовановића. Ипак, изгледа да му је у том тренутку све било јасно. Сетио се анонимних писама да се спрема атентат, али сад је све било касно и узалудно.

Погнуо се, повео Катарину и кренуо напред. Остали су пошли за њим. Завереници су се дубоко поклонили и кнез им је отпоздравио.

И тек што их је прошао, одјекнули су пуцњи и зазвиждали куршуми. Први је пуцао Коста Радовановић, и то у Михаилова леђа, а затим су се огласили и револвери Рогића и Марића. Кнез је пао на колена, а Катарина, лакше рањена, дала се у бекство. Њена мајка се брзо и храбро бацила на Марића. Успела је да му ишчупа и шаку косе, али ју је Марић погодио хицем право у лице.

Гарашанин је исукао сабљу и насрнуо на атентаторе. Међутим, и то је било узалуд: Рогић га је ранио у руку и ађутант је пао у несвест. Кад је дотрчао удаљени Мита, Рогић је ранио и њега.

Тад је дотрчао и Ђорђе Радовановић и појурио Катарину и Миту, али они су успели да побегну.

Најприсебнија и најбржа била је стара Томанија. Чим су одјекнули пуцњи, она је младалачком хитрином потрчала низбрдо.

Сад су атентатори журили да се брзо склоне што даље. Завереници су хитали у тамницу да би обезбедили уверљив алиби. У тој журби сви су заборавили да Павлу и Љуби, који су узалуд чекали, дају уговорени знак да се одмах упуте у Београд.

Опет је најбржа била Томанија. Она је вест о убиству прва донела до Топчидера и Београд је убрзо брујао о атентату на кнеза Михаила.

Одмах су почела хапшења.

Из затвора су одведени Марић, Рогић и Љуба Радовановић. Ухапшен је и Павле. Није поштеђен ни управник тамнице Светозар Ненадовић.

Укупно је затворено 18 оптужених, који су на било који начин били уплетени у заверу. Четрнаест њих су, после страховитих мука, осуђени на смрт и стрељани 16. јула 1868. године на Карабурми.

И. Л.

...ОКАЗА

ЗАГРЕЈАН АЛКОХОЛОМ, ЏОН ПИМБЕРТОН, КОЈИ ЈЕ НЕКАДА БИО КУВАР НА »МАРИЈИ ЦЕЛЕСТИ«, РЕШИО ЈЕ ДА ПОСЛЕ 50 ГОДИНА ЋУТАЊА — ПРОГОВОРИ.

новембар, значи десет дана пре наиласка „Део грацијас", под којим је стајало: „Лепо време". **Ништа, дакле, није објашњавало загонетни нестанак читаве посаде брода, ништа није наговештавало драму која се, очигледно, одиграла на њему!**

НЕСТАО ЈЕ ЈЕДИНИ ПУТНИК

Као што је био обичај на мору, капетан Мурхаус, закључивши да је „Марија Целеста" по свему судећи напуштен брод, наредио је тројици људи који су је претражили да преузму команду и следе „Део грацијас". Тако су 13. децембра стигли у Гибралтар где је капетан Мурхаус испричао ову чудну причу и цео случај предао властима. Новац који је добио као откупнину за „Марију Целесту", као што је био ред, поделио је са посадом и отпловио на нови задатак...

У јавности се одмах разбуктала радозналост око овог заиста несвакидашњег догађаја. **Почеле су да кolају најфантастичније претпоставке о томе шта је задесило посаду несрећног брода.** Званично је образована комисија задужена да испита цео случај и она је послала позив свим енглеским и америчким конзулатима широм света да је, уколико наиђу на иједног преживелог човека са „Марије Целесте", одмах обавесте.

У време кад није било ни радија ни телевизије ни авиона то је био врло тежак и дуготрајан посао. И — није уродио плодом! Године су пролазиле, а нико се није јављао.

Сви морнари са „Део грацијаса" дали су исказ који је био идентичан исказу њиховог капетана. **Једини путник, неки Џон Пимбертон, није саслушан јер је хитно морао да отпутује, како је рекао капетан.** Томе нико није поклонио пажњу и на Пимбертона се заборавило.

Занимање за судбину људи са напуштеног брода ипак није јењавало. Али, све што је утврђено била је листа посаде.

НО СУ ПОЗАЈМЉЕНИ ЉУДИ

Педесет година после свега један човек био је толико заокупљен мистеријом брода „Марија Целеста" да је одлучио по сваку цену да је расветли. Био је то писац поморских романа Лоренс Кетинг који је отпутовао у Њујорк да своје трагање почне на месту одакле је „Марија Целеста" испловила 7. новембра 1873. године за Ђенову. Кетинг је у Њујорку чуо доста нових појединости које су му помогле да протумачи догађај.

Пре свега, сетио се детаља који је свима био промакао: путник Пимбертон уопште није дао свој исказ и он је одлучио да га пронађе.

Џон Пимбертон коме је било већ 65 година живео је у једном селу у околини Ливерпула. Био је још једини преживели са „Део грацијаса" и да га Кетинг није пронашао, мистерија можда никад не би била расветљена.

У почетку Пимбертон ништа није хтео да каже писцу. Али, после чашице, две, старцу се развезао језик:

— Ионако је прошло већ педесет година... — почео је он причу.

Вече уочи испловљавања „Марије Целесте" из њујоршке луке капетан „Део грацијаса" Мурхаус видео је како његов колега Бигс има много тешкоћа око прикупљања посаде за свој брод. Одлучио је да му помогне и „позајмио" му три човека, с тим да се они врате на „Део грацијас" у месту Сен-Мишел на Азорима. Та три човека су се звала — Чарлс Манинг, Том Мофа и Били Холи!

КЛАВИР У ОЛУЈНОЈ НОЋИ

„Марија Целста" је почела ту кобну пловидбу са посадом прикупљеном „с коца и конопца", са окрутним првим официром Хулоком који је морнаре тукао корбачем и није баш много поштовао капетана Бигса. Нарочито га је нервирала Бигсова жена која је, што је у оно време било уобичајено, пратила мужа на путовању. Госпођа Бигс је много волела музику и она броду се налазио њен клавир, чије звуке Хулок није могао да поднесе.

Једне олујне ноћи госпођа Бигс је са нарочитим жаром свирала на клавиру, ваљда да победи страх. **У једном тренутку нога клавира се сломила и инструмент је тако незгодно пао да је усмртио сиђушну пијанисткињу.**

Капетан Бигс је био очајан. Оптужио је Хулока да је намерно сломио ногу клавира и тако проузроковао смрт његове супруге. **Следећег дана капетан Бигс је нестао и међу морнарима је почело да се шушка како га је Хулок убио и бацио у море.** Тек то је проузроковало пометњу и неред.

Кад је „Марија Целеста" стигла до луке Санта Марија на Азорима, посада се разбежала. Једини који нису имали разлога да напусте брод била су три морнара капетана Мурхауса и кувар — Џон Пимбертон! Они су пошли у сусрет „Део грацијасу". То објашњава откуд онај сто постављен за четири особе, свеже опран веш на палуби и бродски дневник прекинут 24. новембра.

★ ★ ★

Када је сазнао шта се до годило на „Марији Целести", закључио је писац Кетинг, капетану Мурхаусу сунула је идеја. Пошто се, по тадашњим поморским обичајима брод нађен на пучини без посаде сматрао власништвом онога ко га спасе од пропадања, Мурхаус је понудио Џону Пимбертону приличну гомилу новаца да би ћутао. Брод је одвео у Гибралтар и ствар представио као мистерију. Сви чланови његове посаде извукли су несумњиву корист од тога. А Пимбертон пуних педесет година није прекршио обећање!

М. К

два бисера

ЛАФОНТЕН ОПЕТ СА ВАШИМ НАЈМИЛИЈИМА

Књигу ЛАФОНТЕНОВЕ БАСНЕ читале су и читају све генерације и памте оно што је најлепше, најпоетичније и најхуманије. Изванредне илустрације у боји употпуњују слику о времену и друштву у којем је Лафонтен живео. Свака басна критикује и поучава. Реч и слика складно се допуњују и дуго памте. Књига је штампана ћирилицом, луксузно је опремљена у првокласној вишебојној техници, с пластифицираним корицама, великог формата, 140 страна, са више од 100 илустрација у боји. Цена књиге у књижари износи 100.— динара.

РИЗНИЦА ПЕСАМА ЗА ДЕЦУ

КЊИГА ЗА ДЕЦУ ОД ЧИКА-ЈОВЕ ЗМАЈА

Књига РИЗНИЦА ПЕСАМА ЗА ДЕЦУ представља избор најлепших песама несумњиво најомиљенијег и најпопуларнијег дечјег песника Јована Јовановића Змаја. У песмама чика-Јове генерације дечака и девојчица налазиле су свој свет, јер је више него иједан наш песник умео да им се приближи и с очинском нежношћу учи љубави према свему што је добро и лепо.

Песме је одабрала Мира Алечковић.

Књига је великог формата, са више од 120 песама које су маштовито илустроване. Први пут су песме познатог чика-Јове илустроване и одштампане у вишебојној техници што их чини још привлачнијим. Књига је штампана ћирилицом у тврдом повезу, с пластифицираним корицама, у боји. Цена књиге у књижари износи 120.— динара.

Читаоци „Политикиног забавника" приликом куповине за готово уживају попуст, тако да сваку књигу добијају за 100.— динара. Обе књиге могу се купити и на отплату у две месечне рате по 90.— динара. Купци из Београда могу подићи књиге сваког радног дана до 15 часова у предузећу „Вук Караџић", Краљевића Марка 9.

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ВУК КАРАЏИЋ", БЕОГРАД, Краљевића Марка 9, Београд

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем:

. ЗА ГОТОВО-ПОУЗЕЋЕМ по повлашћеној цени (плаћање поштару приликом пријема књига)
ЛАФОНТЕНОВЕ БАСНЕ — 80.— динара РИЗНИЦА ПЕСАМА ЗА ДЕЦУ — 100.— динара
НА ОТПЛАТУ у две месечне рате по 90.— динара. Рате ћу уплаћивати редовно почев од ______ 197__ год.
(непотребно прецртати)
У случају спора признајем надлежност IV општинског суда у Београду.

Купац (презиме и име) ______
Место и поштански број ______
Назив и адреса радне организације ______
(Овера и запослење за купце на отплату)
______
(Жиг и потпис овлашћеног лица)
Купац ______ Бр. л. к. ______
(Својеручни потпис)

Наруџбеница се оверава само при куповини књига на отплату. Пензионери уместо овере прилажу одрезак последњег чека од пензије.

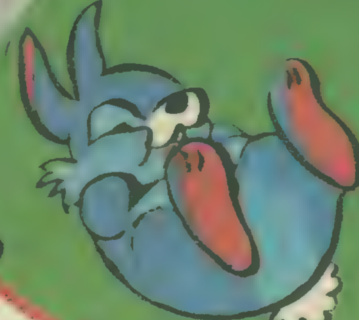

ЈУНАЦИ ЗЕЛЕНИХ ТЕПИХА

Велемајстор у копачкама

КАД СУ СЕ ДВА ПРОТИВНИЧКА ИГРАЧА УСТРЕМИЛА НА ЊЕГА, БОБЕК ЈЕ ЈОШ ЈЕДНОМ ПОКАЗАО ДА ИМА УРОЂЕНИ СМИСАО ЗА МАШТОВИТ И НЕПРЕДВИДЉИВ ДРИБЛИНГ. УСКОРО СЕ ПРЕД ЊИМ УКАЗАЛА ЈЕДИНА ПРЕПРЕКА — ГОЛМАН.

СТЈЕПАН БОБЕК, ДАНАС ПОЗНАТИ ФУДБАЛСКИ ТРЕНЕР.

Фудбалска лопта, непослушна и жива пред милионима играча, за Стјепана Бобека никад није имала тајни. Префињеном техником увек ју је приморавао да га слуша и с њом је умео да уради све што је другима изгледало немогуће.

Својевремено му је тренер Иљеш Шпиц, који је у Југославију донео огромно искуство стечено у мађарском фудбалу, имао обичај да каже:

— Играмо као што сам рекао. Али, ако не можемо да дамо гол, онда ти, Боби, узми лопту и крени напред. Онако, како само ти умеш.

И стручни савет је за Бобека био као сувишан. Требало га је пустити да сам пронађе прави пут јер он је имао посебан осећај да без грешке успешно изведе и најсавршенију комбинацију. Знао је да вешто привуче на себе што више противничких играча и да онда свом саиграчу прецизно дода лопту и то у правом тренутку.

СА ПОЉАНЕ ПО МЕДАЉЕ

Рођен у Загребу 1923. године, за лоптом је, као и већина дечака његовог доба, потрчао на обичној пољани. Чудесни округли предмет који се котрља и одскаче омађијао га је од првог сусрета.

Стручњаци су брзо запазили тог вижљастог дриблера, који се неуморно поигравао са осталим трудећи се да лопту што дуже задржи код себе. У загребачки клуб „Дерби“ учланио се још 1935. године.

Ускоро је ускочио међу најбоље. Прешао је прво у „Личанин“, а затим у „Грађански“. Ипак, прославио се тек преласком у Београд где је постао члан „Партизана“. Од 1945. до 1958, одиграо је за „Партизан“ 466 утакмица и постигао 413 голова.

Бобек је био изразити стрелац, нарочито у млађим данима. У окршајима за првенство укупно је 129 пута затресао противничку мрежу. Поставио је и рекорд: на једној утакмици сам је девет пута погодио гол противника!

Као центарфор или лева полутка био је ненадмашан нападач. У тиму „Партизана“ освојио је титулу државног првака два пута, а Куп Југославије четири пута. Био је најбољи голгетер Прве лиге 1946. и 1954. године.

Националне боје бранио је укупно 63 пута и на златној листи заузима треће место, иза Драгана Џајића са 82 и Бранка Зебеца са 65 утакмица у дресу са нашим државним грбом.

Играо је два пута на светским првенствима: у Бразилу 1950. и у Швајцарској 1954. године. На Олимпијским играма у Лондону 1948. и у Хелсинкију 1952. освојио је и две сребрне медаље.

Када је престао да игра посветио се тренерском позиву. Стекао је велики углед радом у варшавској „Легији“, београдском „Партизану“ и атинском „Панатенаикосу“.

ЧУДО У КОПЕНХАГЕНУ

Кад је у септембру 1950. фудбалска репрезентација Југославије кренула у Скандинавију, Стјепан Бобек је био незамењиви репрезентативац, искусан, снажан и спреман за најтеже мечеве.

Победа у Стокхолму над репрезентацијом Шведске од 2:1 одјекнула је као више него радосна вест, али је одмах после тога наишао сасвим неочекиван пораз у Хелсинкију од Финске 2:3. Преостао је још трећи сусрет, у Копенхагену против Данске.

— Почели смо већ и да стрепимо. Данци су нам били углавном непознати, али смо чврсто одлучили да не посустанемо. Уосталом, то смо и обећали Станету — каже Бобек.

Наш капитен, наиме, тада је био десни бек Бранко Становић који је двадесет пети пут играо за Југославију.

Стадион Идротспарк примио је преко 40.000 гледалаца. Југословени су играли у саставу: Мркушић, Становић, Чолић, Чајковски, Хорват, Ђајић, Огњанов (Вукас), Митић, Живановић, Бобек, Херцег.

— Био је то мој велики дан. Имао сам утисак да могу да учиним са лоптом све што замислим — сећа се наша лева полутка из овог тима.

А извештач са те утакмице је записао:

„Инспиратор свих навала нашег тима био је Бобек, који је духовито успевао да надигра по двојицу, па чак и по тројицу противничких играча“.

Југославија је већ водила са 1:0 када је лопта дошла до Бобека. Хтео је одмах да је продужи даље, али Живановић је био сасвим покривен, а Вукас и Митић заостали.

Кренуо је сам. Десна полутка данског тима није могла да га заустави, па му је центарфор пошао у сусрет. Десни бек се склонио у страну пратећи Херцега, али одмах се предомислио јер је Бобек у пуном трку постајао све већа опасност.

САМ ПРОТИВ ДВОЈИЦЕ

Кад су се двојица устремила на њега, Бобек је још једном показао да има урођени смисао за маштовит и непредвидљив дриблинг. Направио је покрет телом као да ће променити правац и окренуо улево. Оба Данца су се повела и то је било довољно да се Бобеку укаже отворен пут ка голу.

Тада је јурнуо свом снагом. Пред њим се налазила још само једна препрека — голман. Полетео је право на нашег репрезентативца, с намером да му се баци у ноге.

Летели су један према другом, али је Југословен био бржи за делић секунде. Испружио је ногу и погодио лопту баш како је требало. Голман се свом силином сударио са Бобеком, али је лопта ипак прошла испод њега и полако ушла у мрежу.

Била је то мајсторија која се не заборавља. Југословени су славили сјајну победу од 4:1, а јунак утакмице је био Стјепан Бобек.

После изванредне игре добио је неколико примамљивих понуда да каријеру настави у Шпанији, Италији или Француској.

Он је, међутим, ипак остао веран Партизану и преко границе је отишао тек када је постао тренер.

Ст. Протић

БИЛО ЈЕ И ТОГА

Да је у доба пуне снаге турске царевине велики број хришћана прелазило милом или силом у ислам, широко је позната чињеница. Међутим, далеко мање се зна да је било и муслимана који су прелазили у хришћанство. Остало је записано да је за време Првог српског устанка (1804 — 1813) у Београду био „.. један покрштени Турчин..“ „који није знао ни речи српски...“ На жалост, о њему није ништа ближе забележено.

МЕКА — СВЕТИ ГРАД

Од времена када је по старим записима „четвртог дана месеца зулхиде, девете године Хиџре, (3. марта 632. године)“ пророк Мухамед стигао на свој последњи хаџ у Меку, овај град се у мало чему изменио. Био је и остао „свети град“, стециште муслимана из свих крајева света. Долина у којој лежи и даље је неплодна, улице подједнако кривудаве и уске, а врело Земзема баш као и у доба Мухамеда, непресушно. Једино што овај град, некада раскрсница караванских путева, а сада престоница Хиџаза, једне од покрајина Саудијске Арабије, са обалом Црвеног мора не спаја стаза увек засута песком, већ модеран асфалтни друм.

Мека је и данас због лоших хигијенских услова, прави расадник разних болести међу поклоницима Ћабе, светог црног камена, заправо комада неког давно палог метеорита. До душе, последњих година чине се напори да људи који прођу њене капије — дођу и оду здрави. Али, то је тешко јер у овај древни град који још у 2. веку наше ере спомиње александријски географ Птоломеј стиже одједном и по неколико стотина хиљада хаџија. А чини се немогућим обезбедити толиком броју људи макар и најминималније животне и хигијенске услове.

Занимљиво је да ће Ћаба, црни четвртасти камен који је, како казују исламске легенде, репродукција храма истоветног облика сместеног на небу, био предмет обожавања и пре времена кад га је Мухамед прогласио светим.

1) Унутрашња декорација џамије, 2) име пророка Мухамеда исписано арапским писмом, 3) име Алаха исписано арапским писмом, 4) лик пророка Мухамеда, 5) карта исламског света, 6) тамнољубичаста боја означава земље у којима преовладава муслиманска религија, 7) и 8) светлољубичаста боја означава земље у којима поред присталица других вера има и муслимана; црвене стрелице обележавају пределе ка којима се ислам шири, 9) поглавар града Меке за време отоманске владавине, 10) и 11) полумесец, симбол ислама налази се на заставама Мауританије, Алжира, Туниса, Либије, на некадашњој застави Египта, Турске, Пакистана, 12) и 13) црна боја, симбол Ћабе, појављује се на заставама: Горње Волте, Египта, Сирије, Јордана и старој застави Ирака, 14) црна боја присутна је и на заставама: Сенегала, Малије, Конга, Дахомеја, Камеруна, Централне Африке, Етиопије, Гане, Гвинеје, Тога, 15) и 16) Кувајта, Арабије, Јемена, 17) пут којим се крећу ходочасници, 18) место са којег крећу: велика џамија. А: пут између брда Сафа и Мерва, Б: Мина, Ц: локалитет Муздалифа, Д: брдо Арафат, Б: сваки ходочасник обавезан је да у Мини закоље овцу у знак сећања на жртве Абрахама, Ц: сваки ходочасник мора да баци по седам каменова на сваки од три стуба који у Мини означавају место где се Исмаилу приказао Сатана, Д: брдо Арафат је највиша тачка до које стижу ходочасници, 19) Ћаба, 20) детаљ приступа црном камену, 21) детаљ врата, 22) и 23) наргиле и луле, 24) Ћаба, 25) џамија, 26) простор испред џамије, 27)

павиљон у којем се налази свето врело Земзем, 28) улазна капија кроз коју сваки ходочасник мора да прође, 29) велика проповедаоница, 30) и 31) куће у Меки, 32) џамија, 33) брда надомак Меке, 34) пут ка Мини, 35) сеоце Мина и поље на којем се приносе жртвене овце, 36) сеоце Муздалифа, 37) логор ходочасника испод Арафата, 38) брдо Арафат, 39) феласи се враћају из Мине, 40) просјаци, 41) носач хлеба, 42) кола, 43) рукунице, 44) ходочасник у обичном оделу, 45) полицајац, 46) ходочасник у ихраму (у оделу строго прописаном за хаџије), 47) трговци, 48) ходочасници гасе жеђ, 49) упозорење, 50) писар, 51) бријач, 52) арапски полицајац обучен у ходочасничку ношњу, 53) табла на улазу у Меку на којој пише: „Стој! Приступ је дозвољен само муслиманима!", 54) ходочасници кувају чај.

ХИТ СТРАНА

ШОН КЕСИДИ

(SHAUN CASSIDI)

ПЕВАЧИ НАЈПОЗНАТИЈИХ СВЕТСКИХ ГРУПА

ДЕН МЕК КАФЕРТИ (DAN Mc CAFFERTY)

Већ дуже време пева у шкотској групи Назарет (Nazareth). Када се појавио, задивио је све својим гласом. Такав глас се дотад никад није чуо: веома јак и храпав а ипак веома пријатан за слушање. Рођен је 14. октобра 1946. године у Дунфермлину, у Шкотској. Има плаве очи, тамносмеђу косу и висок је 179 сантиметара.

За Дејвида Кесидија вероватно су сви читаоци наше хит-стране чули. Но, многима је непознато да овај популарни певач има и брата Шона који је после првих већих братовљевих успеха одлучио да и сам окуша срећу у музичком свету. Његово име постало је познатије тек ове године а са неких снимљеним нумерама успео је врло брзо да освоји не само нову публику већ и оне који су до недавно мислили да је Дејвид једини на свету. Шона, ученика гимназије, углавном обожавају његови вршњаци тинејџери који су већ широм Америке основали клубове његових обожавалаца. Редовно га прате на турнејама, уживају у његовом певању али му замерају како изгледа на сцени. Наиме, њима необично смета што се

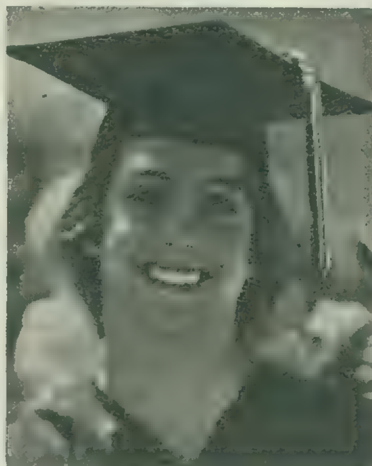

је овог лета био опседнут књигама и школом. Није одржао ниједан концерт, јер је полагао завршне испите у »Beverly Hills High School« у свом родном Кливленду. Како сам каже, учио је и по 14 сати дневно да би школу завршио са добрим успехом и већ од ове јесени у потпуности се посветио музици. Свом успешном певачком дебију са песмом »Morning girl« — Јутарња девојка — Шон је додао и успешно положен завршни испит, тако да тренутно има само једну жељу, а то је да му следећа плоча буде хит као и претходна.

Шон, и сам тинејџер, на концертима појављује у оделу како они сами кажу „упарађен и налицкан“. На те примедбе млади певач много не обраћа пажњу. Готово за сваки наступ шије ново одело и код куће их има у свим нијансама и моделима, сматрајући да је то једини начин да се разликује од осталих. Стога он каже: „Истина је да највише волим да носим фармерке и мајице јер се у њима најпријатније осећам. Али, на бини човек мора да изгледа другачије. Мора да се разликује од осталих, јер, искрен да будем, када би се облачио као и публика која дође на концерт, вероватно би остао непримећен. Можда би неко помислио да сам електричар или пак неки ловац на аутограме“.

Тако мисли и говори Шон који

ПЕСМА за ову недељу

ЈУТАРЊА ДЕВОЈКА
(MORNING GIRL)

Текст и музика:
Тапер Соси
(Tuuper Saussi)
Пева:
Шон Кесиди
(Shaun Cassidy)

Morning girl
How'd you sleep last older now
Ho'dY
Your eyes have started
showing how
The little girl's growing now

Morning girl
Was that you last night
Cryin'on the radio
Beggin'for a way to go
Back where love Wasn't
jumbled so
Oh no, things are different
now
Than they were before
You know love is more
than kisses
A whole lot more

Morning girl
Put your dreams away
And read your box of cheerios
And powdwr pufft that
pretty nose
And go out and find your man
Where the wild wind blows
Morning girl.

НОВЕ ПЛОЧЕ РТВ ЉУБЉАНА

SLIM WHITMAN

Овај амерички певач старије гарде, познат још из времена Елвиса Преслија и Пола Енке, имао је у току ове године доста успеха. На плочу коју је издала продуцентска кућа РТВ Љубљана налазе се његове најбоље нумере међу којима и песме Роз Мери, Индијански љубавни зов и друге.

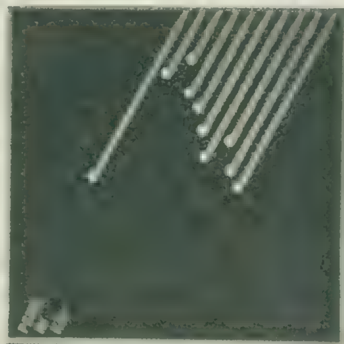

ПЕПЕЛ ИН КРИ

Албум познате словеначке вокалноинструменталне групе „Пепел ин кри“, који се недавно појавио у продаји, највероватније ће задовољити и најпробирљивије слушаоце. Одлично снимљене нумере и већ добро познати квалитети овог састава учинили су да плоча добије изврсне критике.

АРСЕН ДЕДИЋ

Нова ЛП плоча Арсена Дедића, који се у последње време веома ретко појављује, обрадоваће све љубитеље добре домаће забавне музике. Занимљиво је да се на плочи Арсен појављује са композицијама које је сам компоновао а које су својевремено певали други певачи. Зато плочу у сваком случају треба чути и упоредити Арсена са претходним интерпретаторима, ако је то уопште могуће.

МАРКО БРЕЦЕЉ

Вокални солиста и један од вођа поп-групе „Булдожер“, Марко Брецељ је одлучио да сними свој солистички албум. Колико је у томе успео, проценићете сами ако набавите плочу која носи назив „Коктел“.

СЛИК (SLIK)

Групу СЛИК многи данас сврставају у ред најпопуларнијих тинејџерских састава. Били Мек Исак (Billy Mc Isac), Џемс Ур (James Ure), Кени Хајслап (Keny Hvslop) Џим Мекџинли (Jim Mc Giniloy) после ТВ шоу-програма — Заувек и увек (Forver and Ever) у пролеће ове године изненада су избили у први план музичких збивања у Енглеској. Одмах после појаве на телевизији могли су се чути најразличитији коментари, али не о њиховој музици, већ — кратко подшишаној коси.

Пошто је телевизијска емисија оцењивана веома високом оценом, откупиле су је многе европске земље и у најбољим терминима емитовале својим младим гледаоцима. Заинтересовани за нову моду, која је многе младиће после низа година одвела у фризерске салоне, социолози су почели да врше и прва испитивања. Ево неколико одговора добијених у једној анкети о групи СЛИК и модној „лудости" коју лансирају.

Тина, 15 година изјавила је да је момци из групе подсећају на лакиране луткице.

Шеснаестогодишња Марион мисли да је нормално што чланови групе желе на неки начин да буду различити од осталих признајући да је њихове фризуре подсећају на четке, што јој се иначе не допада. Тимоти, такође шеснаест година, одмах је отишао до берберницe где је скратио косу.

О томе певач СЛИКА Мекџинли каже: „Сви који долазе на наше концерте очешљани су као и ми и то је, мора се признати, наш велики успех".

СР НЕМАЧКА

1. EIN BETT IM KORNFELD — Jürgen Drews

2. DER BRIEF — Christian Anders

3. AMIGO CHARLY BROWN — Benny

4. EIN BILD KANN NICHT LACHEN ... — Peter Maffay
5. ICH BRENNE — Gilla
6. LIEDER DER NACHT — Marianne Rosenberg
7. ABER BITTE MIT SAHNE — Udo Jürgens
8. ROCKY — Frank Farian
9. DO YOU SPEAK ENGLISH? — Chris Roberts
10. LASS DEIN DOCH FREI — — Michael Holm

ДОМАЋА ЛИСТА

1. СКАЛИНАДА — Оливер Драгојевић — ЈУГОТОН
2. ТАЧНО У ПОДНЕ — YU група — ЈУГОТОН
3. КАД СМО ЈА И МОЈ МИШ БИЛИ БОКСЕРИ — Дадо Топић — ПГП РТБ
4. ШЈОР БЕПО КАПИТАН — Про Арте — SUZY
5. У КАМЕНУ ПЈЕСМА ПИШЕ — Мики Јевремовић — ЈУГОТОН
6. СВИРАЈ МИ, СВИРАЈ — Тереза Кесовија — ЈУГОТОН
7. КАД ЈЕДНОМ ЗАЖЕЛИШ — Златко Пејаковић — ПГП РТБ
8. ЖИВОТ ЈЕ МАСКЕНБАЛ — Тешка индустрија — ЈУГОТОН
9. НОЋ ТИ ДИРА КОСЕ ЦРНЕ Мишо Ковач — SUZY
10. МИЛОВАН — Жељко Бебек и Бијело дугме — ЈУГОТОН

СТРАНА ТОП-ЛИСТА У ДОМАЋОЈ ПРОДУКЦИЈИ

1. PINBALL WIZZARD — Elton John — ПГП РТБ
2. NOBODY'S FOOLS — Slade — ПГП РТБ
3. YOU SEE THE TROUBLE WITH MW — Barry White — ПГП РТБ
4. SATISFACTION — Rolling stones — ЈУГОТОН
5. YESTERDAY — Beatles — ЈУГОТОН
6. LET'S STICK TOGETHER — Bryan Ferry — ЈУГОТОН
7. FERNANDO — ABBA — ПГП РТБ
8. SUNSHINE DAY — Osibisa — ЈУГОТОН
9. YUPI DU — Adriano Celentano — ПГП РТБ
10. ALL BY MYSELF — Eric Carmen — ЈУГОТОН

ТВЕНТИ СЕНЧЕРИ СТИЛ БЕНД (20 TH CENTURY STEEL BAND)

Овог лета у нашој земљи гостовала је једна млада америчка група која је слободно можемо рећи просто опчинила све оне који су је слушали. У свом репертоару група ТВЕНТИ СЕНЧЕРИ СТИЛ БЕНД има музику од Баха до џеза и рока. Групу предводи аранжер, композитор и бубњар Михаел Оливер који са тројицом Енглеза и шестором музичара са Кариба — сви су они врсни инструменталисти и певачи — изводи чудесну музику на више од 40 металних бубњева, конги и других удараљки. Шесторица чланова ансамбла су још од своје једанаесте године свирали по разним саставима учествујући на многим музичким смотрама и на концертима у Карнеги холу, Медисон Сквер Гардену и ТВ шоу Еда Саливена. У Енглеску су дошли 1971. године где одлучују да усаврше сопствени стил музицирања створивши данашњу групу. Снимили су неколико албума а најновији сингл »We'we Got to Work to Sray Togethether« изванредно је примљен. Занимљиво је поменути још и то да је њихов јединствен и узбуђујући звук производ музицирања на металним бубњевима направљеним од бачви са нарочито обрађеном површином, тако да бубњеви постају у суштини удараљке са карактеристиком мелодиозних инструмената. На крају да вам представимо чланове овог занимљивог састава. Поред Јан Оливера у групи су још: Лучијано Финбер, Ленокс Џејмс, Колинс Мур, Годфрин Мур, Михаел Мартин Брумант, Емануел Винстон Финдлеј, Гидеон Роџерс и Михаел Тревор Вилијамс.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК ЈЕ ПРИПРЕМИО ЗА ВАС

ВАШ ОМИЉЕНИ ЈУНАК И СТАРИ ЗНАНАЦ СА ТВ ЕКРАНА

ПЕРА ДЕТЛИЋ

У КЊИГАМА - СЛИКОВНИЦАМА

ДОЖИВЉАЈИ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА I—III
ПЕРА ДЕТЛИЋ И ГУСАРСКО БЛАГО
ПЕРА ДЕТЛИЋ И ВУК
ПЕРА ДЕТЛИЋ И МЕДА ДРВОСЕЧА

Први пут на нашем језику, појављују се ове књиге-сликовнице о Пери Детлићу, његовим сестрићима и пријатељима, о њиховим пустоловинама и доживљајима. Књиге су у луксузном, тврдом пластифицираном повезу, у потпуности штампане у боји, илустроване од прве до последње странице! Цена је приступачна: 210 динара за све три књиге-сликовнице које ћете платити тек када их поштар донесе.

Комплет ДОЖИВЉАЈИ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА. (I—III књига) можете да добијете ако испуните наруџбеницу, залепите је на полеђину дописнице и пошаљете на адресу: „Политикин забавник", Македонска 29, 11001 Београд.

Књиге — сликовнице испоручује Младинска књига, ООУР Продаја Београд, Призренска 4.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

НАРУЏБЕНИЦА

ОВИМ неопозиво наручујем ДОЖИВЉАЈЕ ПЕРЕ ДЕТЛИЋА, I—III по цени од 210.— НД. Износ ћу платити поштару када ми донесе комплет на адресу (ћирилицом или латиницом - непотребно прецртати)

____
(Име, очево име и презиме)

____
(Поштански број и место)

____
(Улица и број стана)

____
(Потпис купца — родитеља)

(Без потписа родитеља књиге се неће испоручивати)

РИБЕ НАШИХ РЕКА

ВОДЕНО ПРАСЕ У ДУКАТИМА

ИАКО МИРОЉУБИВ, ШАРАН ЈЕ ЈАЧИ ОД ТРИ ПУТА ТЕЖЕ ШТУКЕ!

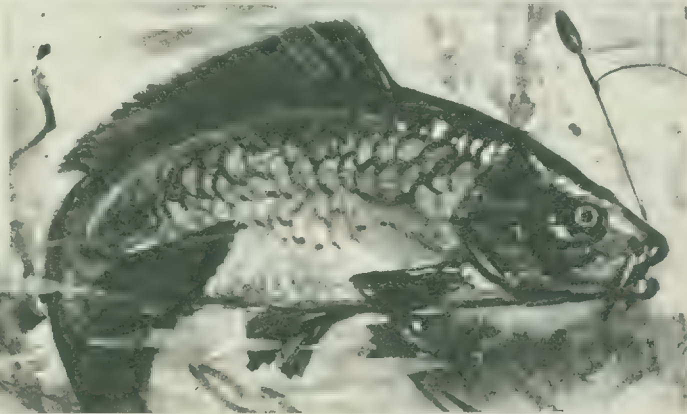

У безброј река и језера, канала и мочвара на свим континентима, риболовци мрежама и на удице лове снажну рибу широког тела прекривеног крљуштима попут дуката, с четири мала брка на крајевима уста. То је шаран, вероватно најраспрострањенија слатководна риба на свету. И готово свуда пренео га је — човек.

Шаран је необичан и по томе што је о његовом путешествију по свету остало много записа, легенди, материјалних доказа и остатака.

Сигурно је да га је у нашим крајевима било још у праисторијско време, што потврђују кости шарана пронађене у остацима „сојеница" на обалама Саве. Међутим, за време леденог доба, кад су се заледиле све реке и језера, у Европи је шарана нестало јер ова риба тамозлатног сјаја воли изразито топлу воду. Задржао се у средњој Азији, у притокама Каспијског мора, а нарочито у Аралском језеру, где га и данас има у изобиљу.

Ова риба је затим прешла у притоке Црног мора, онда у само море, одакле је стигла у Дунав. Већ у време античког природњака чувеног филозофа Аристотела, који га је добро познавао и пажљиво описао, шаран је насељавао Дунав и његове притоке. Али, шарана тада још није било у осталом делу Европе. Грци са Кипра пренели су га Римљанима, који га нису посебно волели, али су га ипак, најчешће као украс, држали у малим рибњацима. Освајајући, Римљани су шарана проширили даље по Европи.

АПЕТИТ НА ВИСИНИ

Записано је на више места да је у средњем веку много гајен у рибњацима католичких манастира јер се месо шарана и данас сматра посним јелом. У Енглеској је пренесен 1524. године, заједно са ћуркама, хмељом и пивом, а у балтичке и друге земље северне Европе тек почетком 18. века. Пресељен је такође и у Северну Америку, али је тамо дуго сматран мање вредном рибом.

Свој „освајачки" поход по свету шаран није довршио ни до данас. Тако је тек 1956. донет у Израел, где отада у рибњацима одлично успева. Док се код нас у рибњацима по хектару добија нешто преко хиљаду килограма, у Израелу и Чехословачкој се на истој површини одгоји преко десет тона шарана.

У новије време шаран је успешно пренет и у неке афричке реке.

Сама реч „шаран" нема никакве везе са речју „шарен". Шаран уопште није шарен, него сивозлатножуте боје. Према тврђењу језичара реч „шаран" је татарско-монголског порекла и значи „жута риба" или „риба која живи у блату".

Прави шаранов завичај је средња Азија, у пределима где су живела номадска племена и од којих смо тај назив примили и ми. **Међу Словенима шарана овим именом зову и становници југоисточне Украјине, затим Бугари и Југословени. Сви остали словенски народи зову га по латинском имену „карп" што такође указује на пут који је шаран превалио да би доспео у наше крајеве.**

Није тешко погодити зашто се човек тако трудио да насели шарана у својој близини. Месо шарана одлично је за јело, врло је плодан, брзо расте, лако се гаји и добро тоји. Ова риба у јелу уопште није избирљива и право је „водено прасе". Природна храна су му црви, ларве разбибиље. У рибњацима га тове кукурузом и другим житарицама.

За своје потребе, човек је сам успео да укрштањем и вештачким одабирањем створи неколико врста шарана искључиво за тов у рибњацима. Најпознатији хибриди ове рибе су галицијски шаран са три реда великих крљушти, голи шаран или „шпиглер" који уопште нема крљушти, затим лужички, франачки и ајшгриндерски.

ДОБРОЋУДНИ ЛУКАВАЦ

Шаран је риба која воли топлу воду, муљевито дно и — друштво. Живи и креће се увек у јатима. У јесен, кад вода захлади, завлачи се у дубоку, мирну рупу на дну и ту, у полусну проводи зиму. Рибари такво место зову „кртог". Највећи досад уловљени шаран ухваћен је у једном швајцарском језеру. Био је дугачак један метар и тежак 45 килограма.

Научнике и рибаре највише задивљује плодност женке шарана. О томе **нису ретке праве рибарске приче, које понекад потврђују и научна испитивања и доказе. Утврђено је да женка од три килограма има преко 700 хиљада зрнаца икре. Да нема многобројних и разних непријатеља и да реке нису све загађеније, за неколико година код нас би га било више него воде!**

Шаран је мирољубива и доброћудна риба, али не и глупа. Он је чак врло интелигентан, лукав, окретан, снажан и изузетно борбен.

Ако се шаран нађе окружен рибарском мрежом, на све могуће начине трудиће се да пронађе неки излаз. Прво ће настојати да се провуче испод мреже или са стране, а ако му то не успе, покушаће да искочи. А кад не могне ни то, наћи ће на дну удубљење, завући главу у муљ, умирити се, и мрежа ће прећи преко њега.

РЕЧНИ ШАРАНИ: 1. ОБИЧНИ САВСКИ, 2. ДИВЉИ ДУНАВСКИ, ЗВАНИ ОКЛАГИЈАШ. РИБЊАЧКИ ШАРАНИ: 3. СА ТРИ РЕДА ВЕЛИКИХ КРЉУШТИ, 4. „ГОЛИ ШАРАН", БЕЗ КРЉУШТИ.

1.200 РОЂАКА!

Међутим, тек при спортском риболову, на мамац и удицу, може да се види права ћуд и снага шарана. Све док се ова јака риба не нађе далеко од воде, потпуно је неизвесно ко ће кога да надмудри: риболовац шарана, или риба човека. Мамац узима веома опрезно и полако, дуго га миришући са четири меснaта „брка". **А кад риболовац успе да га закачи, шаран се брзо и грчевито бори да се откачи. Није редак случај да прекине најлон, исправи удицу или да му она једноставно распара уста. Ихтиолози су утврдили да је шаран, и то онај прави, савски или дунавски „оклагијаш", три пута јачи од других врста риба исте тежине. Стручњаци тврде да је шаран који је тежак само килограм јачи од штуке која тежи четири килограма! Зато пецање шарана захтева нарочиту вештину, наравно уз мамац од кукурузног брашна или црвених глиста, чврст најлон и танку удицу.**

Иначе, постоји преко 1200 врста шарана, различите величине и начина живота. Поједине, најмање врсте, достижу зрелост већ при дужини од 3 сантиметра, и више не расту. Међутим, њихов сродник, чиновски индијски махсир, прави је слатководни Голијат: нарасте и до 3 метра!

У нашим рекама, језерима и мочварама има много шарана и они чине готово три четвртине улова свих слатководних риба заједно.

Ако је мочвара, река или обична бара богата воденим биљем, с муљевитим дном и топлом водом, далеко од буке, баците удицу с добрим мамцем и стрпљиво чекајте — шаране.

ДЕЛА ЉУДСКИХ РУКУ

КОЧИЈЕ ОД КОЖЕ

ПО УЗОРУ НА ЖИВОТИЊЕ — Посматрајући животиње прачовек је приметио да их густо крзно штити од хладноће и кише. Тако је почео да их убија не само ради хране, већ и коже. Али, огртачи од сирове коже били су превише груби, па их је прво чистио и омекшавао ударајући о њих камењем, а онда их остављао да се суше поред ватре или на сунцу. На тај начин конзервисање и прерада коже постали су један од најстаријих заната на свету који траје већ 3500 година.

РЕЦЕПТ ПЛИНИЈА СТАРИЈЕГ — Стари Египћани конзервисали су кожу тако што су је мастили, а затим на њој сликали. За разлику од њих стари Грци су премазивали кожу соковима неких биљака и од ње правили искључиво — сандале. Римски писац Плиније Старији (23. — 79. године нове ере) дао је рецепт за њено штављење помоћу стипсе и листова биљке сумак или рујевине. О преради коже постоје записи и код Вавилонаца, Асираца и Феничана.

ПРВЕ ЦИПЕЛЕ — У време великих сеоба народа и крсташких ратова направљене су и прве ципеле. Наравно, оне нису изгледале као данас. Била су то, у ствари, два слоја коже, слична ђону данашње ципеле за који су се причвршћивали дебели каишеви и обмотавали око ногу. Ова обућа штитила је људе и ратнике док су пролазили кроз густе шуме или преко оштрог стења, али како је била веома груба на стопалима је стварала страшне ране.

СЛУЧАЈНО ОТКРИЋЕ — Сасвим случајно откривено је како да се кожа преради хемијским путем: неки крчмар бацио је међу жирове свињску кожу и кад ју је после неколико месеци пронашао, приметио је да се није распала, напротив, била је очувана и мекана. Од тада се у велике басене, пуне танинских материја, биљних екстраката, убацује и стотинак кожа које ради прераде остају у свој смеси неколико месеци. За разлику од овог, процес штављења коже стипсом трајао је и више од годину дана.

ЉУБОМОРНО ЧУВАЈУ ТАЈНУ — У средњем веку од коже се праве готово сви делови одеће, јер она боље штити од хладноће и кише него сукно. Али, кожна одећа је често била веома непријатна. Када је Карло IV, немачки цар (1316—1378), дошао да посети цара Душана, био је одевен у лоше прерађену кожу која је управо због тога остављала непријатан мирис. Најбољи мајстори за прераду коже налазили су се у Италији и љубоморно чували рецепте од својих колега са севера Европе.

БОГАТСТВО НА ТОЧКОВИМА — Они богатији чак су и читаве плафоне пресвлачили тапетима од коже. Али, масовни покољи животиња нагло престају када је у Француској завладала мода да се зидови прекривају тапетима од тканина, а у Енглеској и од папира. Кожом почињу да се пресвлаче — кочије: само у Енглеској направљено је око 1.700 луксузних каруца које су биле прекривене позлаћеном кожом.

ЗАНАТЛИЈЕ-УМЕТНИЦИ — Још у 10. веку кожа је почела да се украшава златом и сребром. Ускоро је завладала мода да се, поред књига и делова оклопа, и зидови пресвлаче кожом. Спретне занатлије су од ње израђивали и читаве слике, у кожу су утискивали разнобојне каменчиће, често и драгуље. Постали су прави уметници свог заната, а кроз читаву ренесансу, све до почетка 19. века скупо су наплаћивали своја дела.

КРОКОДИЛ НА РАМЕНУ — С развојем индустрије људи постају све практичнији: од коже праве најчешће одећу и обућу, а поред оне од сисара и гмизаваца употребљавају и рибљу. Прерађена кожа разликује се према намени, начину штављења и дораде, а према пореклу постоји бокс од говеђе или коњске коже, бокс-калф је од телеће, шевро од коза и оваца и луксузна кожа — крокодилска, змијска и кожа гуштера. Али, све више је потискује вештачка кожа од пластичних материја.

ИЖВАКАНО ОДЕЛО — У другој половини 19. века уместо биљним материјама кожа се штави натријум сулфидом, а касније хромним солима. Почетком 20. века за штављење се користе синтетичке материје, чиме је процес конзервисања скраћен на неколико недеља. Ипак, данас сви народи не штаве кожу на исти начин. Жене Ескима данима је жваћу да би од ње направиле халине, у неким деловима СССР преко коже се ставља брезова кора или плодови храста, све док не постане црна или црвена. Оваква кожа употребљава се за израду чизама. У Мароку се козја кожа штави сувим лишћем сумака (рујевине).

АТИЛА: ЛУДИ МУЗИЧАР

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

РАТКО ЈАНКОВИЋ

У ПОГЛЕДУ И ОСМЕХУ ЛУДАКА ИМА НЕШТО ШТО ПЛАШИ, НЕДОСТУПНО ОБИЧНОМ ЧОВЕКУ. А МУЗИЧАР НИЈЕ ПЛАШИО — ОН ЈЕ УЖАСАВАО.

Луксузна лађа „Краљица мора" кренула је из Веракруза на своје уобичајено крстарење. Беше то, више но други бродови, лађа за уживање и разоноду. Путници су били, углавчом, доколни богаташи који су из хира одлучили да се упусте у путовања морем.

По вишеспратним палубама гости су играли тенис, куглали се, пливали у базенима са сланом и слатком водом, једном речју трудили се да што лакше проведу време.

Капетан је намеравао да из Веракруса пресече Мексички залив паралелно северном рубу рта Каточе, застане у Хавани, па Флоридским мореузом избије на Атлански океан држећи се севера, стално пловећи уз источну обалу Сједињених Држава. Хтео је, по сваку цену, да избегне широку површину мора између Флориде, Хаитија и Бермуда — Бермудски троугао.

Незнанац с виолином

Путници су, заморени шетњом дугим палубама, после заласка сунца, одлазили у један од дванаест ресторана брода. Већ су се, седмог дана лагане пловидбе, помало и знали међу собом.

Већина је долазила у „Зелену салу". Привлачила их је, вероватно, чудна атмосфера одаје. У њу су са страхом улазили, са олакшањем из ње одлазили, али имали су, док су седели међу зеленим драперијама и засторима, утисак авантуре и неизвесности.

У углу сале, повучен од светлости раскошног лустера, сваке вечери је седео исти гост. Носио је црно одело старинског кроја, блед у лицу, укочених стакластих очију. Није гледао ни у кога, није разговарао, није се смешио. У одаји се осећао његов тврди кристални поглед на рукама, потиљку, лицу... Из црне појаве зрачила је нема постојаност и трајање само мог Времена.

Заборављали би га тек пошто вече одмакне, а алкохол загосподари њиховим осећањима.

— Ко је овај што сваке вечери тамо седи? — шапутао је Банкар.

— Да, ко је? — као ехо понови Девојка Са Колена.

Зачас би заћутали и погледали. Он је, као дах пропасти или ружни весник очаја, укочено зурио у своје модре шаке и брзо гутао огромне количине пића.

И, када ноћ одмакне, кад алкохолна омама постане махнитост, незнанац би устајао, дугим прозрачним прстима узимао виолину, немарно ослоњену на столицу, и кренуо ка излазу. Застао би на вратима, захватио погледом присутне и нестао у мраку.

У тај час разговор би утихнуо, жили су и нашли објашњење из свога света, објашњење којег се треба држати. Зашто? То нису знали.

Ово је ваша ноћ

Брод је секао тиркизне таласе. Време је било мирно. Понекад би се са пучине подизао ветар и доносио непознате мирисе Саргасовог мора. Око високих антена и сијале. Сјај и није давао живост него је чудно одскакао од укоченог лица. Изгледао је као једна од лутака у великим излозима чије се очи блистају под вештачком светлошћу.

Устао је као робот. Руке му грчевито стегоше врат инструмента.

Гости су заћутали и гледали. Изобличени тренутак з[illegible]ље приковао их је за седишта. Мук. Безглас.

Модри, дугачки прсти подигоше виолину.

— Он хоће да свира — рече Девојка Са Колена.

реч била пресечена у грлу, чаша била заустављена на пола пута до усана...

— Ко је овај чудак? — питао је Успешни Трговац.

— Да, ко је?

— Музичар — одговори конобар.

— Зашто онда не свира? — рече Политичар.

— Не свира. Зашто не свира? — пијано се закикота Девојка Са Колена.

— Луди музичар — рече Ива.

— Луди музичар.

Прихватили су објашњење. Тра истурених димњака лебдела су јата галебова и крештавих морских птица.

На истоку се, пред крај дана, појавила тамна мрља. Ширила се у свим правцима. Топли ветар задува јаче. У спарном дану није крепио него ускомешалим вртлозима путницима мамио скривене и потиснуте зловоље, будио нервозу и ћудљивост.

Окупише се у зеленој одаји. Келнери су, као сенке, доносили чаше и посуде са ледом. У углу, за столом од тамног сомота, седео је музичар. Очи су му неприродно

Њен глас се расточи у шупљој тишини.

И изби тон. Личио је на страшни уздах умирућег, на крик морске немани, на вапај немоћног у судбини. У тишини, сабласни тон заледи просторију. Сустигао га је други, нижи и тиши. Па опет тихо, паперјасто смирење. И баш када уздрхтали живци слушалаца попустише, миловани топлим титрајима из напукле кутије инструмента налете нови ударац, просторију испуни бујица високих подивљалих звукова. Музичар је помамно вукао по струнама, руке су

му се грчиле, прсти неприродно извијали. Кроз ковитлац музике пробијао се његов смех, сулуд и упоран. У погледу и осмеху лудака има нешто што плаши, недоступно обичном. А музичар није плашио, он је ужасавао.

Ива завришта. Девојка Са Колена се без капи крви у лицу затетура и паде у столицу.

И на врхунцу, када су гости као дивљач хитали излазу стискајући уши, тонови се завршише снажним праском.

Био је то први удар грома. Муње су обасјале црну површину воде.

— Спрема се олуја! — викну неко са палубе.

— Бура! Сви у кабине! — кркљао је капетанов глас из микрофона.

— Ово је ваша ноћ, пријатељи! — викну музичар.

Море се усталасало. Ветар је све снажније насртао, ненадано мењајући правац. Запењени таласи су се сукобљавали, тукли један у други. Море је личило на огромну љигаву неман која снажно дише многим плућима у борби са моћним непријатељем. Брод је захватио ковитлац. Удари водених брегова раздирали су његову накинђурену телесину, продирали му у утробу и цепали га.

— Чамце, појасеве, брзо, брзо! Људи су се у паници тискали и отимали. Видело се како напрежу своја слабачка грла да нешто кажу. Али, речи је гутала стихија, оне би замирале пре него би се и одлепиле од уста.

На прамцу, пркосећи непогоди, као грабљива птица, стајао је музичар. Када би блесак муње осветлио палубу, људима се чинило да виде наказни осмех.

Лађа се кривила на страну. Вода је кроз раздеротине продирала у потпалубље. Налет воденог зида окрену леђа. Музичар паде у воду. Тада, стреловитио, из потпалубља излете звер.

Бежи!

Ниски црни облаци су додиривали море. Кроз тамну маглу и лепљиву тмину од истока искрсну бледа мрља. Свиће ли? Не. Поноћ беше тек прошла.

И они који су се крајњим напором држали за избочине накривљене палубе, и они који су се батргали у хладној води, осетише да их нека моћна струја вуче ка светлости.

Блесак муње осветли звер. Накострешена љубичаста длака. Оштри очњаци су беласали као сечива бодежа. Накострешени, огромни пас!

Бледило на истоку се ширило. Као дуги, прозрачни застор ширило се у даљину, ка хоризонту и губило у праменовима густе магле. Бели зид се уздизао над морем као окомита литица. Снага таласа је у близини зида била зауздана, вода је постала мирна и непокретна. Стотинак метара даље, ка зиду, почињао је ковитлац запењеног мора. Вода се окретала дубећи пространи левак чије су глатке литице понирале у бели зид.

Ту у близини светлости било је тихо. Чуло се само пригушено шиштање. Гласни крици људи сахли су у очају.

Пас је пливао борећи се са таласима. Носио се са моћном струјом. Више од половине тела било му је ван воде. Страшни напор да савлада матицу и побегне од зида извлачио је из њега дуг отегнут урлик. Истовремено је гледао уоколо. Тражио је некога.

Десно, неколико метара косо ка вртлогу, угледа у хладној светлости бледо лице, изнурени поглед стакластих очију. Заплива.

— Атила — прошапута човек. — Атила ...

Иако су га таласи квасили, човеку се учини да у дубини псећих очију види топлу искру и сузе...

Струја их је вукла. Човек се ухватио за металну огрлицу пса. Тонули су — човек и пас. Човек је, грчећи се за ваздухом, гурао око себе, могао је у агонији да убије. Пас је подносио. Могао је једино да спасе човека.

— Атила — јекну човек. — Бежи, остави ме, пливај ...

Прсти олабавише, пустише огрлицу и човек нестаде у мрачној води. Пас загњури главу. Дубина га дочека мраком. Човека није било.

Матица га је свом силином вукла бледом зиду. Његово мишићаво тело налазило се на запењеном ободу вртлога.

Једва мичући, цвилећи и урлајући, мицао се у мрак.

Људи су, повучени у водени бездан, долазили на венац воденог кратера. Ту би се, као да водена стихија размишља над њиховом судбином, задржали неколико тренутака а онда би их водени бездан повукао наниже низ водену стрмен. Изгледали су као воштане, укочене лутке. Ледена светлост је пролазила кроз њих. Тела однегованих младића и девојака у почетку су се грчила у очају. Онда су њихови покрети, како су падали низ стрмен, постајали све тромији и спорији. На самом дну вртлога руке су им постале смежурене а пегава кожа је млохаво висила. Низ наборана старачка лица текле су сузе. Безуба уста су била отворена и кркљала нешто неразговетно и мучно. Неки су умирали неколико метара под рубом левка, други, млађи, нешто ниже. Нико није жив доспео и замакао под светлосни зид у само средиште Времена.

Пас је осећао како снага струје слаби, како шум запењене воде гута тишина. Из уморног тела вукао је последње капи снаге. А тамо, на хоризонту. неколико миља на запад, угледа „Краљицу мора“ биставу, накинђурену и моћну.

Зачу и тутањ невремена. Лађа је посртала и шкрипала под ударом таласа. Накренула се на једну страну. Зачу са прамца звуке виолине. Онда виде свирача како паде у воду. Затим, у делићу секунде угледа љубичасто тело како излеће из утробе брода ...

Атила доплива до некакве обале. Вукући ноге, стресајући слану воду са дуге длаке леже на углачане стене. Опусти своје вучје чељусти и о тврди камен удари нешто дугуљасто и црно. Виолина ...

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Највећи украс човеков јесте знање.

(Арапска изрека, 9. век)

укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Мален, сићушан, 6) ратник, 11) свануће, 12) име нашег глумца Чејвана, 14) субјект (грам.), 16) амерички књижевник (Вилијамс), 18) име глумице Рине, 19) чланак, допис, 21) филозоф из Милета, 22) женски комплет одеће, 23) пропелер, 24) назив, 25) прибор за рад, 27) острво на Јадрану, 28) једноцифрен број, 29) плод тропске палме, 31) наше највеће полуострво, 32) печено месо, печеница, 33) изгред, прекршај, 36) музичка лествица, 40) име певача Унгара, 41) временски термин, 43) римски бог љубави, 44) популарна шведска поп-група, 45) град у Ираку, 47) турска титула, 48) шведска филмска глумица Улман, 49) покретни део мотора, 50) израштај на глави неких животиња, 51) назив за Нову Гвинеју, 53) веће удубљење испуњено водом, 55) госпођа (стр.), 56) корално острво, 57) чемеран, 58) врста бурета, каце са две дршке.

УСПРАВНО:

1) Хемијски знак за сумпор, 2) трошак, 3) име певача Џонса, 4) борилиште, 5) име глумице Вуд, 6) врста платна, 7) град и пристаниште на Црном мору, 8) љут корен, 9) драги камен љубичасте боје, 10) пописна листа, 13) колебање, двоумица, 15) трагедија од Шекспира, 17) дрвено седло, 20) вештина писања и читања, 26) врућ, врео, 28) град у Јапану, 30) беле косе, 31) непозната у математици, 33) крема за обућу, 34) пространа област у СССР-у, 35) одредба, пропис, 37) врста вишње, 38) војничко насеље, 39) француски писац (Луј), 41) део плуга, 42) један занатлија, 45) део лица, 46) америчка певачица (Френклин), 52) уздочни везник, 54) врста житарице, овас.

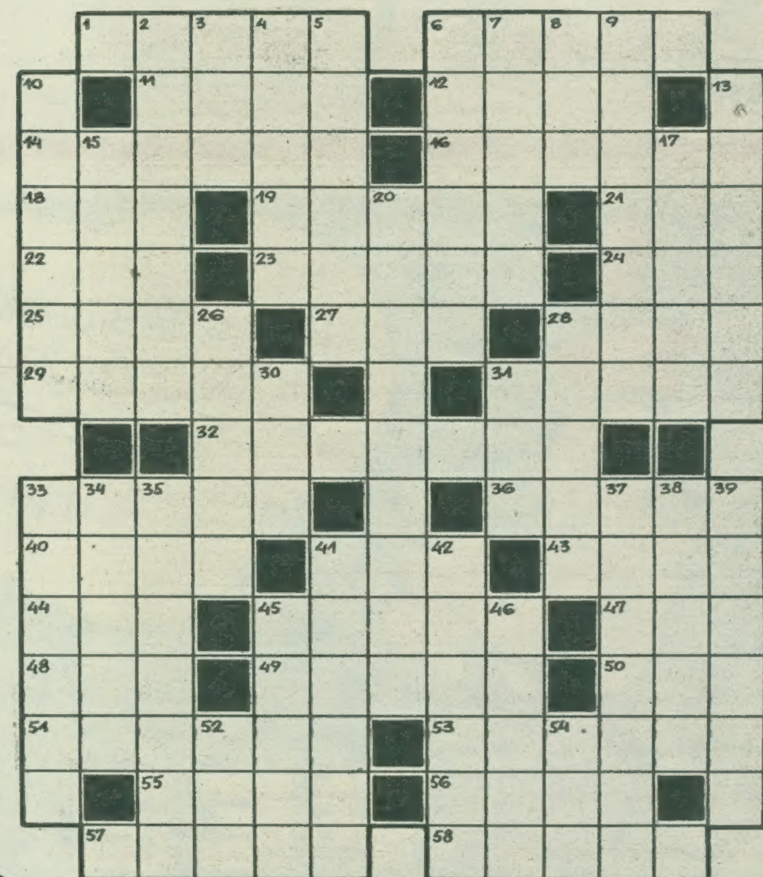

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Строј, 6) Котор, 11) Ирокез, 13) карате, 14) НАСА, 15) ала, 17) оток, 18) ова, 19) слани, 21) ико, 22) на, 23) спев, 24) ме, 26) ар, и, 27) Скот, 28) лед, д, 30) матор, 31) жалосни, 34) Кар, 35) риба, 36) ти, 37) РК, 38) пара, 39) рит, 40) балкони, 42) Жана, п, 45) ср, 48) ко, 49) кара, 50) ва, 51) пат, 53) навод, 55) Сар, 56) укор, 58) мак, 59) сирт, 60) ћурани, 62) антена, 64) Анита, 65) корак.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живорад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурџихана Ђозић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дин, полугодишња 110,00 дин, тромесечна 55,00 дин. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дин, полугодишња 220,00 дин, тромесечна 110,00 дин. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: ДМ 64.—, Долар 25.—, Фф. 110.—, Шфр. 66.—, Шкр. 108.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/II, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

WALT DISNEY

ШИЉА

ШТА РАДИШ С ТИМ КАУЧЕМ?

МОРАМ ДА ГА ИЗНЕСЕМ... АЛ' ШТО ЈЕ ТЕШКА ТА ПРОКЛЕТИЊА!

ДА ТИ ПОМОГНЕМ! СТВАРНО ЈЕ ТЕЖАК!

МЕНИ ТО КАЖЕШ!

БИЋЕ ЛАКШЕ... САМО ДА ПРОЂЕ КРОЗ ВРАТА!

ТАКО! ПРЕЗНОЈИХ СЕ!

ОВАЈ... А БИ Л' МИ ПОМОГ'О И ОСТАТАК ПУТА?

РЕЦИ... КУДА ОВО ТЕГЛИМО? ДАЛЕКО?

МА ЈОК... САМО ДО ТРГОВИНЕ НАМЕШТАЈА!

ПА ТО НИЈЕ БЛИЗУ! ШТО НИСИ УЗ'О КАМИОН?

НЕ МОГУ, МИКИ! ПОТПУНО САМ ШВОРЦ!

ЗАТО И ИДЕМ ТАМО... ДА ДОБИЈЕМ КОЈУ ПАРУ!

МИЧИТЕ СЕ! ПОТПУНО СТЕ ЗАКРЧИЛИ УЛИЦУ!

ТРУУУ

ОДМАХ! ОДМАХ!

ЕТО! СТИГЛИ СМО!

НАЈЗАД! НАДАМ СЕ ДА ЋЕ ТИ ГА ПРИСТОЈНО ПЛАТИТИ... ИАКО НИЈЕ НОВ!

ТАЈ

ТРАЖИ СЕ ЧОВЕК КОЈИ БИ СПАВАО У ИЗЛОГУ И ДЕМОНСТРИРАО УДОБНОСТ НАШИХ СУПЕР-УДОБНИХ КАУЧЕВА

АЛ' ЈА ГА УОПШТЕ НЕ ПРОДАЈЕМ! ПРИЈАВЉУЈЕМ СЕ ЗА ОВАЈ ПОСАО!

САМО, ДОН'О САМ СВОЈ КАУЧ ЈЕР...

...НЕ МОГУ ДА СПАВАМ У ТУЂЕМ КРЕВЕТУ!

ААААА!

ПЛОП

WALT DISNEY

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавничe,

ИНДОЕВРОПСКИ ЈЕЗИЦИ

Наброј ми, молим те, индоевропске језике којима се говори у Европи.

Чолић Нађа, Мостар

Главни европски језици индоевропске групе су: РОМАНСКИ — шпански, португалски, провансалски, каталонски, француски, румунски, италијански; ГЕРМАНСКИ — енглески, немачки, фламански, холандски, исландски, норвешки, шведски, дански; СЛОВЕНСКИ ЈЕЗИЦИ: западна група — чешки, словачки, пољски, лужичкосрпски; јужна група — српскохрватски, словеначки, македонски, бугарски; источна група — руски, белоруски, украјински.

У индоевропску групу спадају и неки језици којима се говори у Азији, нарочито у Индији (бенгалски, хинди, кашмирски, сингалски и др.) и у Ирану (персијски, курдски, белуџистански, авганистански и др.).

ШТА ЈЕ БАРЕЛ?

Каква је то јединица барел и шта се њоме мери?

Стипе Чулић, Сплит

Барел је мера за течност, али и за суве материје. Величина барела се мења у зависности од онога што се мери. Тако на пример, у Енглеској, један барел пива има око 164 литра, а у САД барел петролеја око 159, док барел непрерађене нафте има 42 галона (190 литара). У САД, Великој Британији и Канади један барел брашна има око 89 кг, барел цемента око 170 кг. а меса око 90 кг. У Великој Британији барел служи као мера за трговину рибом. Један барел сушених или усољених харинги садржи око 1000 риба и тежи близу 150 кг. Барел свежих харинги садржи 660 риба, а димљених — 160.

СЛИКА КОЈА ГОВОРИ

Да ли знаш када се први пут јавља звучни филм?

Весна Дежелић, оток Крк

Рађање филма веже се за 1895. годину и браћу Лимијер. То је такозвани период доминације слике, јер ће проћи више од три деценије до продирања акустике на филм. Епоха немог филма суверено је владала и након 1927. када се појављује први звучни филм — „Певач џеза".

Први почетак веже се, међутим, за 1930. годину када се звук уводи у већину филмских студија. Почетак није много обећавао. Ипак, постепено се од техничког бележења речи, шумова, музике, ствара нови вид филмске уметности. Изванредно је порасла улога филмске драматургије, која постаје специфичан вид литературе прилагођен филму. Могућност репродукције дала је и велики значај глуми. Филм постаје ближи животу, стварности.

Најзначајнијим делом овог почетног периода звучног филма сматра се дело **Орсона Велса „Грађанин Кејн"**. У овом периоду стварали су познати уметници филма **Ајзенштајн, Пудовкин, Џон Форд, Рене Клер, Хичкок, Волт Дизни...**

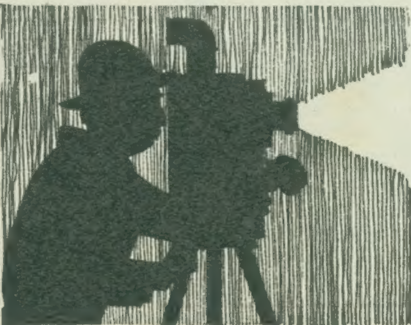

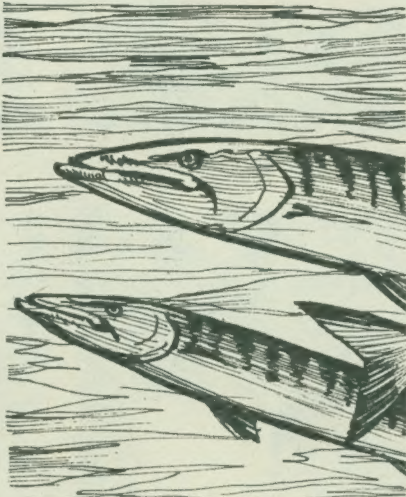

ИМА ЈЕ И КОД НАС!

Да ли у Јадранском мору живе баракуде, како изгледају и је ли тачно да могу бити дуге и до три метра?

Зорић Светлана, Београд

Баракуде живе у западним деловима Атлантика, од Флориде и Бермудских острва до бразилске обале. Веома је проождрљива и напада све што јој се нађе на путу, чак и човека. Може достићи дужину од два метра, има веома оштре зубе, сличне зубима морског пса људождера, изванредно је брза и снажна и навањује на плен тако нагло и силовито да јој жртва не може умаћи. Једна врста баракуде живи и у водама Јадрана. То је штукан или шкарам који може нарасти до 1 м и омиљена је мета спортских риболоваца.

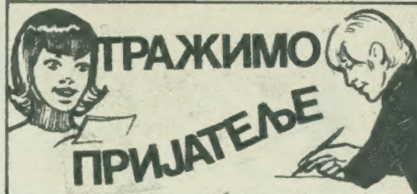

Имам 13 година и жеља ми је да се дописујем са младима из Југославије. Волим забавну музику и групу „Бијело дугме". Бранко Костадиноски, Мукос 82а, Прилеп

—

Волим забавну музику и Здравка Чолића па бих се жељела дописивати са младима који то исто воде. Имам 14 година. Индира Варишчић, Пролетерских бригада 2/8, 79250 Коњиц

—

Пише вам девојчица из града Баку. Имам 13 година и похађам 7 разред осмогодишње школе. Желим да се дописујем са вршњацима из ваше лепе земље. С нестрпљењем чекам прва писма. Моја адреса је: Индекс 370048 г. Баку - 48, поселок Серебровского, улица Молодјожи дом 23 кв 1, Мањотиној Олга, СССР.

—

Желим се дописивати са другарицама и друговима из наше земље. Имам 12 година. Навијач сам „Партизана". Волим „Бијело дугме", „Амбасадор" и „Индексе". Садија Беговић, Слободана Пенезића 12, 84200 Бијело Поље

—

Преко мог омиљеног листа жељела бих стећи много пријатеља. Имам 15 година, волим спорт и музику. Хоби ми је скупљање разгледница. Жељела бих са будућим пријатељима размјењивати посјете. Мирјана Илијић, Кланчина 7, 51513 Омишаљ, оток Крк

—

Имам 16 година и ученица сам. Много волим поп и забавну музику, спорт, филм и енглески језик. Била бих захвална младима из Југославије ако би ми се јавили на адресу: Војислава Марков, Bul. Republici nr. 4. 1900 Timisoara, jud Timis, Romania

—

Желео бих да се дописујем са младима из наше земље. Имам 15 година, навијам за „Партизан" а волим Миша Ковача и групу „Квин". Срећко Стојковић, Маршала Тита 32, 38300 Пећ

WALT DISNEY
МИКИ

АВИОН СКЛОПИ САМ

АВИОН СКЛОПИ САМ

УПУТСТВО
АВИОН СКЛОПИ САМ

УПУТСТВО

УПУТСТВО
АВИОН СКЛОПИ САМ

GLUE
АВИОН СКЛОПИ

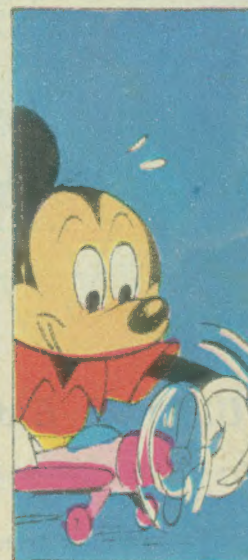

Драга фирмо,